

KRISTUSOVO VSTAJENJE - IZZIV VSEH ČASOV

KAZIMIR HUMAR

IZZIV ZA APOSTOLE

Evangelisti vsaj na štirih krajih poročajo, kako je Jezus napovedal svoje trpljenje, smrt in vstajenje. Marko npr. piše: "Učil je svoje učence in jim govoril: »Sin človekov bo izdan ljudem v roke in ga bodo umorili, ko bo pa umorjen, bo po treh dneh vstal.« Oni pa te besede niso razumeli" (Mr 9,30). Da v njegovo vstajenje ni nihče veroval, se vidi tudi iz ravnanja žen, ki so šle na velikonočno jutro h grobu. Evangelist Janez piše: "Marija Magdalena pride navezgodaj h grobu in vidi, da je kamen odvaljen od groba. Tedaj steče in pride k Simonu Petru ter reče: »Gospoda so vzeli iz groba in ne vemo, kam so ga položili.« Kljub napovedi torej v Jezusovo vstajenje niso verjeli, dokler se jim ni proti večeru prikazal pri zaprtih vratih in jih pozdravil: "Mir vam bodi! Kaj ste preplašeni in zakaj se vam oglašajo dvomi v srcu?" (Lk 24, 36). Učeniškovo vstajenje je bilo torej izziv za vse Jezusove učence. To je potrdil še posebej Tomaž, ki ni hotel verjeti, četudi so mu enodušno pričali: "Vstalega Gospoda smo videli." Hotel se je sam prepričati.

IZZIV ZA FARIZEJE

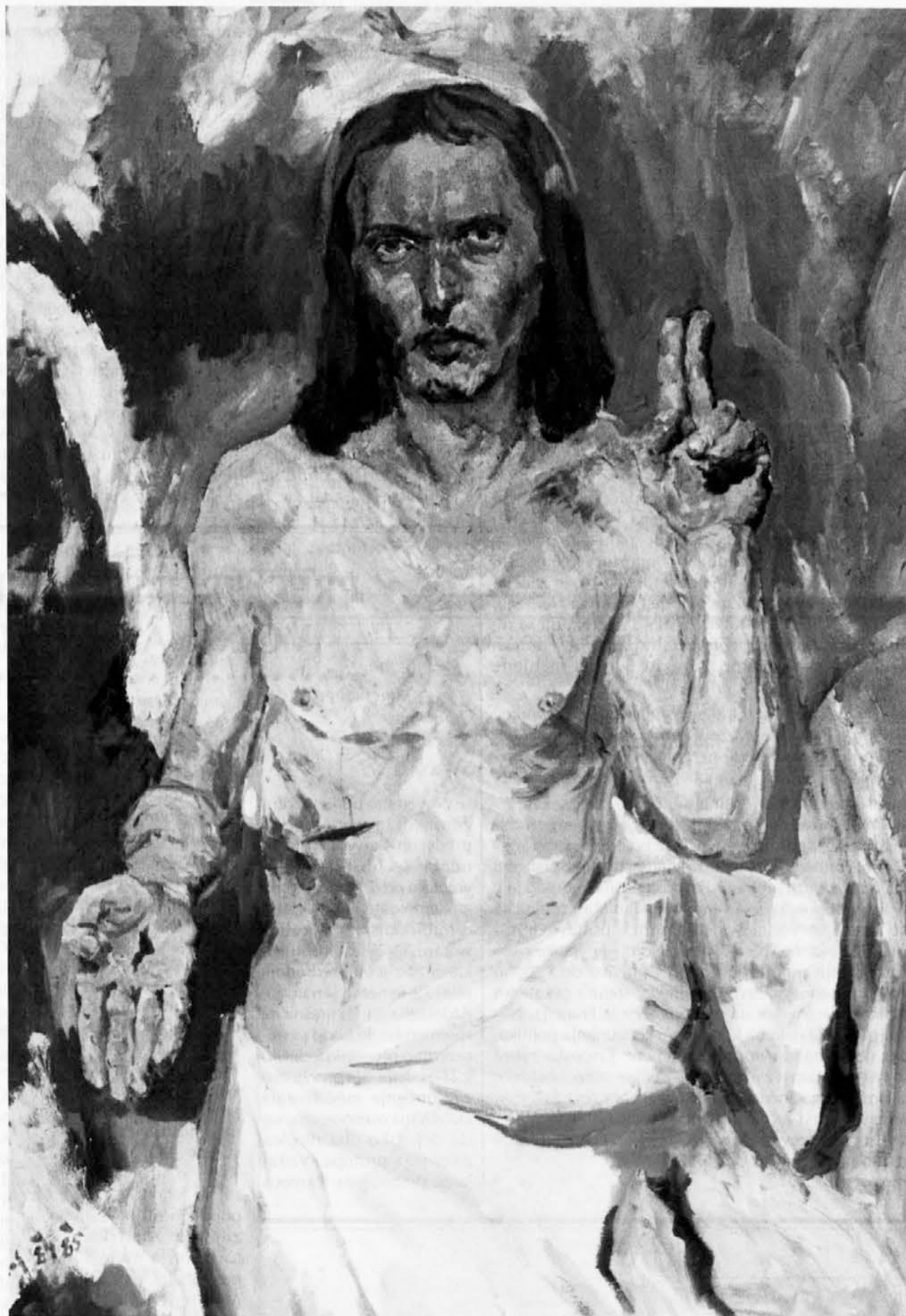
Evangelist Matej poroča: "Zgodaj zjutraj je nastal močan potres, kajti angel Gospodov je prišel iz nebes... Stražarji so se prestrašili in zbežali v mesto sporočit velikim dubovnikom. Ti so se zbrali na posvet. Vojakom so dali veliko denarja in naročili: "Recite: Ponoči, ko smo vsi spali, so prišli njegovi učenci in so ga ukradli. Vzeli so denar in storili, kakor so jim poučili. Tako je ta govorica razširjena med Judi do današnjega dne" (Mt 28,11).

IZZIV ZA FILOZOFE

Priti je moral Sv. Dub na binško, da so učenci v polnosti razumeli skrivnost Kristusovega vstajenja. Tedaj vidimo sv. Petra, kako nastopi na prve binško pogumno in brez vsakega dvoma: "Možje Izraelci, Jezusa Nazarejca ste po rokah krivičnežev pribili na križ in umorili. Toda Bog ga je obudil od mrtvih in mi smo pričali" (Apd 2).

Apostoli so potem šli in povsod oznanjali Kristusa, od mrtvih vstalega. Apostol Pavel je šel tudi v Atene. Tam se je pogovarjal z Judi in drugimi. Tudi nekaj epikurejskih in stoiških modrijanov je razpravljalo z njim. Pa so ga povabili na Aeropag (glavni trg), da bi kaj več slišali. Pavel jim je govoril o Jezusu in zaključil: "Bog je določil dan, ko bo vesoljnemu svetu pravično sodil po možu, ki ga je za to izbral in pred vsemi potrdil tako, da ga je obudil od mrtvih." - "Ko so slišali o vstajenju od mrtvih, so se eni norčevali, drugi pa so rekli: O tem te bomo poslušali kdaj drugič" (Apd 17,33). To je bilo prvo srečanje filozofov z vstalim Kristusom. Prvi izziv vstalega Kristusa s filozofijo. Pozneje je vsaka filozofija morala zavzeti svoje stališče do vstalega Kristusa kot Boga. Kristus je tako postal izziv vsem filozofijam od apostola Pavla dalje. Eni ga sprejemajo kot Boga, drugi ga zavračajo. Enim je mitično bitje, kot so bogovi na Olimpu, drugim je le eden prerokov ali mislecev kot npr. Sokrat.

STRAN 6

Krištof Zupet, Vstali Kristus, olje; last dr. Antona Požarja

1

ČETRTEK
4. APRILA
1996

02 D.L.
GRADNJA VELIKE EVROPE

**BRALKAM, BRALCEM,
DRUŽINAM IN SODELAVCEM
NAJ VSTALI KRISTUS PODELI
OBILO MOČI IN VEDRINE!**

03 Breda Susič
VELIKA NOČ MLADIH

04 Martin Breclj
KOGA BOMO VOLILI IN ZAKAJ

05 intervju
ALOJZ REBULA

06 Jurij Paljk
PAPEŽ BRANI DELAVCE

08 Andrej Bratuž
"MISLIM TOREJ SEM"

10 Rafko Dolhar
UMRL JE VELIK HUMANIST

12 Danijel Devetak
GLASBENI POKLON EMILU KOMELU

14 Erika Jazbar
PASKVAL GUJON O BENEŠKEM ČLOVEKU

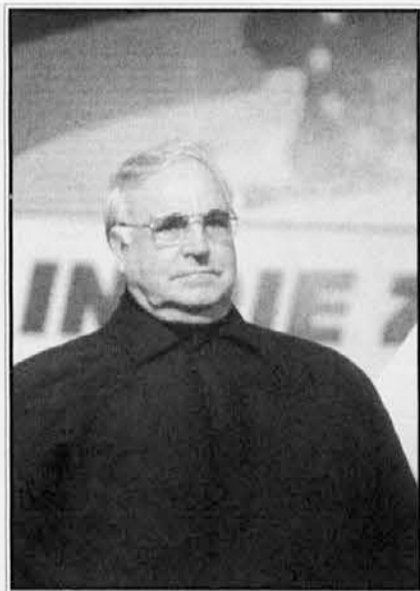
18 Antek Terčon
HODIL PO ZEMLJI SEM NAŠI

19 Erik Dolhar
SLOVENEK V VESOLJU

SVET OKROG NAS

KONFERENCA V TURINU

GRADNJA
VELIKE EVROPE
SE NADALJUJE

"Kdor je prednja straža Evrope - in takšna je danes Nemčija - mora kot motor poganjati tiste, ki hodijo počasneje. Važno je, da države, ki so prednje straže, ne postanejo ohole in predrzne, da se ne zaprejo vase in da drugih ne zapustijo. Nemci nismo najboljši.

Nimamo prav nobenih skušnjav po nadvladanju. Evropa nas občuduje zaradi načina, kako smo si opomogli po tragediji druge svetovne vojne. Evropa zaupa Nemčiji in Nemci ne smejo izdati takšnega zaupanja. Zelo pomembno je, da se stoletje, ki je poznalo tako tragične trenutke, konča v znamenju svobode in vzajemnosti. Poznal sem vojno; bilo mi je devet let, ko se je začela, in 15, ko se je končala. Za vojno je bila kriva Nemčija. Zavest te zgodovinske krivde je morda vzrok, da se mi prvi odpovedujemo nacionalizmom in delom suverenosti, saj hočemo združiti Evropo in njene državljanke".

Tako je ob sklepu vrhunkega srečanja predstavnikov držav članic Evropske zveze v Turinu dejal nemški kancler Kohl. Njegove besede ne potrebujejo posebne razlage. Kam vodi nemška lokomotiva, evropski vlak, je jasno.

Najvišji predstavniki "petnajsterice" so na zasedanju v piemontski prestolnici začrtali temeljne smernice delovanja medvladne konference, ki se bo predvidoma končala junija prihodnjega leta. Konferenca mora posvetiti največjo pozornost problemu zaposlenosti. Trenutno je v državah Evropske zveze 18 milijonov ljudi brez dela. Na drugo mesto so voditelji petnajsterice postavili institucionalne reforme, med katere sodita uveljavitev večinskega glasovanja, to je odprava pravice do veta, in priznanje posebnega, "avantgardnega" statusa nekaterim državam članicam, kot sta npr. Nemčija in Francija. Nadaljnja področja dela na konferenci so: zunanja politika, skupna obramba in evropski parlament. Evropska zveza naj se svetu predstavi z natančno izoblikovanim "obrazom in glasom" in z natančno izoblikovano obrambo. Evropski parlament naj ima več pristojnosti in večjo oblast ter manjše število poslancev glede na to, da se bo Evropski zvezi pridružilo nadaljnjih 12 držav.

D.L.

Ruski predsednik Boris Jelcin očitno ni pri najboljšem zdravju, a je v zadnjih dneh zelo aktiven in tako rekoč dnevno nadaljuje z bojem za predsedniške volitve, ki bodo v letošnjem juniju. Njegovi politični nasprotniki ga še dalje ostro napadajo, nekateri pa so ga celo že odpisali kot politika in državnika.

Potem ko je uradno potrdil svojo kandidaturo, so njegovi javni nastopi izrazito volilne narave. Iz njegovih izjav jasno izhaja, kako se dobro zaveda, da so za zmago na volitvah potrebni glasovi, naklonjenost ljudskih množic, skratka konsenz. Njegovi govori pa jasno kažejo, da so ljudje v Rusiji precej nezadovoljni.

Pred kratkim je Jelcin takole orisal razvoj dogodkov po zlomu komunizma. Leta 1991 se je v Rusiji začelo obdobje liberalizacije gospodarstva in je to obdobje bilo najtežje. Zatem je prišlo obdobje stabilizacije, ki zdaj gre h

RUSKA POLITIKA

BORIS JELCIN: ZAKAJ SO LJUDJE V RUSIJI NEZADOVOLJNI

koncu. V kratkem se bo začelo tretje in zadnje obdobje, v katerem bo treba uresničiti tržno gospodarstvo, vzpodbujati proizvodnjo in naložbe, povečati produktivnost in pričeti z izvajanjem velikih strukturnih sprememb v gospodarstvu.

Da bi Jelcin pridobil na svojo stran čimveč volivcev, je ostro grajal delovanje vlade in sploh ves upravni aparat. V tej zvezi je dejal, da je "oblast predolgo pozivala ljudi, naj si zagledajo pas, in so ljudje na takšne pozive pristajali." "Danes pa je njihovo potrpljenje minilo in smo se približali tisti nevarni meji," je nadaljeval ruski predsednik, "onkraj katere utrujenost in nezadovoljstvo postaneta težji od potrpljenja in upanja. Zato potrebujemo takšne reforme, ki jih bo družba sprejela. Moskovska vlada je dejansko pozabila na tiste,

ki živijo samo od plače in pokojnine, in jih ni zaščitila," je naglasil Boris Jelcin.

Prav te dni se je ruski predsednik spet moral ukvarjati s položajem v Čečeniji. Ponovil je, da je pripravljen priznati poseben statut avtonomije, prvič pa je izjavil, da je voljan prekiniti sovražnosti in se pogajati z voditeljem upornikov Dudajevom. Je to znak šibkosti ali resnične volje, da se Čečeniji prizna nekaj več kot posebni statut avtonomije.

Zunanji opazovalci pobliže spremljajo tudi navezavo tesnejših stikov med Rusijo in Belorusijo ter še nekaterimi drugimi republikami nekdanjega sovjetskega imperija. Kam pelje takšna politika, pa bo verjetno kmalu razvidno.

PRED PREDSEDNIŠKIMI VOLITVAMI V ZDA

MIRO OPPELT

Novembra bodo v Združenih državah Amerike predsedniške volitve. Soočala se bosta sedanji ameriški predsednik Clinton za demokrate in dolgoletni republikanski voditelj v senatu Dole za republikance. 52-letni predsednik proti 72-letnemu senatorju. Zadolžena sta, da uresničita spremembe, ki bodo ponesle edino preostalo velesilo v 21. stoletje. Šlo bo v bistvu za soočenje med dvema različnima osebnostima, saj sta dejansko oba nosilca zmerne pristopa. Vztrajanje preostalega tekmeča

med republikanci Buchanana do poletne strankne konvencije v San Diegu, čeravno nima izgledov, je le še okrepilo zmerno podobo Dolea. Volivci bodo v bistvu izbirali med osebama; med posredovalno izkušnostjo senatnega voditelja in njegovimi vodilnimi sposobnostmi ter vladnimi izkušnjami in zgovornostjo sedanjega predsednika. Oba sta se uspešno izognila pritiskom in skušnjavam pretiranih konservativcev oziroma progresistov. Dva sredinca torej. Trenutno Clinton vodi v napovedih za deset točk. To pa še ne pomeni veliko, saj je leta 1992 Bush ob popularnosti po zalivskem zapletu vodil kar s 16 točkami, a ga je Clinton premagal. Odločilni so bili neopredeljeni in tako imenovani Reaganovi demokrati, ki so podprli Clintona, a so pozneje bistveno pripomogli k zmagi republikancev v parlamentu.

Čeravno zunanjepolitična dogajanja nimajo običajno velikega vpliva in sta oba kandidata proti izolacionizmu, ostaja tokrat velika neznanka junijskih volitev v Rusiji in izhoda drugih mednarodnih zapletov od Bosne do Bližnjega

vzhoda in Kitajske. V volivni kampanji bo za Clintona kočljiva še vedno odprta zadeva nepremičninskih špekulacij *White-water*. Demokrati se bodo verjetno po drugi strani pridno poslužili očitkov, ki so jih iznesli republikanski Doleovi tekmeči med primarnimi volitvami. Za Clintona pa je treba upoštevati tudi dejstvo, da je od leta 1945 le trem predsednikom (Eisenhowerju, Nixonu in Reaganu) uspela ponovna izvolitev in le Nixon je bil demokrat. Glavno soočanje, ki za sedaj še ni programsko razčiščeno, pa se bo vrtelo okrog ohranitve padajočega življenjskega standarda, večkulturne družbe v krizi, moralnega vprašanja tradicionalne ameriške družbe ter seveda klestenja izdatkov. Različice med kandidatoma so obrobne. Dole je v primarnih preizkušnjah pokazal vztrajnost in dolgoročno učinkovitost. V neposredni tekmi s Clintonom bi torej lahko uspešno nastopil, če bosta odpravljeni neznanka outsiderja Perrota in kljubovalnost Buchanana. Nastop Perrota in morebitni odklon Buchanana bi namreč veliko bolj prizadel republikance kot demokrate.

V SARAJEVU SO LE DOSEGLI SPORAZUM

SAŠA RUDOLF

Ko je že vse kazalo, da bodo krajevne razprtije preprečile udejanjenje muslimansko-brvaške federacije, so se politični predstavniki obeh narodnosti na cvetno nedeljo v Sarajevu zedinili okrog 13 točk obsegajočega programa. Pri dogovoru je imela odločilno vlogo mednarodna diplomacija, predvsem pa odkrita grožnja, da tiste upravne enote, ki ne bi sodelovale pri uresničevanju daytonskega sporazuma, v bodoče ne bodo več prejemale finančne in druge pomoči.

Takoj je začel veljati skupni carinski sistem, do konca meseca pa naj bi se dogovorili o enotnem plačilnem sistemu. Muslimansko-brvaška federacija je dobila tudi novo zastavo, ki bo rdeče-belo-zelena in prečno progasta, razpisali pa so tudi natečaj za novi državni grb.

Sporazum sicer govori tudi o odpravi omejitev svobode gibanja in o preoblikovanju federalne policije, vendar bosta prav ti dve točki po vsej verjetnosti še dolgo neizpolnjeni in predmet ostrih polemik.

Vsekakor predstavlja novi program za zagon federacije pomemben korak pri uresničevanju daytonskega sporazuma in pomiritve v Bosni in Hercegovini.

V Srbiji so muslimani še dalje trn v peti skrajnih nacionalistov. Tretjič od pričetka sovražnosti v Bosni je bila edina beograjska mošeja tarča atentata. Tokrat je neznanec odrgel proti mošaji, ki so jo zgradili v 16. stol. v središču mesta, ročno bombo, ki je ranila vernika, ko si je pred vhodom umival noge, eksplozija pa je povzročila tudi dokajšnjo materialno škodo. Politika je uvedla preiskavo, vendar ni pričakovati, da bi izsledila krivca, čeprav je jasno, da pribaja iz skrajno nacionalističnih krogov.

Zloglasni Željko Ražnjatović-Arkan, ki se je s svojimi preselil na Kosovo, je zagrozil, da bo iz pokrajine izgnal vse neljalne Albance. To pa seveda le v primeru, da bi na prihodnjih pokrajinskih volitvah, ki bodo čez leto dni, zmagala njegova stranka Srbske enotnosti.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT IN OBLIKOVANJE: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 60.000,
INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

ITALIJANSKI PROTAGONIST

DI PIETRO ZMAGAL

Bivši sodnik Di Pietro ne bo sedel na zatožni klopi, kot so želeli in tudi načrtovali njegovi nasprotniki, ki mu ne morejo odpustiti, da je bil odločilen dejavnik v okviru "akcije čistih rok". S to akcijo je bil, kot znano, zadan smrtni udarec prvi "italijanski republik". Pristojni sodnik v Bresciji je namreč že tretjič zaporedoma odločil, da se proti Di Pietru ne bo začel kazenski postopek, ker proti njemu ni nobenega obremenilnega gradiva. Pač pa se bosta kot obtoženca morala zagovarjati bivši

minister Berlusconi je vlade Previti in Berlusconijev brat Paolo. Obtožena sta, da sta z nezakonitim sredstvi pritiskala na Di Pietra, naj zapusti službo javnega tožilca in torej izstopi iz sodstva.

Di Pietro ima v državi velik ugled in vpliv. Politiki se dobro zavedajo, da utegne njegov vstop v javno politično življenje biti odločilen za izid skorajšnjih političnih volitev. Marsikdo mu zato danes laska. Za njegove odločitve vlada seveda veliko zanima.

MANCINI OBDOJEN

V državi je pred dnevi globoko odjeknila novica, da je bil obsojen na tri leta in pol zaporne kazni priletni politik Giacomo Mancini. Star je 80 let in je še vedno bil župan v mestu Cosenza v Kalabriji. Mancini je bivši dolgoletni minister ter bivši glavni tajnik socialistične stranke. Obsojen je bil kot "zunanji" so-

delavec mafijskih organizacij.

Prefekt v Cosenzi ga je začasno odstavil z županskega mesta. Obsojeni politik je napovedal marsikatero odkritje, kar naj bi povzročilo pravi potres. Giacomo Mancini je bil pred Craxijem eden vodilnih predstavnikov socialistične stranke. Bil pa je Craxijev nasprotnik, ker naj bi bil tudi eden glavnih vzrokov njegovih "nesreč".

NAPAKE SE PLAČUJEJO...

"Pri zasedbi Jugoslavije (aprila 1941, op. ur.) smo sodelovali tudi mi in smo kot botri dali poroštvo takšnemu režimu, kot je bil Paveličev. Vse se je neizogibno končalo s fojzami, čeprav je to grozno in krivično. Kdaj se bomo mi Italijani naučili, da se napake in porazi plačujejo tudi z življenjem nedolžnih?"

Indro Montanelli v Corriere della sera, 1.4.1996

IZSLEDKI ANKETE

VELIKA NOČ MLADIH

BREDA SUSIČ

ali je morda postal le družinski praznik? Ali še poznajo obrede in navade, ki spremljajo ta praznik?

Resna in samozavestna dijakinja tretjega razreda višje šole nam je odgovorila tako: "Kot verna družina praznujemo Veliko noč v glavnem v družini. Po maši gremo navadno k noni. Tam pojemo kaj žolce, pince in podobnih velikonočnih jedi, kot so npr. jajca (nimamo navade, da bi barvali pirhe...). Popoldne gremo k drugi babici, pri kateri imamo večerjo. Tako priredimo velik družinski praznik za vse... Opažam, da moji sošolci različno občutijo Veliko noč: so tisti, ki niso verni in jim Velika noč ne pomeni dosti; morda jim pomeni le pouka prost dan, praznik, ko lahko gredo smučat ali kaj podobnega. Za nekatere druge pa, posebno za tiste onkraj meje, Velika noč pomeni dosti in jo praznujejo, mislim, tako kot jaz, v družini."

Kaj pa post in priprava na Veliko noč? "Pripravo na Veliko noč opravi vedno pri skavtih, ki pripravijo razne duhovne obnove, pa tudi kak sestanek posvetimo temu. Na splošno predstavlja zame postni čas pripravo na Veliko noč. Tudi posta se držim, posebno od petkih."

Tudi iz odgovorov živahnega rdečelasega maturanta izhaja, da je Velika noč za nekatere mlade še vedno pomemben praznik, ob katerem ohranjajo nekatere navade in tradicije

predvsem v družini. "Veliko noč praznujemo vedno na enak način, odkar sem živ. Seveda barvamo pirhe z naravnimi in sintetičnimi barvili. Ta običaj imamo zelo radi; odkar smo otroci malo zrasli, jih okrasimo tudi na lepše načine. Hrano (tudi sol) nesemo blagoslovit v cerkev. Na Veliko noč imamo po maši malico, ko se zbere cela družina: imamo surov, kuhan in pečen pršut ter razne slaščice oziroma pecivo. Od četrta naprej hodimo vsak večer k obredom. Na Veliko noč pa imamo še to navado, da hodimo voščiti prijateljem in sorodnikom na dom."

Tudi zadnji intervjuvanec je priznal, da nima pojma o tem, kako praznujejo njegovi sošolci: "O tem se ne pogovarjamo. Med prazniki se niti ne vidimo: podnevi pišem naloge ali kaj podobnega, zvečer pa sem pri maši..."

Za tiste mlade, ki imajo verno družino, v kateri ohranjajo stare navade in oživljajo tradicije, ostaja Velika noč lep in čustveno doživet praznik. Čeprav se mladi navadno upirajo tradicijam, ker jih doživljajo kot nekaj vsiljenega, in hočejo biti originalni, smo imeli vtis, da v tem primeru ni tako. Nasprotno: intervjuvanca sta podarila, da so jima nekatere navade pri srcu, da tradicija daje smisel njihovega praznovanja.

Ostajajo pa še tiste "tri četrtine" mladih, za katere je Velika noč le šole prost dan. Zato ob teh praznikih predlagamo vsem "starejšim" nov izziv: tisti ostali četrtini mladih naj pomagajo, da bi svoje praznovanje iz družinskega okolja razširili tudi v družbo vr-

stnikov, da bi se lahko prosto in brez sramu pogovarjali tudi o tem, kako občutijo velikonočno skrivnost in veselje, da bi se ne bali na nevsiljiv način prijateljem posredovati pozitivne vrednote, ki so jih z veliko mero sreče prejeli že doma.

SPOMLADANSKO DRHTENJE

JELKA CVELBAR

Po strebi štrklja, nič bogve kako velikonočno obetaven, dežek.

Ne morem se spomniti, ali je bil letošnji Božič res tako zelen, da se Velika noč beli po gričevnatih pobočjih.

Sosedje, ki so pred dnevi odprli svojo prenovljeno restavracijo, so marljivo kot mravlje, zapolnili seznam rezervacij in mnogim gostom zaradi prenatrpanosti odrekli velikonočno gostilniško mizo.

Moj upokojeni profesor slovensščine, ki sem ga na obrednem spreobodu zmotila s prošnjo za velikonočni uvodnik, se je presenečeno zazrl vame: "Komu naj ga pišem? Kdo pa še boji danes k maši?"

Patrikova mama mi je v soboto pri kavi zaupala, da njen sin, iz vrst birmanskih pripravnikov, sploh ne more k maši, ker se s svojim moštvom udeležuje nedeljskih nogo-

metnih tekem v mladinskem prvenstvu; med tedenskimi treningi pa je toliko vsega, da tudi priprave na birmo ne more obiskovati.

Gledam, kako bitijo pisani dežniki ugašati na pragu trgovin. Ni jim konca: "Kaj kubati za Veliko noč?"

Sin me je včeraj prosil: "Mama, ker boš v velikem tednu nekoliko izpregla, pripravi nam, prosim, regat. Letos ga še nismo poskusili."

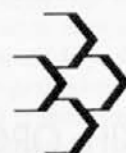
In sinoči, ko sem ta Taraxacum officinale, ki ga vse več ljudi prinaša iz makrobiotskih trgovin v obliki dražejev, trebala do pozne ure, televizija pa je bila brez posebne prepovedi čudežno bladno otprla, je hčerka sama od sebe začela igrati svojo kitaro (vir tolikih preprirov). V noč se je usul dež: obetavne spomladanske kapljice prenove so nanizale svoje drobne bisere na šipe.

Tesno povezana z zemljo in ljudmi, Cassa di Risparmio di Gorizia - Ljudska hranilnica iz Gorice je že več kot 160 let središčna točka za določene pobude, ki prispevajo k družbeni in kulturni rasti skupnosti, v kateri deluje.

CASSA DI RISPARMIO IZ GORICE ŽELI VESELO VELIKO NOČ!

CASSA DI RISPARMIO DI GORIZIA

Popravek

V članku z naslovom *Vohljači niso nevarni, če...*, objavljenem na prvi strani dne 28. marca, smo napačno napisali, da kandidira v boscenskem volilnem okrožju bivši minister Larizza. V resnici se bivši minister piše Frattini. Za pomoto se opravičujemo.

Ured.

KOGA BOMO VOLILI IN ZAKAJ

MARTIN BRECELJ
(DEŽELNI TAJNIK SSK)

V času vlade Silvia Berlusconi (od aprila 1994 do januarja 1996) se je italijanska valuta na mednarodnih tržiščih znatno ošibila, tako da je v tistih osmih mesecih italijanska narodna banka morala zvišati eskomptno mero za 3 točke. Javne blagajne so zaradi tega zabeležile izgubo kakih 40 tisoč milijard lir, s čimer se je občutno povečal že tako ogromni javni dolg, ki bremeni italijansko gospodarsko in sploh družbeno življenje ter ne nazadnje italijanske davkoplačevalce.

To je eden izmed podatkov, kakršne bi najbrž morali imeti pred očmi, ko se bomo 21. aprila odločali koga podpreti na parlamentarnih volitvah. Seveda pa ni edini. Tako bi se morali npr. tudi vprašati, kaj razne politične stranke in volilne naveze menijo o institucionalnih reformah, ki bodo po vsem sodeč na dnevnem redu v prihodnji zakonodajni dobi. In v tem oziru ne bi smeli spregledati, denimo, centralističnih in celo avtoritarističnih potez t.i. Pola svoboščin, ki rad prikazuje predsedniško državo kot rešitev iz vseh zagat, v katere je zabredel italijanski politični sistem, in to na način, ki prav gotovo ni vreden zrele evropske demokracije. Kako ne

videti za vsem tem tudi težkih senc, ki jih na bodočnost italijanske demokracije meče še vedno nerazčiščen odnos Finijevega Nacionalnega zavezništva do fašistične preteklosti? Zanimivo je, da so te stvari jasno razvidne mednarodnim političnim krogom in sploh mednarodni javnosti. Že omenjene reakcije svetovnih borz najbolj oprijemljivo in zgovorno povejo, kolikšen kredit pri njih uživajo Berlusconi & C. Do njih očitno ne sežejo italijanske televizijske mreže s svojo omamljajočo politično propagando.

Poleg vseh teh in drugih podobnih okoliščin pa moramo Slovenci v Italiji seveda posebej tudi upoštevati, kaj nam razne volilne naveze in posamezni kandidati v njih obetajo kot pripadnikom slovenske narodnostne skupnosti. Za zavrnitev alternative, ki jo ponuja Pol svoboščin, bi zadoščala že pravkar omenjena prisotnost postfašistov v njej. In dejansko so na tej osnovi zavzeli negativno stališče do Berlusconijeve naveze vse manjšinske politične stranke v Italiji. Tu ne gre za bolj ali manj ohlapne zgodovinske reminiscence. Gre za zavračanje politike, ki nas tudi danes skuša kot narodnostne skupnosti ta-

ko ali drugače zapostavljati, osiromašiti in ki nas v najboljšem primeru prezira. Pomislimo le na še sveže zakonske predloge poslanca Nacionalnega zavezništva Pontoneja ali senatorja Forza Italia Romolija, ki si zaščito Slovencev v Italiji - po vsem sodeč - zamišljata tako, da bi našo narodnostno skupnost dejansko še bolj razkosali in ošibili.

Slovenci v Italiji seveda ne moremo prezreti niti posebno zaprtih stališč, ki jih nacionalistična desnica zavzema tudi do naše matične države, kar povzroča trenja in napetosti z negativnimi posledicami tudi na širšem mednarodnem prizorišču.

To so tudi glavni razlogi, zaradi katerih se je vodstvo SSK ob skorajšnji volilni preizkušnji negativno opredelilo do t.i. Pola svoboščin. SSK meni, da slovenski volilci nimamo kaj iskati v tem taboru, saj se lahko prepoznavamo edinole v strankah in zavezništvi, ki imajo kot najmanjši skupni imenovalec jasno ograditev od fašizma in nacionalizma, in to tudi in še posebej v našem obmejnem prostoru.

Toda SSK je storila še korak dlje. Stopila je v zavezništvo Oljke, in sicer zato, ker se ni hotela zadovoljiti z zgolj negativnim opredeljevanjem, ampak je v mejah svojih možnosti in upoštevajoč

volilno zakonodajo skušala dati tudi svoj aktivni doprinos k oblikovanju kandidatnih list in programov. Tako smo predlagali, naj bi na kandidatnih listah Oljke v Furlaniji-Juljski krajini nastopila vsaj dva slovenska kandidata, po eden za vsako zbornico. Žal je po umiku kandidature Mitja Volčiča od slovenskih ostalo samo ime senatorja Darka Bratine, ki ponovno kandidira v 2. senatnem okrožju (Goriška, del Benečije ter občine Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor na Tržaškem). Kar zadeva program, pa nam je skupno z drugimi slovenskimi predstavniki uspelo na pokrajinskih programskih skupščinah Oljke uveljaviti zahteve po pravičnem zaščitnem zakonu in po zajamčeni minimalni zastopnosti naše skupnosti v izvoljenih telesih, kakor tudi po dobrem sosedstvu z Republiko Slovenijo.

Zato SSK vabi slovenske volilce, naj na skorajšnjih volitvah podprejo kandidat Oljke. To je jasno navodilo za volitve senata in večinskega dela poslanske zbornice.

Toda 21. aprila bomo na

voličih prejeli še tretjo glasovnico, in sicer za t.i. proporcni del poslanske zbornice. Tu v okviru Oljke lahko izbiramo med tremi listami, in sicer med listama DSL in Zelenih ter Listo za Prodijsko, v okviru katere poleg drugih političnih sil nastopata Ljudska stranka Italije (PPI) in Južnotirolska ljudska stranka (SVP), kot je razvidno tudi iz volilnega znaka. Naj omenimo, da izven te koalicije najdemo slovenskega kandidata na listi SKP, in sicer strankinega tržaškega pokrajinskega tajnika Giorgia Cancianija. SSK se je odločila, da v okviru Oljke podpre Listo za Prodijsko, in to na osnovi dogovora, ki ga je sklenila v Bocnu 30. marca s PPI in SVP. Ti dve stranki sta se z dogovorom obvezali, da se bosta v novi zakonodajni dobi zavzeli za odobritev pravičnega zaščitnega zakona in za zagotovitev vsaj minimalne zastopnosti slovenske manjšine v izvoljenih telesih, kakor tudi, da se bosta glede problematike slovenske manjšine redno posvetovali z našo stranko.

10 BESED ZA PRIHODNOST ITALIJE

PRED VOLITVAMI
21. APRILA

1. Človek in njegovo dostojanstvo.
2. Spoštovanje življenja.
3. Družina je temelj civilne družbe.
4. Vzajemnost med ljudmi in socialnimi telesi.
5. Delo.
6. Pravični davki.
7. Država avtonomij.
8. Kultura je obče bogastvo.
9. Spoštovanje naravnega in človeškega okolja.
10. Evropska vizija.

UTRINKI

V centru Opčin me dohiti znanec. Živčno me sprašuje:

"Se motim ali je res, da ni nikjer slovenskega kandidata za bližnje volitve, da bi mu dal svojo preferenco?"

"Imamo v okviru Oljke napredne kandidate!", mu - tudi sam zbečan - hitim razlagati.

"Ne brigajo me napredni kandidati, rad bi volil slovenske kandidate. Kje naj jih najdem?"

"So, seveda so," mu odgovorjam vedno bolj zbečan! "Na Goriškem sta sen. Bratina na listi Oljke in Koglot na listi Severne lige. Na Tržaškem pa Giorgio Canciani na listi SKP!"

"Je to vse?"

"Vse," si dokončno podava roki in beseda utihne.

Resnično se mi je stozilo po lepih, še ne pravadnih časih, ko smo lahko simbolično, iz golega protesta in velikega idealizma, volili našo lipo tudi na parlamentarnih volitvah. Pa čeprav brez upa na zmago. Toda na volitve smo vseeno šli ponosno in po slovensko!

Nismo mar vsi zamejski Slovenci krivi za takšno stanje? Zakaj smo dopustili, da so nam v Rimu izglasovali tako krivične volilne zakone? Zakaj se nismo z vso silo uprli in šli na mednarodna sodišča proti taki krivicici? Zdaj pa bomo 21. aprila morali zopet reševati Italijo med levo Karibdo in desno Scilo!

Kaj je to zares naša dokončna usoda in državljanska dolžnost?

D.Š.

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ CONFEDERAZIONE DELLE ORGANIZZAZIONI SLOVENE

Ob bližajočih se velikonočnih praznikih želimo vsem veselo alelujo. Posebna voščila naj gredo članicam, društvom, ustanovam in vsem javnim delavcem.

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ

NARODNOSTNE SKUPNOSTI ZAHTEVAJO DOPOLNILO MAASTRICHSKEGA SPORAZUMA

Evropska unija premalo skrbi za narodnostne manjšine oziroma skupnosti. Sam mastrichtski sporazum popolnoma spregleda to stvarnost. Prav zato so razne manjšinske organizacije naslovile poziv na evropski vrh, ki je bil pred kratkim v Turinu, da bi ustanovno listino Evropske unije ustrezno izpopolnili.

Podpisniki poziva predlagajo, naj bi v besedilo mastrichtskega sporazuma vnesli odstavek iz resolucije Evropskega parlamenta z dne 21. novem-

bra 1994, ki se takole glasi:

"Unija in njene države članice se zavedajo, da bogastvo evropskega kulturnega izročila izhaja v prvi vrsti iz njegove raznolikosti. Države priznavajo obstoj narodnostnih in jezikovnih manjšin na svojem ozemlju. Države izvajajo ustrezne ukrepe za zagotovitev zaščite in razvoja kulturne in jezikovne identitete teh manjšin. Priznavajo pravico narodnostnih in jezikovnih manjšin do demokratične samoorganizacije. Države dajajo posebna jamstva za substancialno enakost pravic državljanov ter

jamčijo za zaščito in pospeševanje manjšinskih jezikov, za samoupravljanje in meddeželno kooperacijo, tudi čezmejno."

Poziv je bil izročen predsedniku italijanske vlade Lambertu Diniju kot predsedujočemu Evropskemu svetu. Poziv so podpisali Federalistična unija evropskih narodnih skupnosti, Zveza narodov brez držav sredozemskega območja, Zveza narodnostnih manjšin iz Avstrije, Inštitut za manj razširjene jezike iz Dublina ter Zveza za ogrožene narode. Med podpisniki je tudi Slovenska skupnost.

INTERVJU / PISATELJ ALOJZ REBULA

"INTELEKTUALEC BREZ ETIKE LAHKO PRODAJA SAMO VETER"

JURIJ PALJK

Pisatelj Alojz Rebula je bil slavnostni govornik na letošnji osrednji proslavi ob dnevu slovenske kulture v Ljubljani. Prvič se je zgodilo, da je bila ta pomembna in hkrati častna naloga zaupana literarnemu ustvarjalcu iz Trsta in obenem znanemu slovenskemu katoliškemu pisatelju ter mislecu.

Kako si ta dejstva razlagate Vi?

V izbiri moje osebe za govornika na Prešernovi proslavi ni bilo nič posebnega. Kot lanski nagradjenec sem bil pač na vrsti za govor. Uveljavila se je namreč navada, da Komisija za Prešernove nagrade povabi za govornika nagradjenca iz prejšnjega leta.

Mislite, da imajo slovenski intelektualci, kakršen ste Vi, kaj posebnega povedati našemu slovenskemu človeku?

Sem občudovalec Edvarda Kocbeka-umetnika. Zadržan pa sem do marsičesa, kar je zapisal. Na primer do stavka v njegovi *Tovarišiji*: "Tudi jaz imam kaj povedati temu svetu." Absolutno govorniku nima nobeno človeško bitje nikomur kaj izrednega povedati, odkar je pred dva tisoč leti povedal svoje Jezus Kristus. Vedite pa, da do intelektualcev nimam nikakršnega kulta. Vsem barbarstvom tega stoletja, od nacizma do komunizma in do klanja na Balkanu so pomagali na noge intelektualci. Ja, ti znajo biti celo klavci, kakor je dokazal "pesnik" Karadžič. Kultura je namreč sama na sebi prav tako nevtralna, kot je sama na sebi nevtralna tehnika. Brez etike - se pravi brez razlikovanja med dobrim in zlim - lahko pripelje tudi v nečloveškost.

Vrhunski slovenski esteta Josip Vidmar je na primer zagovarjal pokol v Kočevskem Rogu. Intelektualec ne more reči nekaj veljavnega, če se postavlja "onkraj dobrega in zlega". Za mnoge tako imenovane intelektualce pa je danes etični indiferentizem tako rekoč obvezen. V modi je Nič, tako filozofski kot etični.

Če ima danes kdo kaj povedati slovenskemu človeku, sta to po mojem ali krščanski ali humanistični intelektualec, prvi iz svoje evangeljske, drugi pa iz svoje splošnočloveške etike. Intelektualec brez etike lahko prodaja samo veter. Sicer pa ali je možen globok umetniški ali znanstveni talent brez etike?

Kako sodite o stanju slovenske kulture danes?

Kvantitativno, količinsko, smo danes Slovenci zasuti s kulturno proizvodnjo. Vzemite samo založništvo: skoraj vsaka vas ima svojo založbo. Drugo vprašanje je, koliko ta proizvodnja prenese neko resnejše kvaliteto. Literarne kritike na primer nimamo razen omejene na grupaška okolja. Podoben provincialen občutek daje naše časnikarstvo. Vzemite na primer, kako se prelivajo imena v ljubljanskih dnevnikih, kot da so tamkajšnji časnikarji brez obraza in brez hrbenice, uporabni za vse vloge, od Dela do Slovenca in pritlehnih Sloven-

FOTO: ARHIVA

skih novic. Pač cinizem, v katerega jih je vzgojila diktatura. Velikega, evropskega časnikarja Slovenci šele pričakujemo.

Kaj menite o današnji slovenski književnosti? Katere slovenske pisce danes najbolj cenite?

Med vsemi, ki danes sučejo pero v slovenskem jeziku, posebej cenim mladega katoliškega misleca Gorazda Kocijančiča, čeprav to res ni pisec za vsakogar. Zelo zahteven je.

Ali ni to sin voditelja Združene liste socialnih demokratov, se pravi novih komunistov, Janeza Kocijančiča?

Že prej sem omenil, da se Gospod Bog zna tudi čudovito pošaliti.

Katere knjige ste zadnje čase brali?

Bral sem na primer dnevnik Edvarda Kocbeka iz leta 1948 in to je tudi tisti slovenski avtor, katerega prihodnja dela (dnevnik) najbolj pričakujem. Dalje sem z užitkom bral zadnje delo francoskega katoliškega misleca, petindevetdesetletnika - da, petindevetdesetletnega - Jeana Guittona *Chaque jour que Dieu fait* (Vsak dan, ki ga daje Bog). Zadnje, kar sem prebral, je nemška knjiga *Botschaften* o našem slovenskem vidcu Francu Špeliču.

Ni to redko, da izide v tujem jeziku knjiga o kakšnem slovenskem človeku? To je izredno redko.

Pred leti je nekdanji komunist Franc Špelič izdal pri celjski Moborjevi družbi svojo autobiografijo *Vrnil se bom k Očetu. Knjiga je bila zelo brana, a njen avtor ima do danes tudi nasprotnike.*

Morda bolj z nekomunistične kot s partizanske strani. Marsikomu je namreč težko doumljivo, da more bivši partizan, partijec in miličnik, pozneje diakon in po ženini smrti celo duhovnik imeti Kristusove rane, kar je menda na Slovenskem tudi prvi primer. Toda omenil sem že, kaj si lahko privošči Gospod Bog.

To se pravi, da verjamete v resnost tega primera?

Po branju knjige, ki sem jo omenil, vsekakor. Špeličeva psihična uravnovešenost, dogmatska neoporečnost, brezmejnja vdanost Cerkvi, življenjska moč, moč njegove molitve (dogajajo se biološki čudeži, da o psiholoških, se pravi spreobrnjenjih, niti ne govorim) - vse to so jamstva, da imamo opraviti z resnim pojavom. Sicer pa je nadškof Šuštar posvetil Špeliča za diakona in potem tudi za duhovnika, in to ob dokajšnjem nasprotovanju tudi med duhovniki.

Kaj pa menite o naši slovenski narodni skupnosti v Italiji?

Menda sem prav v vašem listu bral, da naj bi se zamejstvo ne smelo vtikati v matične zadeve. Vendar jaz ločujem med slovensko državo (SD) na eni in slovenskim kulturnim prostorom (SKP) na drugi strani. Ta sega daleč preko slovenskih zemljepisnih meja: sega v zamejstvo in zdomstvo. Ta prostor bo živel samo v toliko, kolikor bo čim intimnejše utripal z usodo matične domovine, ključno s političnim dogajanjem v njej. Sicer bo splahnel v folklorni privesek brez civilizacijske teže. Po drugi strani Slovenija v svoji omejenosti ne bo mogla biti tako samozadostna v vseh svojih segmentih, da bi se smela odpovedati prilivom zunanjih slovenskih energij, ekonomskih in kulturnih. Zato sem za to, da enotni slovenski kulturni prostor čim intimnejše živi z matičnim, seveda v tisti nujni diskreciji odnosov, ki jih dve tako različni situaciji, v kakršnih se matica in zunanje slovenstvo nahajata, zahtevata. Morda bi nam koristilo pogledati, kako se ta odnos odvija pri drugih narodih, začenši z Judi.

Nekateri pri nas govorijo o multikulturalnosti, v smislu, da je monokulturalnost nekaj preživetega. Bi kaj povedali o tem našim ljudem?

Tukaj gre za vlačenje za nos. Multikulturalni smo Slovenci zmeraj bili. Prešeren je na primer pisal tudi v nemščini. Multikulturalni moramo biti, tudi če nočemo, ker nas je tako malo, da smo preprihani od vseh vetrov. Multikulturalni smo že po znanju tujih jezikov, po stikih s sosedi, po nenehni vsrkavanju tuje kulturne in civilizacijske substance. Multikulturalnost, na katero mislite, je nekaj drugega. To je manjvreden eksport koroške levce, ki bi hotela biti slovenska pol nemška: je dejanska psihološka kapitulacija, je

pristanek v asimilacijo; je dejansko skok v narodno utopitev.

Ste pesimist ali optimist glede prihodnosti naše zamejske narodne skupnosti?

Takole bi rekel: rajši, ko da precejamo optimizem in pesimizem, naj vsak zase na mestu, kamor ga je Previdnost ali usoda postavila, dela, kmetuje, trguje; rojeva otroke, piše, slika, moli, če je kristjan, naj vse to opravlja tako, ko da je naše preživetje odvisno od njega. Prva globalna zaščita je v nas, v naši življenjski volji.

Kaj bi povedali bralcem Novega glasa ob Veliki noči 1996?

Bralcu, ki ni kristjan, bi lahko govoril samo o pršutu in žolci. Bralcu kristjanu pa bi rekel, da je Velika noč res praznik Vstajenja, toda ne samo Kristusovega, ampak tudi, kolikor verjame mo Njegovi besedi, prihodnjega, našega. Zato se v tej perspektivi splača biti ne samo kristjan, ampak tudi Slovenec, zakaj tudi naša narodna zvestoba bo - pač na neki nedoumljivi način, ki si ga ne moremo predstavljati - povzeta v nesmrtnost.

Kako ocenjujete dosedanje pisanje Novega glasa?

Zadnjega pol leta sem bil odsoten iz Trsta in mu nisem mogel slediti. V roke sem dobil samo nekaj števil. Po pravici povedano sem se sprva bal, da bi spojitev med Novim listom in Katoliškim glasom utegnila nov časopis izmedliti. Vtis imam, da se to ni zgodilo, da Novi glas ostaja kritičen do dogajanja, zraven pa živahno berljiv.

Gospod pisatelj, lepo se vam zabavljamo za pogovor in vam v imenu uredništva želimo vesele in doživete velikonočne praznike!

HITREJE PRESEGATI POVOJNO OBDOBJE

JANEZ POVŠE

Ob velikih zgodovinskih prelomnicah je značilno, da številni posamezniki in tudi politične opredeljene obračajo pogled v srečnejšo preteklost. Tovrstna nevarnost preti tudi manjšini, ki je zaradi nešteti razlogov v mnogo težjem položaju, kot so to na primer vsedržavni prostori. Znano je, da je padec berlinskega zidu že tolikokrat ugotovljena prelomnica, ki je odprla pot novim družbenim ureditvam, kar še posebej velja za območje srednje Evrope, kamor sodi tudi Slovenija. Omenjena prelomnica je omogočila nastanek sodobne in demokratične Republike Slovenije, poslednje je povzročila prenovljeno politično podobo Italije, sredi med obema spremenjenima sosednjima državnima prostoroma pa se je slovenska manjšina v Italiji znašla v posebno težkem položaju.

Navedeni opis posem nove situacije kar sam po sebi veleva, da bi morala manjšina čim hitreje v novo obdobje, sprožiti vse možne prenovitvene postopke, sicer bo njen zaostanek vedno večji in njen položaj vedno težavnejši. V tej luči je mogoče brez pretiravanja trditi, da manjšino trenutno čas prebivata. V takšni situaciji pa se običajno sprožijo misli o tem, da je bilo v prejšnjem obdobju pred vsemi zgodovinskimi prelomnicami dosti bolje, kot je sedaj. Nostalgija te vrste je dokaz zaostanka, zaradi česar se lahko pojavijo kar zavestne težnje obdržati vse tisto, kar smo imeli v povojnem obdobju. Čeprav je to nemogoče, se zadeve stopnjujejo in kmalu smo pri namigih, da sedanja Slovenija dela z manjšino tako brez občutka, kot ni prejšnja Jugoslavija nikoli. To kar samo vzbuja občutek, da bi bilo bolje, ko bi bilo tako, kot je bilo prej. V Republiki Sloveniji je na delu takšno strankarstvo, da je bilo dosti bolje v povojnem obdobju,

ko strankarstva in demokracije v Sloveniji sploh ni bilo.

Dejstvo je, da bi se morali kot manjšina dosti odločneje obrniti v prihodnost in poiskati v njej svoje novo mesto. Ne bi se smelo dogajati, da smo do samostojne slovenske države in njene demokracije tako kritični, kot da sta nam v napoto. Zavedati bi se morali, da so takšne misli žive zato, ker nismo hitreje stopili naprej, se celovito organizirali kot manjšina, zaradi česar smo prisiljeni v dodatno izgubo časa ob idealiziranju prejšnjega obdobja. Slovenska manjšina v Italiji ima prav sedaj v času volitev izjemno priložnost, da se močneje zave koristnejše smeri. Skupaj v znaku Oljke bo lahko začutila svoj skupni interes nemara bolj kot kdajkoli prej. Zaradi tega nemara ni iluzija, da bi lahko skupen nastop v okviru državnih volitev otipljiveje predstavil škodljivost notranje razcepljenosti, ki je še vedno osrednja zavora vstopa v uspešnejšo prihodnost. Nobenih razlogov torej ni, da ne bi verjeli v smiselnost skupnega nastopanja tudi tedaj, ko bodo aprilske volitve že mimo.

JEZUS IZ NAZARETA IN CERKEV KOT SKUP- NOST JEZUSOVIH UČENCEV (13.)

ZVONE ŠTRUBELJ

Vera prve apostolske skupnosti je v velikonočnih dogodkih doživela hudo preizkušnjo in obenem svojo dokončno potrditev. Jezusova obsodba in smrt sta kakor temen oblak zasenčili skupino prvih Jezusovih učencev, Gospodovo vstajenje pa jim je prineslo luč in moč, dokončno potrditev poti, na katero jih je povabil Jezus iz Nazareta.

Pobiti in žalostni zaradi Učiteljeve smrti so se Jezusovi učenci, kljub strahu pred pobesnelim in sovražnim Jeruzalemom, ponovno začeli zbirati. Drug z drugim so delili bolečino izgube. Spominjali so se vsega, s čimer jih je obogatil Nazarečan. Imeli so občutek, da se je vse podrlo. Biti je moralo, kot da bi zmanjkalo temelj in razlog, zaradi katerega so bili skupaj. V tej uri smrtne stiske in eksistencialnega strahu so doživljali prihodnost le kot veliko neznanko. Naj odidejo domov, v Galilejo, od koder so prišli? S povešeno glavo in z ugaslim upanjem? Kaj jih bo še držalo skupaj? Le spomin na nekaj izrednega in velikega, ki pa je imelo tako žalosten konec?

Če želimo videti sliko notranjega razpoloženja skupine Jezusovih zvestih učencev, je dovolj, da odpremo Lukov evangelij. V poročilu o dveh učencih, ki sta šla iz Jeruzalema v 12 kilometrov oddaljeni trg Emavs, razberemo notranjo stisko, ki so jo Jezusovi učenci doživljali po Učiteljevi smrti. Učenca sta se na poti pogovarjala o brezizhodnosti njihovega položaja. Prav v trenutku, ko sta se pogovarjala o tragičnem koncu Jezusa iz Nazareta, se jima je pridružil skrivnostni spremljevalec. Pripovedovala sta mu: "... bil je prerok, mogočen v dejanju in besedi pred Bogom in vsem ljudstvom. Veliki duhovniki in poglavarji so ga izročili v smrtno obsodbo in ga križali" (Lk 24, 19-20). In nato sta še posebej naglasila: "Mi pa smo upali, da je on tisti, ki bo rešil Izrael. Vrh vsega pa je danes že tretji dan, odkar se je to zgodilo." (Lk 24, 21).

To je verna slika prve Cerkve po velikonočnih dogodkih. Eksegeti so si edini, da gre za zelo staro izročilo, ki ga v poročilih o vstajenju navaja samo evangelist Luka. Pričjo Jezusovega križa in njegove nenavadne in paradoksalne smrti sta učenca videti brez vere. To, kar pripovedujeta in v resnici doživljata, so doživljali vsi Jezusovi učenci. V tej krizni uri so bili poklicani k preobrazbi svojega gledanja na Jezusa iz Nazareta kot pričakovanega Mesija. Zato ni naključno, da se pogovor s skrivnostnim spremljevalcem plete okrog izročila v Postavi, ki prikaže Odršenika v perspektivi trpečega božjega služabnika. "Rekel jima je: "O nespametna in počasna miselnost za verovanje vsega, kar so pripovedovali preroki! Mar ni bilo potrebno, da je Kristus to pretrpel in šel v svojo slavo? Tedaj je začel z Mojzesom in vsemi preroki ter jima razlagal, kar je napisano o njem v vseh knjigah Svetega pisma" (Lk 24, 25-27).

V Lukovem odlomku o poti dveh učencev v Emavs je zanimivo še to, da se je skrivnostni spremljevalec, vstali Gospod, dal prepoznati po lomljenju kruha. Tudi to je bistveni podatek, ki nam razodeva, kako se je razvijala povelikonočna vera prve Cerkve.

Vera Jezusovih učencev se ni rodila z Jezusovim vstajenjem. Bila pa je potrjena. Temelj njihovega odnosa do Učitelja je bilo vse, kar so doživljali ob Jezusu v času njegovega zemeljskega življenja. Kratko obdobje prikazovanj Vstalega je bilo pomembno obdobje, toda le eno od stopenj rasti in preobrazbe njihove vere. Potrdilo in utrdilo je njihovo izkušnjo z Nazarečanom od tistega trenutka naprej, ko so vse zapustili in šli za njim. Razumljivo je, da je velikonočna izkušnja v oznanjevanju nato postala temeljna izkušnja Cerkve v vseh naslednjih obdobjih.

Misijonski pozdrav iz Indije

Sestra Terezija Medvešek vse bralce lepo pozdravlja in se zahvaljuje vsem dobrotnikom.

"V septembru bom obhajala 90-letnico rojstva in sem še kar pri dobrem zdravju, samo vid mi peša in ne vem, kaj Bog hoče. Veseli me, da se v Sloveniji lepo pripravljate na prihod sv. očeta. Rada bi bila navzoča, a bom samo v duhu in molitvi."

PAPEŽ O SREDSTVIH JAVNEGA OBVEŠČANJA

MEDIJEM SE ODZIVAJMO AKTIVNO!

Sredstva javnega obveščanja, t.i. mass media, so izredno močna in pomembna v današnjem svetu. Tega se sveti oče dobro zaveda, saj je že večkrat govoril o njih.

Pred kratkim je dejal, da potrebujejo sredstva javnega obveščanja "pravila in etična vodila".

"Družba ne sme biti sa-

mo pasivni sprejemnik sporočil in novic javnih občil," je zatrdil sveti oče. Zavzel se je za zaščito pravic posameznika in posebno najmlajših, "vseh tistih, ki nimajo dovolj dobro razvitega kritičnega čuta".

Papež se je zavzel za objektivno poročanje in je tudi dodal, da "mass media ne smejo biti prepuščeni igram ekonomskega trga," kajti "mora biti zagotov-

ljena demokratična in uravnovešena izmenjava mnenj".

Papež je dejansko postavil neke norme, ki bi jih lahko imenovali *papežev antitrust*, saj se sveti oče zelo dobro zaveda, da je podajanje novic danes izredne važnosti. Zato je od časnikarjev zahteval pošten odnos do novice, ki mora biti resnična in nikoli pretirano poudarjena, kaj šele napihnjena. V bistvu se Janez Pavel II. zavzema

za to, da sredstva javnega obveščanja ne bi ostala brez etičnih pravil. Pravica do informacije je vedno svobodna in taka mora tudi ostati.

Nadalje papež zahteva, naj bo informiranje pošteno in naj spoštuje moralne zakone ter legitimne pravice človekovega dostojanstva. Obenem pa tudi trdi, da se tako pomembne stvari, kot je svet informacije, ne morejo in ne smejo prepustiti igram ekonomskega trga, ki mu je dobiček poglaviti cilj. Zato zahteva posebno zaščito za sredstva javnega obveščanja.

GOVOR - POZIV

SVETI OČE: "BRANIM PRAVICE DELAVCEV!"

JURIJ PALJK

Papež Janez Pavel II. je po krajši bolezni obiskal Sieno, kjer je imel izredno važen govor, saj se je dotaknil ključnih vprašanj današnjega gospodarskega razvoja in perečih problemov naše družbe. Pred veliko množico je začel v tišini:

"Žal se še danes najdejo ljudje, ki mislijo, da se najširša svoboda ekonomskega trga, ki ugodno vpliva na ekonomske pobude in na gospodarsko rast, avtomatično spremeni v bogastvo za vse ljudi. Toda zgodovina in stvarnost pred našimi očmi kažeta, da ni tako. Priče smo širjenju proizvodnje, ki ima pod pretvezo tehnološke inovacije - za posledico tudi povečanje brezposelnosti in socialnih težav."

Papež bi moral biti v Sieni na dan svetega Jožefa delavca in je zato pripravil tako odmeven govor na tematiko dela in zaposlovanja. Majhna bolezen pa mu je preprečila takratni obisk in je zato prebral odmevni govor preteklo soboto. "Vsako podjetje bi moralo postati združenje dela, katerega edini cilj bi moral biti doseganje skupnega dobrega za vse. Prav zato bi moral postati delovno okolje prostor, v katerem človeški odnosi niso zadušeni z anonimnostjo in avtoritativnimi odločit-

vami." V svojem govoru je papež povedal, da se mora gospodarski razvoj tudi zanimati za okolje, v katerega se mora vraščati tako, da ga ne poškoduje in uničuje, kajti narava je božji dar tudi za prihodnje rodove.

Papež je bil do gospodarstvenikov liberalnega in liberističnega tipa zelo trd, saj je zahteval pravila, zakone, ki naj urejujejo gospodarski razvoj. "Potrebno je najti pravila in zakone, ki naj uskladijo na eni strani svobodno gospodarsko rast; na drugi strani naj zagotovijo pravico do dela za vse ljudi na zemlji!"

Papež je nadaljeval v svojem slogu: zahteval je večjo pozornost gospodarstvenikov do mladih in brezposelnih, zahteval je pravice za delavce, zahteval novo politiko solidarnosti, ki je liberistični gospodarstveniki in kapitalisti danes nočejo. Omenil je možnost racionalizacije tehnologije, ki je "pogosto v rokah iskanja čistega dobička".

"Veliko, preveč je nesreč in žrtev na delu. Kri, ki teče v podjetjih in na delovnih mestih, mora prisiliti vse, da se najdejo boljše rešitve," je nadaljeval sveti oče. Zahteval je tako novo politiko socialne solidarnosti, "ki nima nič skupnega z udobnim asistencializmom".

S PRVE STRANI

KRISTUSOVO VSTAJENJE - IZZIV VSEH ČASOV

Za slovensko družbo je posebno razširjeno materialistično gledanje, češ vse je le materija, duše in duha ni, po smrti ničesar ni, še manj pa bo vstali Kristus nekoč sodnik živih in mrtvih. Temu gledanju botruje predvsem dialektična marksistična ideologija, ki je bila obvezna učna snov na šolah v Sloveniji. Ali kot so učili: "Vera je opij za ljudstvo." Predvsem pa je opij vera v Kristusa. Ostanek takega gledanja vidim tudi v tem, kako po ljubljanski televiziji štejejo leta. Govorijo namreč "pred našim štetjem" in "po našem štetju". Nočejo imenovati Kristusa, čeprav se ves krščanski svet pripravlja, da bo obhajal 2000-letnico njegovega rojstva.

IZZIV ZA VERNE KRISTJANE

Vstali Kristus seveda ni predmet znanosti ali filozofije, temveč je razodeta resnica in obenem verska skrivnost, ki jo sprejmeš le z vero, kot izpoveduje tudi pisatelj Alojz Rebula: "Dano mi je verjeti z vami: da se je tretji dan hrib razpočil od neznanske eksplozije in da je zemlja od nje vzplala od nore mladosti z vsemi svojimi pogorji in oceani, da je prvorojenec novega stvarstva vstal od mrtvih v slavi poveljane biologije in v nebesa šel."

Zato velikonočni pozdrav: "Kristus je vstal! Zares je vstal!"

SONCE VSTAJENJA

Glej, sonce že vzhaja - o, sonce vstajenja,
z oranžnimi žarki čez našo zemljo,
čez zemljo slovensko veselje in trpljenja,
čez zemljo, namočeno s plodno krvjo.

Glej, sonce že vzhaja in svet preustvarja,
ker smrt ni več žig spod vampirjevih zob -
ker zmaga Človeka-Boga nas ožarja:
se vrnil je, prazen na griču je Grob!

Glej, sonce že vzhaja, za dneve s poljubom,
a danes smehlja se s spominom na zor,
ko vstal je - kot dal je bil božjo obljubo.
Kako so se bali, da ni čisto nor...

Glej, sonce že vzhaja, blesteti začena
v draguljih solzá na obrazu noči.
To sonce Njegovo, to sonce Vstajenja
naj meni in tebi še dan spremeni!

Vladimir Kos

D.M. TUROLDO: VOJNA - BOŽJI PORAZ

(2. DEL)

■ Mladi, ne hodite po poteh, ki smo jih mi prehodili! Mene je venomer sram, ker sem bil v vojni, pa čeprav sem se boril na strani osvobodilnega gibanja, se pravi na strani človeškega proti nečloveškemu.

Vendar ima prav papež: z vojno je vse izgubljeno, z mirom se vse pridobi! Vojskovati se je kot samomoriti se!

Mladi, molite za mir! Toda pomnite, da je molitev tudi zavedanje. Kajti če se vsa molitev ne spremeni v življenje, če *lex orandi* ne postane *lex vivendi*, to pomeni, da imamo za norca Boga in same sebe.

■ Večkrat se govori o tem, če je vojna pravična ali krivična. Vojna je nemogoča!

To je nova kategorija, ki jo moramo vsi sprejeti. Danes v primeru vojne ne bo ne zmagovalca ne poraženca.

Zadnja svetovna vojna me je naučila, da ni osvoboditelj, ampak samo ljudje, ki se osvobodijo.

Kot je znano, Hitlerja niso premagali, nacizma niso premagali, rasizma niso premagali. Samo emarginirali so ga v pričakovanju, da bo spet eksplodiral.

Ni osvoboditelj. Vprašajte celo Latinsko Ameriko, če obstajajo osvoboditelji.

■ Da bi se vsaj z vami mladimi začela ta nova kultura miru, da bi bila kot nova zarja!

Kajti danes je zemlja kot ena sama ladja, na katero smo vsi vkrcani in si ne moremo dovoliti, da se potopi, kajti ne bo več Noetove barke, da bi nas rešila. Svet je eden, zemlja je ena, in vsi skupaj se bomo ali rešili ali izgubili.

Izginiti mora pojem sovražnika, kajti civilizacija, ki je zgrajena na pojmu sovražnika, ni civilizacija, ampak barbarstvo. Civilizacija je lahko samo civilizacija miru.

■ Niti za vero ne morem ubijati. Človek je podoba Boga, Boga, ki klije v človeku. Prav zato je vojna tudi poraz Boga. Pomeni, da nismo poslušali Boga.

In res, Bog se pritožuje: "O, če bi me bili poslušali! Moje je maščevanje in moja je sodba! Če je tvoj sovražnik lačen, ga nasiti; če je žejen, mu daj piti, kajti on je Bog, ki je lačen in žejen...!"

In če Cerkev ni za človeka, ni vredna vere, ni Cerkev. In če politike niso za človeka, naj gredo k vragu vse politike! Preklet naj bo človek, ki ni za človeka! Prekleta naj bo vsaka vera, vsaka ideja, ki ni za človeka!

TUDI NA SVETI GORI SLOVESNI OBREDI OB PRAZNIKU VSTAJENJA

V Marijinem svetišču na Sveti gori je izšla nova številka njihovega glasila Svetogorska kraljica. Posvečena je zlasti Veliki noči oz. prazniku Vstajenja. O tem je novi gvardijan Svete gore pater Pashal Gorjup napisal članek z naslovom Sporočilo svetogorske kraljice. V njem tudi takole razmišlja: "Tudi Sveto goro je pot vodila skozi trpljenje. Sovražili so jo, ji želeli hiter konec, kakor so ga želeli Ma-

rijinemu Sinu. Bičali so jo, kakor so bičali Njega. Pa glejte čudež: Kakor je vstal On, tako je vedno znova vstajala Sveta gora, in Marija stoji na gori kakor prej."

Koprski škof Metod Pirih pa je v Svetogorski kraljici napisal voščilo z naslovom Marija v velikonočni skrivnosti, ali glej, Tvoja mati.

Poudarja, da "verovati v velikonočno skrivnost pomeni verovati v sedanjo navzočnost te skrivnosti med nami. Izdani, na smrt

obsojeni in križani Kristus je vstal od mrtvih in živi. Živi v Cerkvi in v zakramentih, V Božji besedi, v spokornosti in molitvi, v trpljenju in radosti, v ljudeh sedanjega časa. Kristus je navzoč v nastajanju življenja in v umiranju. Če Kristusa sprejmemo v veri karior Marija, če ne živimo le sebi, temveč se nesebično razdajamo za druge in za mnoge skupne potrebe, potem smo s Kristusom vedno globoko povezani. V svojem življenju čutimo prenavljajoče delovanje velikonočne zmage. In to je neskaljivi vir našega veselja, upanja in moči."

Na Sveti gori bodo slovesni obredi pred in ob prazniku Vstajenja. Jutri, to je v petek, bodo ob 16. uri obredi velikega petka; v soboto bodo ob 16. uri blagoslov velikonočnih jedil, ob 19. uri obredi velike sobote, nato pa ob 21. uri vstajenjska procesija. Na Veliko noč v nedeljo 7. aprila bodo svete maše ob 8. uri, ob 10. uri (slovesen obred), ob 11.30 in ob 16. uri. Spovedovanja so v vseh dneh velikega tedna vsak dan, po potrebi tudi v italijanskem, furlanskem in v drugih tujih jezikih.

M.

UMRLA JE S. AMABILIS KERŠEVAN

V Ljubljani je bil 26. marca pogreb sestre Amabilis (Ide) Kerševan. Pogrebna maša je bila v cerkvi sv. Križa, somaševanje dvasjetih duhovnikov je vodil koprski škof msgr. Metod Pirih, ki je imel tudi homilijo, iz katere smo povzeli nekaj odlomkov.

let službovala kot učiteljica v Šmihelu. Potem je bila 16 let vzgojiteljica v Konviktu de Notre Dame v Ljubljani. Ta je bil ukinjen z zasedbo komunistične oblasti l. 1947. Bila je tudi voditeljica sirotišnice Anton Jerina v Ljubljani. L. 1947 se je z nekaj sestrami preselila na Barje in 10 let je bila v službi v tovarni Utensilia. Bila je referentka v izvozno-uvoznem oddelku, ker je znala veliko tujih jezikov. Nato je bila 12 let generalna svetovalka za Vzhodno Evropo v generalni hiši v Rimu. Med prvimi ji je uspelo obiskati in priti v stik s sestrami njene kongregacije v Vzhodni Evropi.

Po vrnitvi v Slovenijo je bila nekaj let predstojnica v

samostanu v Trnovem-Ilirski Bistrici, nato pa 9 let provincialka. Veliko je naredila pri iskanju in potem pri obnovi redovniških hiš v Ljubljani, Trnovem in Novem mestu. Bila je predsednica Zveze višjih redovnih predstojnic, nekaj let je poučevala angleščino v Malem semenišču v Vipavi, sodelovala je pri Ognjišču, Mavrici, pri slovenskih oddajah radia Vatikan, študente je učila tujih jezikov, rada je prišla za pero in tudi prevajala.

Zadnjih 10 let je opravljala različne službe v korist province in redovne skupnosti na Podutiški v Ljubljani.

Pred štirimi leti se je močnejše začela oglašati bole-

zen, zdaj ena, zdaj druga. V trpljenju se je priličila svojemu učitelju Jezusu Kristusu, se očiščevala svojih pomanjkljivosti ter zorela za srečanje z Bogom, dokler je ni v četrtek 21. marca zgodaj zjutraj poklical k sebi.

S to presveto eharistijo se želimo zahvaliti Bogu za njeno dolgo in tako bogato življenje na toliko področjih, obenem pa prositi Gospoda usmiljenja in tolažbe.

Od s. Amabilis se poslavljamo z božjo besedo o blagorih. Ti so povzetek in središče evangelija.

(...) Grobov, pokopališč in pogrebov nas ne sme biti strah, kakor nekatere naše sodobnike, zato ker verujemo v vstajenje in večno življenje pri Bogu.

V tej veri na vstajenje bomo tudi po odhodu v večnost rajne s. Amabilis tesno povezani z njo, saj smo prepričani, da se njeno življenje ni končalo, ampak le spremenilo."

BESEDA ŽIVLJENJA

VELIKONOČNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

"VSTAL JE KRISTUS, UPANJE MOJE!"

Najgloblje krščansko velikonočno voščilo je izraženo v besedah pesmi glednice za praznik Gospodovega vstajenja: "Vstal je Kristus, upanje moje!" Velika noč je praznik veselja in upanja. Upanje je pričakovanje pribodnjih dobrin - tistih, ki so nam obljubljene. In Jezusovo vstajenje je obljuba, še več, poroštvo našega vstajenja. Ruski kristjani si za Veliko noč voščijo: "Kristus je vstal, aleluja, vstali bomo tudi mi!"

"Upanje je vogelni kamen človeškega življenja," ve povedati slovenska ljudska modrost. In res je tako. Le pogledjmo: kdor je zdrav in mu gre dobro, upa, da bo tako ostalo še naprej; kdor je bolan in mu gre vse narobe, upa, da bo ozdravel in da se bo sreča nasmehnila tudi njemu; mlad človek upa, da bo v življenju naredil in dosegel velike reči; človek v zreli življenjski dobi upa na mirno in spokojno starost v krogu svojih najdražjih... Eno samo upanje nas je! Izraz upanja, upati pa pomeni tudi življenjski pogum, hrabro tveganje. "Ta si pa veliko upa!"

Vsa ta našeta upanja bi bila zelo krbka, če ne bi bilo tistega velikega upanja, ki je ena od božjih kreposti, med katere spadata tudi vera in ljubezen. Te tri lastnosti vernega človeka kardinal Joseph Ratzinger imenuje "nosilne stebre krščanske resničnosti" in pravi, da je vera "pogled naprej, upanje pa usmerja korak pribodnosti," katere začetek je vstali Kristus. V njem se je namreč pokazalo, kaj bomo vsi, če se bomo v življenju dosledno ravnali po njegovem nauku in zgledu: bomo poveljanci božji otroci.

Apostol Peter v svoji bvalnici vstalemu Kristusu, ki jo bomo slišali kot drugo berilo pribodnje nedelje, nas osminio vstajenja, izraža hvaležnost Bogu, ki nas je "v svojem velikem usmiljenju s tem, da je obudil od mrtvih Jezusa Kristusa, prerodil za živo upanje". Velikonočni kristjan mora torej biti živo, poosebljeno upanje. Ali smo res? Velikokrat smo vse prej kot to. Namesto da bi ljudem dajali poguma z besedo in ravnanjem, jih tlačimo, jih spravljamo v obup. Kristjan mora gledati na življenje skozi Jezusa Kristusa, ki je premagal smrt in vso budobijo, in ima moč, da to budobijo premaga tudi v nas. Tudi če se nam v življenju kdaj zastavljajo vprašanja, na katera nimamo takoj odgovora, se ne smemo predajati obupu. Čeprav morda vidimo, kako se podira vse tisto, kar smo s tako ljubeznijo in skrbjo gradili, kako nas zapuščajo najbližji, ne zaprimo vrat in oken, ki so odprta proti Bogu! Ne ugašajmo v svojem srcu upanja, kajti Bog v svoji dobroti obuja mrtve.

Najpomembnejša listina drugega vatikanskega koncila - pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu - se začne s stavkom: "Veselite in upanje, žalost in zaskrbljenost današnjih ljudi - je bkrati tudi veselje in upanje, žalost in zaskrbljenost Kristusovih učencev." Upanje je, po besedah iste listine, dar Svetega Duga. Naj Dub vstalega Kristusa vsak dan poživlja naše upanje, da bomo za vse "živo upanje": ljudje, ki ne živijo kar tjavdan, temveč modro in mislijo na cilj svojega življenja; pa tudi ljudje, ki budijo v drugih upanje in zaupanje. Učenec vstalega Kristusa je človek, ki stoji trdno in se lahko nanj zanesesh, človek, ki te ne razočara - ker živi iz nepremagljivega Upanja.

Tragična smrt msgr. Vinka Žaklja

Iz Belgije je prišla vest, da je v 78. letu starosti tam v četrtek, 28. marca, postal žrtev prometne nesreče izseljenki duhovnik Vinko Žakelj. Pokojni je bil med nami v zamejstvu dobro znan, ker je veliko let oskrboval svetovišarsko svetišče med poletnimi počitnicami. Dobro stike je razvil predvsem z Goričani, saj je bil zbor Rupapeč dvakrat gost društva Slomšek v Belgiji prav na pobudo g. Žaklja. Zato so ga Rupenci lansko leto povabili, da je tudi med njimi obhajal zlato mašo. V Belgiji bo pogreb na velikonočni ponedeljek. Če bodo pokojnika prepeljali tudi v Slovenijo, ni še znano.

Spomnimo se ga z besedami njegove poezije iz l. 1992: "Ne išči mojega groba, / ne žaluj za menoj. / Mrtev bom le tedaj, / če boš ti zgubil pogum, / če boš zapustil skupne cilje, / če boš začel misliti samo nase. / Ne išči torej mojega groba / in ne žaluj za menoj..."

DESCARTES / OB 400-LETNICI ROJSTVA

"MISLIM TOREJ SEM"

ANDREJ BRATUŽ

"Zdrava pamet je od vseh reči na svetu porazdeljena najbolj enakomerno" - s tem stavkom se začneja *Razprava o metodi*, ena najbolj znanih del francoskega filozofa. In prav Descartes je gotovo mislec, ki je v imenu zdrave pameti ali naravne luči razuma izdelal za svoj čas revolucionarno miselno zgradbo. Njegova miselnost je zapustila globoko sled v evropski kulturi nasploh in s tem zaorala nove brazde za naslednja stoletja.

René Descartes (1596-1650) se je rodil v malem francoskem mestu La Haye in je že zgodaj pokazal svoja zanimanja predvsem za znanstvene vede. Študijsko je pomembno njegovo šolanje v jezuitskem kolegiju La Flèche, ki ga pa ni povsem zadovoljilo. Kasneje je svoje študije nadaljeval na pravnem področju in dosegel licenciaturo v mestu Poitiers. Njegova kasnejša pot ga je vodila od Pariza do Nizozemske in v razne nemške dežele, na koncu pa še na Švedsko, kjer je bil gost znane kraljice Kristine. Tu je Descartes tudi umrl. Danes pa je njegov grob v zgodovinski cerkvi Saint-Germain des Près v Parizu.

Descartesova zanimanja so bila v začetku pravzaprav bolj znanstvena kot čisto filozofska, čeprav je bilo tudi zlasti v tem času tu veliko stičnih točk in medsebojne odvisnosti. To kažejo tudi naslovi nekaterih njegovih del, kot so npr. *Le Monde* (Svet), *Dioptrika*, *Meteore*, itd. V vseh teh delih, zlasti še v delu o svetu oz. vesolju, pa prihaja do izraza vloga Kopernikovega nauka o heliocentriizmu, ki je bil tedaj še nevaren, in prav Galilejev primer kaže na to. Zato tudi Descartes tega spisa takrat ni objavil,

napisal pa je kot nekaj uvodno znano *Razpravo o metodi*, ki še danes velja za eno najbolj popularnih in pomembnih del našega avtorja. Med ostala najboljša dela sodijo še *Meditacije in Principi filozofije*. Tudi v slovenskem prevodu imamo nekaj njegovih del. Tako *Razpravo o metodi* (skupno s *Pravili za uravnavanje umskih zmožnosti*) in *Meditacije*.

V teh nekaj vrsticah gotovo ne moremo podati celotnega Descartesovega sistema in to tudi ni namen tega spominskega zapisa. Jasno pa je, da podčrtamo nekaj osnovnih silnic njegovega duhovnega snovanja. Zato naj omenimo predvsem njegov spoznavni nauk, ki privede do samospoznanja. Tu je njegov znameniti "Cogito, ergo sum" (Mislim, torej sem), kjer Descartes z raznimi domiselnimi izzivi pride od metodičnega dvoma do nujnega spoznanja samega sebe. Lahko trdimo, da je s tem francoski mislec osnoval racionalizem moderne dobe. Sicer pa "cogito" ni le proglas razuma. Sam namreč v *Meditacijah* lepo dopolni ta princip, ko piše: "Kaj sem torej? Misleča stvar. Kaj je to? Stvar, ki dvomi, ume, zatrjuje, zanikuje, hoče, noče, si tudi predstavlja in čuti." Torej poleg razuma tudi volja.

Racionalizem je smer v evropski moderni filozofiji, ki je obravnavala celo vrsto vprašanj. Med temi zlasti metafiziko in še posebej teodicejo z vprašanjem božjega bivanja. Descartes je tu delno nadaljeval določene sholastične dokaze, delno pa vnesel svoje. Znan je njegov geometrijski dokaz, ko od ideje trikotnika pride na nujnost božjega bivanja. O tem med drugim piše v *Meditacijah*: "Z ime- nom »Bog« mislim neko

neskončno, neodvisno, nadvse umno, nadvse mogočno substancno, od katere sem bil ustvarjen tako jaz sam kakor tudi vse drugo biva... Zatorej je iz zgoraj povedanega nujno treba sklepati, da Bog biva." Vsekakor je Descartesovo dokazovanje o božjem bivanju naletelo že v njegovem času oz. malo pozneje na resne kritike. Znane so npr. Pascalove misli o Bogu, ko v bistvu zavračajo Boga filozofov (kot je Descartes) in sprejema le Boga ljubezni ali Boga Abrahama, Izaka in Jakoba.

Descartes seveda ne opušča drugih filozofskih področij in niti ne vloge znanosti, ki ji napoveduje vsestranski napredek in se že zavzema za neko univerzalno promocijo v znanstvenem sodelovanju. Njegova razmišljanja o psihofizičnih odnosih, o "res cogitans" (mišljenje, duševnost) in "res extensa" (razsežnost, materija) se prav tako uvrščajo v ta sklop filozofsko-znanstvene raziskave in so podlaga za vsa kasnejša razmotrivanja na teh področjih.

Descartes je nedvomno bistveno vplival na razvoj kasnejše evropske filozofije in tudi znanosti. Brez njega bi bila vsekakor revnejša. "Jasno in razločno" spoznavanje je odprlo marsikatera vrata duha tudi sodobnemu človeku. Čeprav je francoski mislec odločno veroval v luč razuma, pa vseeno ni zašel v kake skrajnosti, ki bi razum nadvse povzdigoval. Vsem ljudem je pripisoval v glavnem enake sposobnosti in tako ohranil neko mero v stvarih, ki jo razne kasnejše filozofije niso znale obdržati. Za vse to pa zasluži, da se ga tudi mi ob tem jubileju dostojno spominjamo.

KNJIGE BORISA PAHORJA, ALOJZA REBULE, ALOJZIJA ŠUŠTARJA IN BRANKA MARUŠIČA

TRI POMEMBNA PRIČEVANJA O VREDNOTAH

MARKO VUK

Čeprav nekoliko z zamudo, se mi zdi še vedno potrebno komentirati tri knjige, izšle v letu 1995, ki so vsaka na svoj način povezane s primorskimi avtorji, nacionalno, versko in kulturno problematiko in novejšo slovensko stvarnostjo. Naključje je naneslo, da sem prav ta tri dela zapovrstjo prebral, to pa so *Slovenska svatba* Borisa Pahorja, *Pogovor v vinogradu* Alojza Rebule in Alojzija Šuštarja ter *Zahodnega roba* Branka Marušiča.

Gre za tri po obsegu, oblikovni zvrsti in nazorski usmerjenosti avtorjev različne knjige, ki pa vsaka na svoj način avtentično pričujejo o današnjem slovenskem trenutku, še posebej po bolj ali manj bolečih izkušnjah polpretekle dobe. Pahorjeva *Slovenska svatba* ni prva njegova knjiga dnevnških zapiskov, je pa zaradi časa, v katerem je nastajala, po svoje nepovnljiva in zavezujoča. Vključuje namreč obdobje 1990-1992, torej tisti nemirni čas, v katerem je v Sloveniji leta 1990 prišlo do prvih povojnih demokratičnih volitev, do proglasitve samostojne slovenske države v letu 1991 in do njene mednarodnega priznanja v letu 1992. Pahor to dogajanje ponekod motri z določeno kritično distanco, čeprav ne more skriti notranjega zadovoljstva ob potrditvi slovenske državnosti, kar je bil tudi njegov sen in polno uresničenje koncepcij, ki jih je zagovarjal že v oddaljenem letu 1969 v *Odiseju ob jamboru* in kasneje zlasti v *Zalivu*.

Pisatelj Pahor tudi v tej zadnji izdaji dnevnških za-

piskov ostaja zvest nekaterim stalnicam, ki jih pri njem srečujemo že dolgo, to pa je skrb za usodo slovenskega občestva v matici in zamejstvu, zvestoba pristnim idealom odporiškega gibanja ter poudarjanje potrebe po resnično demokratičnih razmerjih med različnimi silami tako za mejo kot v matični domovini. Pisec seveda ne daje receptov za konkretno družbeno in politično akcijo, a s svojim pozivanjem na zmernost in zvestobo nacionalni bitni pomeni važen korektiv v današnjih pretiranih kulturnopolitičnih napetostih, značilnih za slovensko stvarnost. Nekoliko zastrta stran Pahorjevih prizadevanj, ki pa v pričujoči knjigi prihajajo jasno do izraza, je njegovo sodelovanje v mednarodnih organizacijah za zaščito ogroženih jezikov in kultur, zlasti v AIDLCM. Skratka, tudi zadnja Pahorjeva knjiga dnevnških zapiskov razodeva široko razgledanega in temeljito informiranega intelektualca, ki s tržaškega obrobja presoja dogajanje doma in v tujini in si na svoj način prizadeva uresničiti ideal Evrope enakopravnih jezikov in kultur, tudi manjšinskih.

Zunanji povod za nastanek knjige *Pogovor v vinogradu* je bila nedavna 75-letnica rojstva slovenskega metropolita, ljubljanskega nadškofa Alojzija Šuštarja. Nastal je tako zanimiv dvogovor, daleč več kot običajen intervju, pri katerem sta se srečala dva zelo različna človeka, a vsak na svoj način vidno prisotna v slovenskem krščanskem občestvu. Na eni strani izpraševalec Alojz Rebula, nemirni in iskajoči vsestransko razgledani intelektualca, ki mu osnovno mi-

selno zavzetost pomeni resničnost krščanstva danes, tako v domačem zamejstvu, v Sloveniji in tujini. Na drugi strani pa mu odgovarja izkušen cerkveni dostojanstvenik, ki s svojo vzgojo, temeljito izobrazbo, življenjsko izkušnjo in odgovorno službo razodeva umirjenost in modrost. Številna so vprašanja, ki mučijo pisatelja Rebulo, ki se s svojim spraševanjem skoraj strastno podaja na polje krščanskega verovanja, kulturnopolitičnih razmer, polpretekle zgodovine, slovenske samostojnosti, bivanjske problematike. Gre, kot je vidno, za zahtevne teme, ki terjajo resen in razmišljujoč pristop, glede marsičesa pa je dokončen odgovor sploh nemogoč oziroma je razložljiv le ob posedovanju milosti vere. V tem zanimivem dvogovoru med nadškofom Šuštarjem in pisateljem Rebulo je še marsikaj ostalo nedorečenega, zlasti boleče vprašanje sprave na Slovenskem, ki je nastalo zaradi tragičnih dogodkov med drugo svetovno vojno in po njej. V zvezi s spravo je treba le pritruditi Šuštarjevimi besedam, ko pravi: "Razlaga dogodkov druge svetovne vojne ni le stvar intelektualcev, ampak vsega slovenskega naroda. Večkrat poudarjamo načela, ki so potrebna pri razjasnitvi teh vprašanj, bodisi v pogovoru ali v raznih izjavah. Treba je spoznati, kot je bilo že večkrat rečeno, vso resnico, celostno resnico, priznati krivdo, prositi odpuščanja in odpustiti." Vsekakor je knjiga *Pogovor v vinogradu* že s svojim naslovom simbolično pomenljiva, izžareva pa trdno vraščenost obeh sobesednikov v današnji slovenski položaj in je več kot pričevalno-dokumentarna, saj s svojo problematiko sega v samo jedro današnje slovenske biti.

DALJE

PODLISTEK

PRIHOD SLOVENCEV NA PODROČJE BENEČIJ

XI. NAJSTAREJŠI VIRI O SLOVANIH IN VENETIH

JANKO JEŽ

SKITI

Tummolo se je spopadel z menoj tudi zaradi Skitov, vendar ne zaradi vsebine besedila, marveč zaradi pravopisa. V italijanščini pravijo Skitom Sciti in obenem Scitti, zato sem izmenično uporabljal obe obliki. Moj nasprotnik pa me je začel poučevati, da je pravilna oblika samo prva, to je Sciti, medtem ko se ime Scitti uporablja za znano muslimansko versko ločino, ki ji načeljuje znani Ali Khan, gospodar znane Coste Smeralde na Sardiniji. Obljubljam, da se bom poboljšal. Sem pač tak, da vztrajam pri svojem, dokler me kdo ne prepriča, da nimam prav. Tudi jaz sodim, da je treba razlikovati med Sciti in Scitti, vendar je na to treba opozoriti tudi italijansko pismeno javnost. Poglejmo zdaj, kaj pravi o Skitih naš Herodot.

V IV. knjigi Herodot opisuje Darejev pohod zoper Skite ob severnem bregu Črnega morja. Sitija je ozemlje današnje južne Rusije. Herodot pri etnološkem opisu te dežele sega na ozemlje, kjer so tedaj prebivali Slovani. Verjetno pri tem omenjena plemena so vsa slovanska. Kasneje, že po Herodotovi smrti, so Skite na tem ozemlju, to je Trakiji, ki danes pripada Bolgariji in Romuniji, zamenjali oziroma se z njimi pomešali Sarmati (Herodot jih imenuje Sauromate). Skitija je ob koncu antike predstavljala vrata, skozi katera so vdiralas slovanska, germanska in druga stepna ljudstva na rimsko področje ob Donavi.

Herodotov slog je preprost. Kraje in ljudi opisuje kot natančen opazovalec, ki ve, da je vsaka podrobnost pomembna. Poslušajmo prvi odstavek iz poglavja Zemljepis Skitije:

"Od pristanišča Boristenitov (miletka kolonija Olbia na Bugu, danes Odesa), približno sredi vsega Skitskega primorja, prideš najprej do Kalipidov (to so grški Skitje), severno od njih pa prebiva drugo ljudstvo, po imenu Aladzoni (prebivalci med rekama Bug-Hipasis in Dnjepr-Boristenes). Ti in Kalipidi (odlični konjerejci) živijo drugače

povsem tako kakor Skitje, vendar sejejo in uživajo tudi žito, čebulo, česen, lečo in proso. Severno od Aladzonom domujejo ovatarski Skitje, ki žita ne sejejo za domačo rabo, temveč za prodajo. Onkraj njih stanujejo Neuri (menda slovanska plemena proti Visli). Severno od Neurov pa, kolikor mi vemo, ni človeških bivališč. To so plemena ob reki Hipasis (Bug), zahodno od Boristena (Dnjeper)."

Poleg Neurov Herodot imenuje še druga slovanska plemena, ki jih na splošno imenuje kot "poljedelško-oratarske Skite", ki imajo nekatere značilne poteze kasnejših Slovanov. Imenuje Tisagete in Jirke, ki pa jih ni imeti za Slovane. Glede Sigincev pa pravi Jože Kastelic, ki je Herodotove Zgodbe v mojstrskem Sovretovem prevodu komentiral: "Morda je v Sigincih z onstran Histradonave treba videti skitski element, ki je za ta čas izpričan tudi onstran Karpatov. Če pravi Herodot, da se njih meje raztezajo baje do Venetov ali Jadrana, to je današnje Slovensko primorje, potem bi bilo to mogoče razložiti le s skitskimi elementi, ki res segajo v ilirsko kulturo in se dobe v ilirskih grobovih tudi v Sloveniji (na primer skitske puščice in konjska oprema v gomilah)."

DALJE

PESNIKOVA USODA

HUBERT BERGANT

Pričujoči tekst je prof. Hubert Bergant pripravil za Prešernovo proslavo na Akademiji za glasbo ob slovenskem kulturnem prazniku 1995 v Ljubljani.

Da bi bolje razumeli našega pesnika Franceta Prešerna, si za uvod preberimo odlomke iz Horacovega pisma o pesništvu.

Qintus Horatius Flaccus (65 pr. Kr. do 8 pred Kr.), ki je znan tudi po večkrat od različnih avtorjev prikrojeni pesmi *Moj spomenik* (Exegi monumentum), takole razvija svoje misli: Pesniku sta potrebna previdnost razuma in študij filozofije: nauk o dolžnostih in etičnih idealih mu pomaga, da more ustvarjati tehtna slovstvena dela, ki učinkujejo z jedno vsebino navzlic morebitnim oblikovnim slabostim često celo globlje, kakor formalno dognane, a vsebinsko prazne pesnitve. (To lahko apliciramo tudi na glasbeno ustvarjanje.)

Pesnik se mora stalno zavedati naslednjih meril: Nič ni na svetu popolno, tudi nobena pesnitev ne: toda malenkostni prestopi so odpustljivi, obsodbe vredne so le napake, ki razodevajo piščevno splošno nezmožnost.

Noben atlet ne nastopa pred javnostjo, če ni mojster v svoji stroki, na Parnas pa ti sili že vsako pesmarče. (To reč ne silimo na Parnas, kvečjemu na ljubljanski grad.)

Vse Horacove misli lahko prenesemo na glasbeno področje tako, da postanejo za

nas še bolj aktualne. Pomagajo nam bolj razumeti našega pesnika F. Prešerna, vsakoletnega slavljence. Horacove misli moramo dopolniti z ugotovitvami prešernoslovcev, kot so bili ali so: Avgust Žigon, France Kidrič, Anton Slodnjak, Boris Paternu, Mirko Mahnič in Janko Kos. Brez pomoči navedenih slavistov se kar same vsiljujejo primerjave umetnosti našega pesnika z umetnostjo njegovih sodobnikov A.S. Puškina, Mihaila Jurjeviča Ljermontova, Karla Rynka Mache, Adama Mickiewicza, lorda Gordona Byrona in glasbenikov, kot sta bila Frederic Chopin in Franz Liszt. V pomoč za boljše razumevanje so nam slikarji, ki so pesnike in glasbenike iz prve polovice 19. stoletja portretirali.

Najprej sta to Prešernova sodobnika Kurz pl. Goldenstein in Matej Langus. Prve mu pripisujejo prvi Prešernov portret. Langus pa je zaslovel s portreti Matije Čopa, Primčeve Julije in Andreja Smoleta. Puškinov portret, ki ga je l. 1827 naslikal Orest A. Kiprenski in ki ga lahko vidimo v Tretjakovski galeriji v Moskvi, kjer si bomo lahko ogledali tudi znamenito ikono Andreja Rubljeva sv. Trojica. V Puškinovi hiši v Peterburgu, kjer je pesnik po dvoboju na divanu umrl in kjer lahko vidimo njegovo prestreljeno in okrvavljeno že močno obledelo uniformo, dobimo lahko tudi predstavo o zunanjem videzu Mihaila Jurjeviča Ljermontova, ki nam jo omogoča portret Kirila A. Gorbunova iz l. 1833.

Čudovita glasbena dopolnitev verzov Prešerna, Puš-

kina in Ljermontova so izbrani Chopinovi nokturni in preludiji. Ti nam ob ogledovanju Delacroixovega portreta poljskega skladatelja še enkrat zazvenijo.

Prešernu in pesnikom, s katerimi ga primerjamo, moramo pripisati skupne lastnosti in sorodna razpoloženja v njihovi umetnosti. Otožnost, žalost, obup, črne slutnje so izviri njihove poezije. Njihove verze so rodili "izdihljaji in solze", kot se je izrazil naš pesnik. Izredno pretresljiva v njihovih pesmih je vdanost v usodo. Cezar ni verjel zlokobnim preokbam o svoji smrti na dan marčevih id. Njegovo usodo poznamo. V zadnjem sestavku, imenovanem *Fatalis* iz romana *Junak našega časa* Mihaila Jurjeviča Ljermontova, prav tako lahko pridemo do spoznanja, da se usodi ne moremo zoperstaviti. V isti knjigi lahko preberemo naslednje misli: "Večkrat sem opazil, in mnogo starih vojščakov mi je v tem pritrdilo, da leži na obrazu človeka, ki naj čez nekaj ur umre, pogosto nekakšen nenavaden odtis neizbežne usode, tako da se izkušeno oko redko kdaj zmoti."

Prešeren se je o usodi takole izrazil: "Sem videl, da svoj čoln po sapi sreče, komur sovražna je, zastoj obojca, kak veter nje nasproti temu vleče, kogar v zibelki vidla je berača."

Še bolj temne slutnje so prisotne v pesmi *Memento mori*. Takole obupuje Prešeren: "Odrpta noč in dan so groba vrata, al dneva ne pove nobena prat'ka. Zna biti, da kdor zdaj veselo prepeva, v mrtvaškem prtu nam pred koncem dneva molče trobental bo "Memento mori".

— DALJE

JEZIKOVNI KOTIČEK

NADA PERTOT

Prav gotovo moramo zelo paziti pri prevajanju iz italijanščine v slovenščino, ker je pasti ogromno. Prevajamo pa pravzaprav stalno, saj dobivamo različne informacije nenehno v italijanščini. V veliko pomoč nam je lahko frazeološki slovar prof. Diomire Fabjan Bajc (*Dve muhi na en mah*), ki bi ga morali stalno prebirati predvsem tisti, ki so prav zaradi poznavanja slovenščine v nekaterih službah. Ga imate na svojih pisalnih mizah?

Že v enem izmed lanskih sestavkov sem opozarjala na glagola **portare** in **perdere**, ki ju slovenimo na različne načine v zvezi z različnimi besedami.

Zaradi italijanskega vpliva bomo slišali, da je kdo **odnesel avto** k mehaniku, da je kdo šel, kamor ga je **neslo srce**, da je koga **sovraštvo prineslo** zelo daleč, čeprav slovenimo glagol portare v različnih zvezah na različne načine. **Avto odpeljemo k mehaniku, srce nas vleče marsikam, sovraštvo ga je privedlo (pripeljalo) do blaznosti.**

Danes marsikomu lahko rečemo, da se mu **ne poznajo leta**, da jih dobro prenaša, in smo s to zvezo zelo blizu italijanskemu vzorcu **portare bene gli anni**. (*Dve muhi na en mah*, str. 109)

Prav tako imamo hude težave z glagolom **perdere**. Zaradi nepremišljenega in avtomatičnega prevajanja **izgublamo vlake** in avtobuse, čeprav je edino pravilno, in nas bodo vsi razumeli, če bomo rekli, da smo vlak zamudili, nekateri pa ga stalno zamujajo. Vendar izgublamo in zamujamo različne priložnosti, če smo premalo natančni. Upam, da mi ne bo treba slišati, da je kdo izgubil obraz, potem ko se po slovensko glasi **perdere la faccia** osmešiti se.

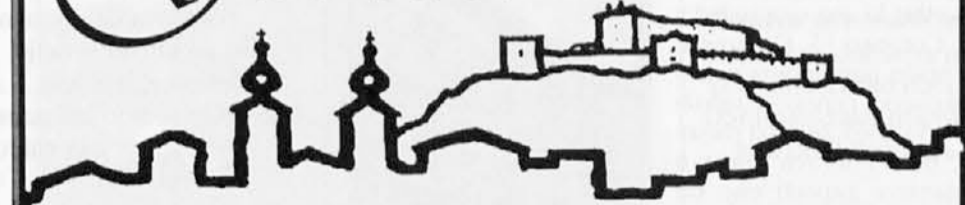
Tudi glagol **contare** ima lahko v slovenščini še kak pomen poleg glagola šteti. **Contare su di te** bo po slovensko **računati nate**. Te pasti stalno prežijo na nas. Prav gotovo se tem težavam ne moremo izogibati samo po posluhu, ampak se bomo morali vedno truditi in se izpopolnjevati s priročniki, ki so nam na voljo. V neki knjigi, ki je bila prevedena v Ljubljani, sem prebrala stavek, da je nekdo ostal z nekaj muhami v dlani roke. Za dlan vemo, da jo imamo na roki, te muhe pa nam ničesar ne povedo. Če bi prevajalec pogledal v slovar prof. Bajčeve, bi našel naslednji predlog za prevajanje fraze **restare con un pugno di mosche z ostati z dolgim nosom**. (*Glej slovar na str.42*)

Kako se nam zdi nemogoče tako prevajanje! Ne zdi se mi odveč, če še enkrat podarim, da se ne smemo smešiti z napakami, ki se jih po svoji nenehni izpostavljenosti italijanskemu vplivu niti ne zavedamo.

Nagrada "Vstajenje" Velikonji in Lenčku

Komisija literarne nagrade Vstajenje, ki jo sestavljajo prof. Diomira Fabjan Bajc, prof. Zorko Harej, prof. Martin Jevnikar, urednik Mladike Marij Maver in prof. Zora Tavčar, se je soglasno odločila, da podeli nagrado za leto 1995 knjigi dveh bivših profesorjev in kulturnih delavcev v našem prostoru (Trst, Gorica) dr. Jožeta Velikonje in dr. Rada Lenčka *Who's Who of Slovene descent in the United States 1995* o Slovcenih v Združenih državah Amerike, ki so se tako ali drugače uveljavili. Knjiga *Who's Who* predstavlja po mnenju komisije vsestransko uporabno informativno delo (vsebuje 371 življenjepisov). Denar za nagrado je tudi letos podarila Zadružna krška banka. Nagrado bodo podelili v ponedeljek, 15. aprila, na večeru Društva slovenskih izobražencev v Trstu.

Gorica

v slovenski književnosti

□ V POČASTITEV TISOČLETNICE PRVE OMEMBE GORICE V PISNIH VIRIH JE PRI GORIŠKI MOHORJEVI DRUŽBI IZŠLA KNJIGA GORICA V SLOVENSKI KNJIŽEVNOSTI □ UREDILA JO JE LOJZKA BRATUŽ □ PREDSTAVITEV BO V DVORANI POKRAJINSKEGA MUZEJA NA GORIŠKEM GRADU V ČETRTEK, 11. APRILA 1996, OB 17.30 □ KNJIGO BOSTA PREDSTAVILA PROF. MARIJA ČEŠČUT IN DR. BRANKO MARUŠIČ □ SODELUJETA FANIKA KLANJŠČEK IN JAN LEOPOLI □

PREDAVANJE / PROF. JOŽE PIRJEVEC

IZZIV DIALOGA MED DVEMA KULTURAMA

Prejšnji petek je Inštitut za družbeno in cerkveno zgodovino v sodelovanju z mestno knjižnico priredil zanimiv in pester večer. Gost prof. Jože Pirjevec je predaval na temo: *Italijanska kultura in slovenska kultura: nikdar uresničeno srečanje?* Občinstvo je s številom in aktivnim odzivom dokazalo, da gre za aktualno vprašanje, s katerim se moramo spoprijeti, tudi če nas pogosto spremljajo strahovi, predsodki ali skepticizem.

Zelo jasno je predavatelj takoj začel: "Pravega srečanja med dvema kulturama v zadnjih 500 letih sploh ni bilo!" Dejansko ni ostala v zavesti dveh sosednih

narodov nobena globlja sled kakega vzajemnega markantnega sodelovanja, ki bi obrodilo trajnejše sadove. V zgodovini so sicer bila tudi obdobja (reformacija, romantika), ko so se razvili posrečeni odnosi (Trubar-Bonomo, Čop-Savio); žal pa so v glavnem ostali izolirani, na ravni posameznikov. Zgodovinski clichéji so zaradi virusa porajajočih se nacionalizmov ob koncu prejšnjega stoletja privedli do sporov in ustvarili predsodke, ki jih lahko občutimo še danes. Dejstvo je, da večina sosedov Italijanov ne pozna naše zgodovine, kulture, slovstva. Med Italijani in Slovenci je dejansko zid, meja. Skupnosti sta ločeni, zaprti. "Padec habsburškega cesarstva

je bil za Slovence močan potres, od katerega se še do danes nismo opomogli," je dejal prof. Pirjevec. In v takem stanju je travmatično iskati dialog. "Visoka dvatisočletna italijanska kultura se v sporu z mlado slovensko res ni kdove kako izkazala!" je še pripomnil predavatelj. Pa še dejstvo, da so Slovenci v tem stoletju doživeli dva italijanska napada (1915, 1941) gotovo ni moglo spodbuditi dialoga. Stvari so se začele spreminjati v letih 1950-60; slovenska kultura se še naprej razvija in je lahko zanimiva, privlačna (Tomizza, Zlobec...). Danes je za nas pravi izziv se potruditi razumeti in sprejeti drugačnega, se ne sprenevedati in pogledati tudi prek meje, da bi bili gospodarji celotnega okolja, v katerem živimo. Izziv je ustvariti dialog, do katerega v toliko stoletjih ni prišlo.

— DD

BIVŠI ŽUPAN MARCELLO SPACCINI

UMRL JE VELIK POŠTENJAK IN DEMOKRAT

RAFKO DOLHAR

Mladi tega ne vedo, a je prav, da jim povemo, da je bil inž. Marcello Spaccini najbolj demokratičen župan, kar jih je imel povojni Trst in verjetno Trst sploh. Rimljan, ki je za vedno vzljubil Trst. Kristjan, ki je med redkimi nekomunisti v Trstu aktivno deloval v italijanski rezistenci, in sicer v železničarskem bataljonu. Po izobrazbi tehnik, železniški inženir, po srcu humanist, velik ljubitelj in poznavalec klasične glasbe. Socialno čuteč človek, ki se je veselil, da je njegova hčerka zdravnica šla delat v Afriko, politično toleranten do različno mislečih, ki je ravnodušno sprejel popolnoma drugačno politično usmeritev lastnega sina.

Županoval je Trstu med levosredinsko pomladjo, od Hreščakove afere do osimsko-listarske pozebe. Od leta 1967 do 1978 je

vodil tržaški občinski odbor, v katerem sta mesto soupravljala tudi dva Slovenca. Tedaj je mesto med drugim realiziralo nekaj velikopoteznih tehničnih načrtov, od podvodnega vodovoda med Devinom in Barkovljami do preustroja mestnega prometa, ki velja še danes, kloriranje vodnih odplak, ki je Tržačanom vrnilo čisto morje in veselje do kopanja, ter nekaj velikih muzejskih ustanov. Mesto je tedaj poskušalo zadihati z evropsko perspektivo. Občinska uprava je tedaj uvedla decentralizacijo in prevajalsko službo za slovenščino, postavila prve tri dvojezične napisne table za Trebče, Križ in Bazovico, kjer so tudi še danes edine, slovenskim pesnikom posvečene ulice. S pravilnikom je tedaj občinska uprava uvedla dvojezične napise v rajonskih sosvetih, kjer smo prisotni Slovenci. Tam je bila tudi uvedena slovenščina in ustrezna prevajalska služ-

ba. Načelniki teh rajonskih izpostav so obvladali slovenščino.

Decembra 1970 je tržaška občina, kot odgovor na škvadrstično razgrajanje po mestu, vdor fašistov v sejno dvorano tržaškega občinskega sveta in pretep slovenskih mladincev ob napovedanem in potem odloženem Titovem obisku v Italiji, organizirala veličastno protifašistično manifestacijo, kakršne Trst ne prej ne poslej ni doživel. V družbi

predsednika tržaške pokrajine Zanettija in županov vseh okoliških občin je dvajsetisočglava množica na trgu Goldoni slišala v italijanščini in slovenščini besede obsodbe oživljanja fašizma in nacionalističnega nasilja, ki bodo ostale z zlatimi črkami zapisane v analih demokratičnega Trsta.

Vsa leta Spaccinijevega županovanja sem bil kot občinski svetovalec in odbornik član levosredinske večine. Mnogokrat, ko je šlo za pravice slovenske manjšine, sem glasoval z opozicijo. Ko je šlo za gradnjo tovarne Velikih motorjev v Boljuncu, tudi proti občinskemu proračunu. Župan Spaccini mi tega ni zameril, kaj šele očital. Znal je ceniti čisto, načelno, čeprav njemu v tistem trenutku nenaklonjeno politično zadržanje. Zato se ga bom vedno spominjal z velikim spoštovanjem.

ZAPRTJE GOETHE INŠTITUTA

V četrtek, 21. marca, je bila izrečena odločitev o zaprtju nemškega inštituta Goethe, ki ima svoj sedež v ul. Coroneo 15. Do novice je prišlo popolnoma nepričakovano, čeprav so uslužbenci vedeli že pred meseci, da namerava vodstvo ustanove zapreti eno od sedmih italijanskih podružnic.

Na tržaškem sedežu so prejeli več protestnih faxov. Med drugimi je nemškemu zunanjemu ministru Klausu Kinklu pisala tudi Zveza slovenskih kulturnih društev, ki je med drugim zapisala, da "ta ustanova odigrava v našem mestu pomembno in posebno vlogo ne le v kulturnem, temveč tudi v gospodarskem življenju."

Deželna svetovalska skupina SKP pa je vložila vprašanje predsedniku deželneega odbora.

Indipendentistično gibanje Svobodni sever pravi v tiskovnem sporočilu, da je nameravano zaprtje inštituta še en dokaz o polomu starih in novih vodstvenih slojev, ki so upravljali in še upravljajo Trst... ED

Občni zbor Kmečke zveze

V nedeljo, 31. marca, je v Prosvetnem domu na Opčinah potekal redni občni zbor tržaške Kmečke zveze, ki združuje okoli 650 naših kmetov. V svojih poročilih sta predsednik Alojz Debelis in tajnik Edi Bukavec podala obračun lanskega leta, ki ni bilo rožnato, a je vsebovalo nekaj znakov, tako da smemo upati v nov, pozitivnejši odnos do kmetijskega sektorja. Na občnem zboru je bila tudi sprejeta resolucija o ustanovitvi deželne Kmečke zveze za večjo povezanost med slovenskimi kmeti v Furlaniji-Julijski krajini. Kmečka zveza še naprej zahteva, da se pri načrtovanju in upravljanju Kraškega parka upoštevajo potrebe tradicionalnih kraških dejavnosti, zlasti kmetijstva. *Daljšo poročilo na 16. strani.*

SVETOVNI MLADINSKI DAN

MLADI, NOSILCI DIALOGA, STRPNOSTI IN SPOŠTOVANJA

BREDA SUSIČ

Praznovanje svetovnega mladinskega dne, ki je bilo na oljčno nedeljo, je bilo letos, posebno za Slovence, izjemno. S strani organizatorjev in udeležencev smo bili namreč deležni velike odprtosti in naklonjenosti.

Program je mlade kar navdušil: glasbene in koreografske točke, pričevanja mladih, branje faxov, ki so jih poslali mladi, ki so drugod praznovali svetovni mladinski dan, koncert mladega glasbenika. Geslo srečanja je bilo *Z zaupanjem preplavimo mesto*. Srečanje je želelo izveneti kot izziv mestu Trst, spodbuda, naj odgovorni vendarle prepustijo mladim več prostora in pozornosti, saj imajo ti veliko idej, kako naj bi izboljšali kvaliteto življenja sebi in so-meščanom.

Sredi popoldneva so se telefonsko povezali s škofom Lovrencem Bellomijem, ki je na okrevanju v Veroni in ki je podčrtal nujnost, da postanejo mladi katoličani nosilci pozitivnih vrednot in zaupanja za celotno mesto. Globljo vsebino popoldnevu pa je vsekakor dalo pismo papeža Janeza Pavla II., ki ga je ob tem dnevu naslovil na mlade vsega sveta.

Brez pomislekov si upamo trditi, da je bil višek srečanja ravno trenutek, ko so bili v centru pozornosti Slovenci - najprej z doživetim pričevanjem Kristine Martelanc, potem pa z nenapovedanim povabilom na oder še vseh ostalih udeležencev slovenske narodnosti, z zahvalo za njihovo prisotnost (kar je bilo še toliko bolj izjemno in ganljivo, ker je bilo resnično spontano), s toplim aplavzom kakih štiristo udeležencev. Ta izjemni trenutek je sklenila *Pesem o miru*, ki so jo zapeli in zaigrali člani skupine Shalom. To je bil višek ravno zato, ker so v tistem trenutku mladi tudi konkretno udeleženi besede in priporočila svetega očeta, škofa in organizatorjev praznovanja: skoraj nehote so postali resnični nosilci kulture dialoga, strpnosti in spoštovanja.

TK TRŽAŠKA KNJIGARNA
LIBRERIA TRIESTINA s.d.f.

Izredna razprodaja od 1. do 27. aprila
Ul. San Francesco 20, 34133 TRST, tel. 040-635954

Cremcaffè

želi svojim cenjenim strankam
vesele velikonočne praznike

KAKO INVESTIRATI
DANES?

Dr. Stojan Pahor

- INVESTICIJSKI SKLADI
- HRANILNA PISMA
- "SICAV" ZA NALOŽBE V SVETOVNA GOSPODARSKA ŽARIŠČA
- ŽIVLJENJSKA IN VSE DRUGE OBLIKE ZAVAROVANJ

TRST, Foro Ulpiano 3, tel. 040/371019, fax 040/369863

DANEV

praznjenje greznic in čistilnih naprav, čiščenje odtočnih kanalov z vodnim pritiskom, vzdrževanje in popravila čistilnih naprav

OPČINE, ul. delle Peonie 3
tel. 040-211336, 213592
fax 040-214802

ZIDARIČ MARMICI S.p.A.

OBDELAVA IN PRODAJA VSEH
VRST MARMORJA IN GRANITA

ŠEMPOLAJ 4/B, Devin Nabrežina (TS)
tel.-fax 040-200297

Zidarič s.n.c.

PAPIRNATI
PROIZVODI
ČISTILA

Nabrežina 120, tel. 040-200232

PODJETJE

Kovsič

vošči vsem odjemalcem,
prijateljem in znancem vesele
velikonočne praznike

TRST, Ul. S. Cilino 38
tel. 040-54390

SLAŠČIČARNA

Saint Honore'

pralina, čokoladni openski tramvajčki,
čokoladni pirhi

Zaprto ob ponedeljkih

OPČINE, Proseška ul. 2, tel. 040-213055

GOSTILNA
Sardoč

vesele
velikonočne
praznike

PREČNIK 1/B, tel. 040-200871

10

ČETRTEK
4. APRILA
1996

OB OBČNEM ZBORU SP

DVE NOVI DRUŠTVI V SLOVENSKI PROSVETI

Poročali smo že, da je bil v petek, 22. marca, v Peterlinovi dvorani v Trstu redni občni zbor Slovenske prosvete. Na njem so udeleženci ocenili preteklo sezono in proučili načrte za bodočnost.

V svojem poročilu je predsednik Marij Maver izrazil zaskrbljenost zaradi demografskega padca, ki ogroža tudi naše ustanove. Pozitivno je ocenil novo ozračje, do katerega je prišlo po padcu berlinskega zidu, tudi kar se tiče materialne plati. Na sedežu Slovenske prosvete poteka živahna dejavnost (predavanja, tečaji, srečanja itd.). Delno to drži tudi za nekatera društva, ki delujejo na teritoriju. Žal v nekaterih krajih ni beležiti kake posebne dejavnosti. Kjer delujejo društva in odbori, je dejal Maver, se tudi nekaj dogaja, četudi so društva po številu šibka.

Spodbudil je k ustanavljanju društev in odborov tudi zato, ker dežela ne namerava več financirati cerkvenih ustanov (mnoge ustanove, članice SP, so cerkvenega značaja). Dalje je Maver v svojem poročilu omenil nagrade in priznanja Zveze kulturnih organizacij Slovenije, ki so jih prejeli razni predstavniki SP. Z januarjem pa je na sedežu nova pomoč v osebi nove uslužbenke, kar

krepi možnost povezave. V SP sta vstopili tudi dve novi članici: to sta SKD Igo Gruden iz Nabrežine in SKD Cerovlje-Mavhinje.

Med razpravo je prišlo do ugotovitve, da še vedno ni dovolj povezave z bazo. Kljub vsemu pa so se stvari nekoliko izboljšale. Lahko pa bi se dalo stvari še bolje organizirati. Predstavniki raznih društev in ustanov, ki so včlanjene v SP, so podali kratka poročila o njihovem delovanju. Pri tem velja omeniti, da bo letos Radijski oder praznoval 50-letnico delovanja, zaradi česar načrtujejo praznovanja, razpisali pa so že natečaj za izvirno radijsko igro. Mladinski dom Boljunc bo letos slavil 25-letnico izgradnje stavbe. Zveza cerkvenih pevskih zborov je izvedla popis vseh zborov, ki delujejo na Tržaškem (teh je 45), pripravlja pa tudi bilten za povezavo teh slovenskih žarišč. V Mavhinjah se pripravljajo na proslavo 200-letnice vaškega zvonika in na ponovno organiziranje festivala amaterskih gledališč. I.Ž.

OBVESTILA

REPENTABOR. SZSO Trst vabi v petek, 5. aprila, na **tradicionalni križev pot.** Zbiranje ob 20. uri pri restavraciji Furlan.

TRST. Klub prijateljstva vabi na **izlet v Rovinj, Poreč in Buje.** Vpisovanje v trgovini Fortunato, ul. Paganini 2, do 10. aprila.

BARKOVLJE. Sv. maša z uro molitve za duhovne poklice in mladino bo v četrtek, 11. aprila, ob 17.30. Vse, ki želijo z nami prositi, da Bog pošlje delavcev na svojo žetev, iskreno vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

ZAHVALA

Slovenska Vincencijeva konferenca se zahvaljuje vsem, ki so ob prejemu oljnih vejic darovali za potrebne. Njim in drugim dobrotnikom in prijateljem želi za Veliko noč božjega blagoslova. Pridružuje se Klub prijateljstva.

PRIREDITEV ZA STARŠE V DEVINU

Otroški zbor Ladjica, devinski vrtec in osnovna šola Josip Jurčič iz Devina so v soboto, 30. marca, pripravili na sedežu devinskih zborov doživeti večer, posvečen staršem. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička. Razveseljivo je, da so na večer prišli tudi ljudje, ki niso imeli svojih otrok ali vnukov med nastopajočimi.

Sporod je bil zelo domiselno sestavljen. Petju zbora Ladjica, ki ga vodi Olga Tavčar in na klavirju spremlja Barbara Corbato, je sledil nastop malčkov devinskega otroškega vrtca. Pod vodstvom uč. Magde Škerk so zapeli nekaj pesmic in recitali pesmici *Družina* in *Kaj imamo radi*. Slišali smo nato malo pianistko Petro Grassi, ki je gojenka prof. Aljoše Starc, in čelista Tomaža Legišo, ki ga je na klavirju spremljal njegov učitelj, prof. Peter Filipčič.

Peti razred devinske osnovne šole je v veliko zabavo, še zlasti najmlajših, uprizoril posrečeno lutkovno igrice *Žabe*. Nastopil je tudi šolski zbor. Slišali smo skladbico *Šopek za mamico* Lenčke Kupper. Za spremljavo na harmoniko je poskrbela uč. Jadranka Sedmak.

Posnetek z devinske prireditve za starše

Članice zbora Ladjica Ingrid Umari, Vlasta Ušaj in Tanja Peric, ki se učijo klavir pri prof. Agostinellovi, Zontovi in Corbattovi, so pokazale, da jih igranje veseli, saj so občuteno podale skladbe.

Na večeru, ki sta ga povezovali Sara Magliacane in Tanja Peric, je zborček Ladjica zapel še štiri pesmi, nato pa so se mu pridružili še ostali pevci iz vrtca in osnovne šole ter skupno zapeli ljudsko *Jaz pa grem*

na zeleno travco, Bitenčevo *Goslice* in še *Pesem o prijateljstvu* ter tako zelo primerno zaključili večer, ki je idealno povezal društveno dejavnost z vrtcem in šolo ter obenem bil priložnost za srečanje in razgovor med starši in prijatelji. To je prav, saj je potrebno spodbujati otroke in mlade, da vzljubijo zborovsko in kulturno dejavnost. M.F.

Michl Ebner gost SSK

Predsednik delegacije Evropskega parlamenta za odnose s Slovenijo Michl Ebner se je v torek, 2. aprila, mudil na krajšem obisku pri Slovenski skupnosti v Trstu. Prišel je iz Slovenije, kjer je te dni na uradnem obisku skupno s predsednikom Evropskega parlamenta Klausom Haenschem. Ebner se je v Trstu sestal z voditelji SSK, s katerimi vzdržuje redne stike še iz časov, ko je bil predstavnik Južnotirolske ljudske stranke (Südtiroler Volkspartei - SVP) v italijanskem parlamentu.

PRIPRAVA NA VELIKO NOČ V DSI

V ponedeljek, 1. aprila, je bila v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev duhovna priprava na Veliko noč. V DSI imajo tako pripravo tudi pred Božičem.

Gost večera je bil duhovnik Dušan Jakomin, ki je po uvodnem pozdravu Sergija Pahorja podal nekaj misli o pomenu Kristusovega lika. Kristus, je dejal Jakomin, ni argument, ampak oseba, zato se vernik ne sme ustaviti pri obredih, temveč se mora usmeriti v osebo Jezusa Kristusa. O njem je bilo napisanih veliko knjig, za nas pa imajo najvišjo avtoriteto evangeliji.

V nadaljevanju je Dušan Jakomin dejal, da je v Kristusovih izjavah zaznati zavest, da je on prišel na svet kot božji Sin. Njegove prilike pričajo, da je bil pozoren do vsake podrobnosti. Jedro krščanskega poslanstva je njegovo vstajenje. To so oznanjali njegovi sodobniki in danes to oznanjamo mi kot pričevalci. Ljudje imamo samo eno življenje, ki smo ga zastavili na zeleni mizi, ki ponazarja Kristusa, je zaključil Dušan Jakomin.

FARCO

 s.r.l.

FINE CHEMICALS

KEMIJA
FARMACEVTIKA34132 TRST
ul. del Lavatoio 4
tel. 040-365424
telex 461012
telefax 040-363918Filiala GORICA
ul. Trieste 160
tel. 0481-20769draguljarna
malalanOPČINE - Narodna ul. 28
tel. 040-211465

Bar-Buffer-Pizzeria

»da RINO«

Fabrizi Ermo

Zaprto ob nedeljah

OPČINE - Narodna ul. 65
tel. 040-213821FIORI
Mara
CVETLICEUlica I. Gruden 48
Tel. 040/226517
Bazovica (Trst)Raznovidna
darila
Velika izbira cvetja
za razne priložnosti

Pizzeria-Bar-Gostilna

»VETO« snc

Dobenjak Nada
in Fabrizi Ermo

Zaprto ob torkih

Peč na drva

OPČINE - Proseška ul. 35
tel. 040-211629HOTEL - RESTAVRACIJA
Furlanželi
veselo Veliko nočREPENTABOR
TEL. 040-327125

PRECIZNA MEHANIKA

Križmančič
DaniloBAZOVICA
Ul. Srečko Kosovel 53
tel. 040-226548NUOVA
TecnoutensiliŽeleznina, orodje,
stroji za poljedelstvo,
nadomestni deli

OPČINE, Proseška 7

POHIŠTVO
PUPIS
SESLSJANin POHIŠTVO
ARCOBALENO
DEVINKakovostna izbira modernega,
stilnega in rustikalnega pohištvaTURISTIČNI URAD
AURORA

Vesela Velika noč!

KNJIGARNA IN PAPIRNICA
FORTUNATONa voljo izbira cerkvenih
predmetovTRST - Ul. Paganini 2
tel. (040) 630460

ŽELEZNINA

TERČON

NABREŽINA 124
tel. 040-200122

SCGV E. KOMEL / KONCERT

EMIL KOMEL, GLASBA PLEMENITEGA SRCA

DANIJEL DEVETAK

Na Goriškem je že dalj časa vladalo veliko pričakovanje za spominski koncert-poklon zaslužnemu glasbeniku Emilu Komelu. Še danes je živ in prisoten med nami s svojim bogatim predvsem bogoslužnim zborovskim repertoarjem. Koncert - hvalevreden in znaten napor - v priredbi Slovenskega centra za glasbeno vzgojo, ki nosi ime prav po goriškem skladatelju, zborovodju in organistu, smo pričakovali tudi zato, ker glasbeni svet Emila Komela, ki se razodeva na notnem črtovju, verjetno premalo poznamo in smo ga z nedeljskim izrednim nastopom lahko vsaj delno okusili in поблиže spoznali.

Komelov opus, ki je bil po rokopisih zbran doma ali posejan po cerkvenih korih, obsega nad 300 skladb;

Zbor Glasbenega ateljeja E. Komel (vodi Hilarij Lavrenčič)

med temi so orkestralno delo, komorna instrumentalna in vokalna glasba, solistične (predvsem orgelske) sonate, scenska in zborovska glasba.

Cerkev sv. Ignacija na Travniku, kjer je bil Komel 60 let organist in zborovodja, se je na cvetno nedeljo, 31. marca, hitro napolnila. Po uvodni *Fugirani predigri*, ki jo je na orgle zaigral Dimitrij Rejc, je stopil pred oltar ženski del Zbora Glasbenega ateljeja E. Komel. Odlično izbrane pevke so ob orgelski sprem-

ljavi (Valentina Pavio) občinstvu predstavile enoglasno *Missa pro defunctis* za glas in orgle (1941), ki je bila po vsej verjetnosti napisana iz potrebe, tudi samo za en glas (pogosto je pel kar organist). V njej prihajata v obširnosti snovi do izraza visoka stopnja skladateljevega znanja in njegova ustvarjalna moč. Nato je Dimitrij Rejc predstavil 13 preludijev iz zbirke *50 praeludia* (objavljena l. 1936). Skladbe, interpretirane z dobro izbiro regi-

stracije, so različne, pogosto veličastne in svečane, a tudi mirnejše, zbrane, izrazito liturgične. Uravnotežen in kakovosten mogočni Zbor Glasbenega ateljeja E. Komel je pod vodstvom dirigenta Hilarija Lavrenčiča sklenil koncert, ki mu je občinstvo takoj prisluhnilo zelo živo in s srcem, z dvema zborovskima skladbama: s čudovito zborovsko postno *Trnje venec* in z - edinstveno in morda najbolj uspelo kompozicijo - osemglasno, tehnično in interpretativno zahtevno skladbo *Vstajenje* (Pesem beguncev, na Bevkovo besedilo, l. 1923). Po značaju tihi in skromni Komel, "s svinčnikom in papirjem vedno v žepu," je vlil v *Vstajenje* veliko intenzivne notranje napetosti, patos upornih in trdoživih beguncev, katerih duh zre v *vstajenje*.

Prva skrb Emila Komela je vedno bila, "da glasba prodre med ljudi in mladino." Petintrideset let po Komelovi smrti smo slišali izjemno lep koncert, ki še danes "vedri duha in plemeniti srce".

USPEHI UČENCEV SCGV E. KOMEL

Pevska šola na SCGV Emil Komel se v zadnjih letih lahko ponaša z vidnimi rezultati. V razredu prof. Franke Žgavec študira petje nad deset učencev. V potrditev uspešnega dela smo z veseljem sprejeli novico, da so se goriške pevke dobro uveljavile na 25. tekmovanju mladih glasbenikov Rep. Slovenije prejšnji teden v Ljubljani. SCGV so predstavljale Alessandra Schettino in Kristina Macarol v prvi kategoriji ter Mirjam Pahor v drugi A kategoriji, ki je z 92,32 točkami dosegla drugo nagrado.

Tudi klavirska šola na goriški ustanovi se že krepko uveljavlja. Na tekmovanju v Ljubljani je v kategoriji komornih skupin sodelo-

vala učenka SCGV Aleksandra Pavlovič iz razreda prof. S. Gadžijeva. Klavirski trio je ustvarjal pod mentorstvom prof. Vlada Repšeta in se odlično uvrstil z drugo nagrado.

Pasijon na Travniku

Vsako leto je na oljčno nedeljo v cerkvi sv. Ignacija na Travniku pri slovenski maši tudi peti pasijon. Za to pripravljen moški zbor že dolga leta izvaja Kimovčev Pasijon po Mateju. Skupno z duhovniki pri oltarju zbor na koru ob spremljavi orgel poje glasbene vložke iz zgodbe o Gospodovem trpljenju in smrti. Glasba dr. Franca Kimovca zelo posrečeno in plastično izraža vso dramatično pripoved Jezusovega trpljenja. Prav je, da se ta tradicija ohranja in tako smiselno uvaja vernike v skrivnost in zmagoslavje Velike noči.

Obisk dr. Petra Venclja v Gorici

V petek, 29.3., je državni sekretar za Slovence po svetu dr. Peter Venclj s sodelavcem Rudijem Merljakom obiskal Gorico in si ogledal obnovitvena dela Katoliškega doma. Predstavniki Katoliškega tiskovnega društva in Društva Katoliški dom so državnemu sekretarju razkazali celoten kompleks Katoliškega doma in dela, ki so v zaključni fazi. Seznanili so ga tudi s težavami in s finančnim stanjem gradnje.

11. FILM VIDEO MONITOR - SLOVENSKI FILM TV VIDEO WEB 95/96

Gorica - Kulturni dom, 13. - 16. april 1996. V organizaciji Kinoateljeja

11. Film Video Monitor je letni pregled slovenskega filma videa televizije, preverjanje premikov in sredstvo za razumevanje dogajanja na Slovenskem. V letošnji izdaji bo predstavil tudi slovensko web produkcijo, ki potuje po internetovih informativnih hitrih progah. FVM (Film Video Monitor) se tako predstavlja kot razvijajoča se raziskava, ki z odpiranjem novim vsebinam širi spekter vprašanj o perspektivah film videa.

Novi slovenski celovečerni filmi v programu so: *Radio doc* Mirana Zupaniča, *Rabljeva freska* Antona Tomašiča, *Carmen Metoda* Pevca.

Ob igranih tv-filmih izstopajo v dokumentarnem programu *Prerokbe ognja - Prediction of Fire* Američana Michaela Bensona, film o slovenski umetnosti, politiki in vojni.

Povečava Majde Širca bo izpostavila zgodovino uspešnih slovenskih koprodukcij izkušenj; ponazorila jo bo projekcija filma *Velika sinja cesta - La grande strada azzurra* Gilla Pontecorva.

V programu so še *Backup - Slovenska beseda na Koroškem* skupine Film

Mladje iz Celovca; vsakoletni vpogled v produkcijo Akademije za gledališče radio film in tv (AGRFT); video novosti.

Priložnostni dogodek ob 100-letnici svetovnega filma bo *Als ich tot war - Ko sem bil mrtev* (1916) Ernesta Lubitscha. SGFM-Slovenska kinoteka ga je staknila v Novi Gorici in opremila z izvorno glasbo. Informativno vrednost bo imela razstava, ki združuje raziskovalna prizadevanja različnih filmskih ustanov o začetkih filma na avstro-ogrski progi Ljubljana-Trst-Gorica.

Nedeljska okrogla miza bo razvila problematiko komunikacij v zvezi z evolucijo filmvidea in računalniškega medija; v foyerju Kulturnega doma bo na razpolago *cyber café*. Javno tribuno bo smiselno dopolnil obisk Ljubljane in slovenskih ustanov oz. središč film tv video web produkcije.

Ob Monitorju bo izšel zbornik esejev Film petih Slovenij o 90-letni zgodovini slovenskega filma z izsledki 10-letnega goriškega monitoriranja slovenskega filmviedo izraza in njegovega zaledja.

TRST - V.le R.
Sanzio 2GORICA - ul.
Garibaldi 6

di DANIELI DAVID & C. S.d.f.

Specializirani
živilski center
...z odličnimi
mesečnimi
ponudbami.
Pričakujemo vas
v Mošu pri Gorici.

Roman bar

Roman Cotič

Vošči tsem blagoslovljene velikonočne praznike

GORICA - Travnik, vogal ul. Roma in ul. Oberdan

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO - tel. 60531

Trattoria *Gostilna*
1870 - 1990
Devetak
di Devetak Agostino & C. s.n.c.

zaprt: ponedeljek in torek

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči) tel. 882005

Zelimo Vam
blagoslovljeno
Veliko noč!

GOSTILNA

»Pri Mirotu« (Da Miro)
zaprt ob torkih

SOVODNJE OB SOČI - tel. 882017

GOSTILNA

VID PRIMOŽIČ

pri Pavlinu

zaprt ob petkih

GORICA - Drevored 20. Septembra 138, tel. 82117

GOSTILNA
FRANC
PODVERŠIČ

GORICA, ul. Brigata Pavia 61
tel. 530518

PRIMORSKA POJE V GORICI

V petek, 29. marca, je bil v goriškem Kulturnem domu eden izmed številnih koncertov zborovske revije Primorska poje. Organizacijo goriškega koncerta je imela Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici, ob njem pa Združenje pevskih zborov Primorske. Na reviji je nastopilo skupno šest zborov oz. pevskih skupin. Udeležba občinstva je bila dobra, kar kaže na priljubljenost zborovskih nastopov. V imenu ZSKP je prisotne pozdravila prof. Franka Žgavec. Napovedoval je Jan Leopoli.

Prvi je nastopil dekliški zbor Amadeus iz Pivke, ki ga vodi Maksimiljana Čančula in je odpel skladbe Gobca, Jonsa in Passereauja ter dve narodni. Sledil je ženski pevski zbor Društva upokojencev iz Nove Gorice, ki ga vodi Julica Faganel. Predstavil je skladbe Gounoda-Maurija, Bučarja, Vremšaka, Gobca in Kernjaka. Sledil je mešani pevski zbor Skala iz Gropade, ki ga vodi Anastazija Purič. Odpel je pesmi skladateljev Deva, Kernjaka in Švikaršiča.

Iz Trsta je nastopila vokalna skupina Musica noster amor, ki jo vodi Janko Ban. Ta je izvajala izključno polifonske skladbe skladateljev Galusa, Orologia, Montevedija, Gesualda da Venosa in Marezia. Nato so se predstavili mešani mladinski zbor Koper, ki ga vodi Sindija Šiško. Zapel je skladbe Lassa, Pahorja, Adamiča in Luboffa. Kot zadnji je nastopil Primorski akademski pevski zbor Vinko Vodopivec iz Ljubljane, ki ga vodi Katja Kovač. Zbor se je pred-

stavil z deli da Victoria, Badingsa, Mihelčiča, Ježa in Srebotnjaka.

Pevska revija Primorska poje je s koncertom v Gorici potrdila svojo veljavnost in pomen. Na goriškem večeru smo slišali več dobrih skupin, ki so pokazale resno zavzetost za zborovsko dejavnost in za dostojno interpretacijo. Tudi programi so bili dokaj zanimivi, saj je prav, da se poleg že znanih del predstavljajo tudi nove in manj izvajane skladbe. Gotovo je bil zelo posrečen - med tradicionalnimi zbori - tudi nastop elitne madrigalne skupine, ki je požlahtnila to pevsko revijo.

A.B.

Gradbeno podjetje

Hede Alojz Ivan

ŠTEVERJAN, Dvor 13 - tel. 0481-884015

sobema s.n.c.

vošči vesele velikonočne praznike

SOVODNJE OB SOČI, Case sparse 77
tel. 521550, telex 461207, fax 20969

TEKNOMEČ SNC

pisarniški stroji
OLYMPIA - OLIVETTI
pisarniška oprema - telefax RICOH
fotokopirni stroji
RICOH - MITA - CANON
blagajne SUPREMA

34170 GORICA - Corso Italia 76, tel. in fax 0481-81032

Petrolifera Goriziana

•plinsko olje za ogrevanje
•avtoprevozi s cisterno
•pogonska goriva
•maziva

Zelimo Vam vesele velikonočne praznike!

GORICA - Ul. Trivigiano 41 - Tel. 20671

Urnarna - Zlatarna

Šuligoj

Ed leta 1897
profesionalnost v tradiciji

GORICA ul. Carducci 49 - Tel. 535657

DRAGULJARNA - URARNA - ZLATARNA

VIRGILIO BRATINA

Dolga in kvalitetna prisotnost, označujejo jo resnost, strokovnost, kompetentnost na področju trgovine.

TRŽIČ, Corso del Popolo 28, tel. (0481) 410674

TISKARNA - OFFSET

GRAFICA GORIZIANA S.N.C.

GRAFICA GORIZIANA

GORICA - Ul. Gregorčič 18 tel. 22116 - fax 22079

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE

RADISLAV LEOPOLI

GORICA - Ul. Brigata Pavia 46 - tel. 0481-531941

DAN KULTURE V PODGORI

21. marca je tudi Podgora počastila praznik slovenske kulture. Domače društvo je priredilo res prijeten, živ, domač in topel večer.

Mlada guvernica Erika Jazbar je v svojem jedrnatem govoru poudarila dejstvo, da je Podgora v zadnjih desetletjih močno spremenila svojo etnično podobo, za kar si naši neizvoljeni predstavniki ne delajo velikih skrbi (saj jih na večeru niti ni bilo!). Ko iščemo rešitev v kulturi, moramo imeti pred sabo dejstvo, da mora to biti kultura-življenje, vezano na živo besedo, ki prihaja iz ust mladega človeka ali - najlepše - iz ust otroka. Ne nazadnje rešitev za naše etnično stanje se imenuje zavestnost; zavestnost, da smo lahko avtonomen subjekt; ponos, da smo kot skupnost narodno preživeli.

Domači otroci v režiji L. Jarc so nato predstavili vese-

loigro, ki v marsikaterem svojem delu ni bila ravno otroška, saj je šlo za pojem nekulture. Izvrstni mladi igralci so doživeli uspeh, ko so se uživali v nekaterih že simbolične pevce domačega pevskega zbora in parodirali pevske vaje oz. nastop. Zadnja točka programa je bil nastop MePZ Podgora, ki se je predstavil z lepim programom slovenskih pesmi, ki sta jih povezovala Katja Bandelli in Dario Flospergher.

Jameljci proti gradnji naftnega rezervoarja

Jameljci so se pred dnevi skoraj soglasno izrekli proti gradnji posebnega naftnega rezervoarja, ki naj bi ga zgradili ob naftovodu Trst - Ingoldstadt, in sicer tik pod točko, kjer naftovod prečka državno cesto. Zgradba naj bi bila 6 m visoka, prav toliko naj bi merila v globino, dolga pa bi bila 30 m. Prebivalci Jamelj so na sestanku z doberdobsko občinsko upravo in tehnični družbe SIOT, ki upravlja naftovod, poudarili, da načelno ne nasprotujejo sami gradnji, ampak točki, kjer naj bi rezervoar stal. Po njihovem mnenju bi podoben rezervoar lahko brez večjih težav stal v smeri proti Selcam, daleč od državne ceste. Sedanja lokacija pa je zaradi bližine vasi povsem nesprejemljiva.

DAROVI

Za cerkev v Jamljah: namesto cvetja pok. Anastaziji Antonič daruje druž. Soban 100.000 lir.

Za lačne: M.Š. 50.000 lir.

Za obnovo Katoliškega doma: društvo Sedej v spomin na mamo Damjana Pavlina 200.000 lir.

Za cekev sv. Ivana: v spomin na Doro Košuta Bensa družini Komjanc Bensa 200.000; Ida Komjanc 50.000 lir.

Za cerkev na Peči: N.N. 30.000 in za cvetje 20.000, N.N. 30.000; N.N. za cvetje 20.000 lir.

Za misijon p. Kosa: druž. Zaghet v spomin na mamo Justino 100.000 lir, N.N. s Peči 100.000; N.N. iz Rupe 150.000 lir.

Za mladinski zbor Vrh sv. Mihaela darujejo ob smrti mame Jožefe Devetak hčere in sinovi 100.000 lir.

Za priprave na papežev obisk v Sloveniji: I.K. 50.000 lir.

Za misijone: N.N. 20.000 lir.

Za semenišče v Vipavi: N.N. 20.000 lir.

Za cerkev v Gabrjah: Rudež Tomsič Cveti 30.000; Kristina Devetak 30.000; N.N. 5.000 lir, I.D. 5.000 lir.

Za cerkev na Vrhu: druž. Tomsič namesto cvetja na grob Jožefe Škabar 20.000 lir.

OBVESTILA

Vstajenska procesija bo v goriški stolnici na Veliko noč ob 6.30. Po procesiji sv. maša in blagoslov velikonočnih jedi.

Simpozij o škofu Fogarju bo v petek, 12.4., v malem semenišču (ul. Alviano) v Gorici. Začetek ob 17.30.

Avtobus na Sv. goro vozi ob nedeljah in praznikih; odhod s Travnika ob 9. in 14.30. Maše so na ob 8., 10., 11.30 in 16. uri.

ČESTITKE

MePZ Rupa-Peč čestita svoji pevki **Mirjam Pahor** za uspešno uvrstitev na državnem tekmovanju solo petja v Ljubljani.

Na videmski univerzi je na fakulteti za varstvo kulturnih spomenikov diplomiral z odliko in pohvalo **Saša Quinzi**. Novemu doktorju čestita MePZ Štandrež.

Uredništvo NG čestita sodelavcu **Saši Quinziju**.

SOŽALJE

Ob smrti **Vinka Žaklja** izražata sožalje pevka zbora Rupa-Peč in Mirko Filej svojcem in vsem slovenskim rojakom v Belgiji.

SKD HRAST - DOBERDOB

vabi na tradicionalni

PRAZNIK POMLADI

Ponedeljek, 8. aprila - ob 13. uri: otvoritev praznika, **ob 17. uri:** otvoritev likovne razstave Portreti likovnika Vladimira Lakoviča, **ob 19.30:** ples z ansambлом Kraški kvintet in Braco Koren

Petek, 12. aprila - ob 21. uri: tekmovanje v Briškoli - gastronomske nagrade, **ob 21. uri:** ples z ansambлом Juke-Box
Sobota 13. aprila - ob 21. uri: ples z ansambлом Happy day
Nedelja, 14. aprila - ob 15. uri: Start tekme II. Pokal pomladi - kross tekma z gorskimi kolesi odprta vsem amaterjem; **ob 14. uri** podelitev štartnih števil in ogled proge, **ob 18.30:** nagrajevanje najboljših kolesarjev II. Pokala pomladi, **ob 19.30:** ples z ansambлом Kraški kvintet in Braco Koren, **ob 20.30:** modna revija Anni verdi di Selective Team Deloval bo dobro založen buffet s pristnimi vrstmi na žaru in domačo kapljico. Večji cel programa bo potekal v pokritem šotoru. Vstop prost.

KATOLIŠKA KNJIGARNA - TRAVNIK 25

Vljudno Vas vabimo
na odprte razstave slikarke

Patrizie DEVIDE'

Umetnico bo predstavil Joško Vetrh.

Galerija Katoliške knjigarne, petek, 12. aprila 1996, ob 18. uri.

† OB POGREBU NAŠE DRAGE MAME

Katerine DEVETAK PAULIN

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so drago pokojnico pospremili k večnemu počitku in so z nami sočustvovali. Posebna zahvala domačemu župniku Karlu Bolčini, škofovemu vikarju dr. O. Simčiču, dr. F. Močniku, dr. K. Humarju in M. Markežiču ter cerkvenim pevcem.

Svojci
Štandrež, 27. marca 1996

MSGR. PASKVAL GUJON V GORICI

ERIKA JAZBAR

Msgr. Paskvala Gujona smo končno lahko poslušali tudi v Gorici. V četrtek, 31. marca, smo tisti, ki še nismo pozabili na udor italijanskih oblasti v cerkveno beneški vasi, ponovno izkazali solidarnost človeku, ki je posebljena zgodovina vztrajnosti. Mala dvorana Kulturnega doma je zbrala lepo število ljudi, čeprav bi si 87-letni beneški Čedermac zaslužil več pozornosti. Vabilu organizatorjev sta se odzvala župnik Gujon in Viljem Černo. Večer je oblikoval dobri poznavalec Benečije Rudi Pavšič.

Matajurski župnik je bil stalen trn v peti za tamkajšnje oblasti zaradi medvojnega angažiranja na strani zmagovalcev. Udor, ki ga je doživel lani, je bil le konkretna provokacija, kakršnih je župnik po vojni veliko doživel. Vandalski poseg se smiselno vključuje v narodni prepoved beneških ljudi, za katere predstavlja msgr. Gujon moralno in duhovno silo in je zato neizbežna tarča.

Nazorno sliko polprete-

kle beneške zgodovine je s pomočjo osebnih utrinkov podal Viljem Černo. Med ustanovitelji KD Trinko pred 40 leti je dobro spoznal, kaj je pomenilo biti zaveden Slovenec v videmski pokrajini. Proti vsakodnevni oviri je beneški človek odgovarjal le s složnostjo svojih ljudi. Viden primer tega je društvo, v katerem so se zbirali ljudje, ki jim je bila pri srcu slovenska podoba teh krajev; od duhovnika do intelektualca, levičarja in delavca; razprtij, na katere smo navajeni Primorci, si Benečani niso mogli privoščiti, saj so *gladiatorji* imeli pod kontrolo vsako institucijo, od mlekarne do občinske uprave. Černo je bil kritičen do ostalega dela zamejstva, ki na politični oz. cerkveni ravni ni primeren pomagati ali podpriti beneškega človeka. Beneški duhovniki, ki so maševali v slovenščini, edini niso prejeli dotacije od Cerkev; msgr. Birtič, Čenčič, Cufolo, Lavrenčič, Blasutto, Gujon se niso predali poitalijančevanju in so zavestno postali tarča. Černo ni imel prijaznih besed niti do Slovenije, ki ne pozna ali ne le

poslušati potreb Benečije; nevarnost je, da se izniči delo štiridesetih let.

S temi besedami se je msgr. Gujon strinjal, saj je bil ena izmed glavnih osebnosti omenjenega obdobja. Svoje razmišljanje je zato predvsem poglobil v ponos, ki ga mora imeti beneški človek, da se je s tako nenaklonjeno zgodovino sploh narodno ohranil. Ko je po l. 1866 prišla Beneška Slovenija pod italijansko upravo, so beneški ljudje doživljali vsakodnevno poitalijančevanje v šoli, cerkvi, nazadnje tudi z nasiljem.

Za človeka, ki ni bil navajen imeti prijatelja za soseda, je bila tudi vsestranska solidarnost, ki je bil deležen v novembrskih dneh, lep dokaz nastajajočega novega časa. Dodajmo, da gre v veliki meri za to zasluga ravno duhovnikom, kakršen je msgr. Gujon. Iz Gujonovih besed je dihal ponos: "Saj nazadnje ima naše narečje iste korenine kot slovenski knjižni jezik; razlikuje se le po izgovorjavi in naglasu". Velja poudariti tudi optimizem, ki je bil nujna podlaga njegove večdesetletne vztrajnosti: "Če smo dočakali 1300 let, bomo še vztrajali. Še se bo našel kdo, ki bo delal za naše ljudi..."

DANES JE MNOGO ČEDERMACEV

Gospod Gujon, ali čutite danes tudi Vi, kot vidna osebnost beneškega povojnega obdobja, narodni prepoved beneških ljudi?

Beneški človek je doživel nedvomno izredno zgodovino. Od priključitve Beneške Slovenije k Italiji je oblast delovala v glavnem z namenom, da poitalijanči nas in naše kraje. Šola je poglobitnega pomena za vzgojo v materinem jeziku in ravno šole nismo imeli. Učili smo se le o veličini Rima in pomembnosti italijanske kraljevine. Zato lahko razumete, kako je bil naš človek pogojen. V Trstu in Gorici tega niste doživeli. Kljub temu je slovenščina živela še v cerkvi in doma. Leta 1933 je prišlo do znanega odloka, s katerim je bil naš jezik prepovedan tudi v cerkvenem življenju. Po drugi svetovni vojni so rastle vrste v vsaki še tako majhni vasi; gradili so noč in dan, da bi se "pravilno" vzgajali otroci že od prvih let. Danes se nedvomno nekaj spreminja in prebujajo. Spremenil se je tudi odnos občinskih uprav do občanov. Spremembe so za našega človeka pozitivne, o njihovi uresničitvi pa bomo še sodili.

Na pribodnost teh krajev gledate torej z optimizmom?

Rekel bi, da imam tudi dejanske razloge za to. Danes se končno tudi navaden človek zaveda, da je treba iskati in ohraniti svoje korenine, da je treba vzgajati otroke v kulturi domačega kraja. Pred desetletji je vztrajalo le nekaj duhovnikov, ki jih vi imenujete *Čedermaci*; danes je takih fantov veliko več in niso samo duhovniki - to so kulturni delavci, to so mladi.

Pomislite, da imamo dva informativna lista, svojo šolo, društva. Na narodno prihodnost Benečije gledam seveda zelo optimistično, ekonomske perspektive naših krajev pa me nekoliko zaskrbljujejo.

Slovenska narodna zavest je torej prisotna pri mladem Benečanu...

Ni vedno tako enostavno. Če se otrok ali mlad človek pogovarja v našem slovenskem narečju, to še ne pomeni, da se čuti del slovenskega naroda in da čuti matično v Sloveniji. Po zavesti se mladi pogosto čutijo Italijane. Sicer moramo priznati, da se tudi to počasi in pozitivno spreminja, vendar je pomanjkanje organiziranega šolskega sistema po naših vaseh zelo občuteno.

Danes ste gost v Gorici. Ali čutite geografsko razcepljenost naše manjšine?

Pomanjkanje konkretnih odnosov s Tržačani in Goričani sem čutil že veliko prej; danes se pri tem ni spremenilo kaj bistvenega. Rekel bi, da smo pred leti veliko več potrebovali pomoč ostalega dela zamejstva in da je bila ta pogosto nezadostna. Res je tudi, da so razlike med nami precej vidne, saj smo doživeli različne zgodovinske viharje. Nacionalistični pritisk na naše ljudi je bil bolj občuten, mi pa smo se počutili osamljene, nismo bili dobro organizirani, nismo imeli svojih šol. Danes se realnost slovenskega človeka v Benečiji spreminja; pomembno bi bilo, da bi se kakovostno spremenil tudi odnos med Slovenci, ki živimo v treh pokrajinah naše dežele.

E.I.

OB DVOJNEM JUBILEJU APZ TONE TOMŠIČ

Predstavitel novega CD z zborovskimi pesmimi Pavleta Merkušja

Akademski pevski zbor Tone Tomšič - pevski zbor ljubljanskega vseučilišča - ki ga od l. 1992 vodi tržaški dirigent Stojan Kuret, je 27. marca začel niz prireditev, s katerimi proslavlja 50-letnico obnovitve zbora v mešani zasedbi, poimenovali po Tonetu Tomšiču ter 70-letnico ustanovitve moškega Akademskoga pevskega zbora, ki je pel pod vodstvom Franceta Marolta. Zbor je na obletnico dneva prve vaje povojnega APZja priredil svečanost na univerzi, zvečer pa je sodeloval pri maši v cerkvi sv. Frančiška v Šiški. Po maši pa je bil v cerkvi zanimiv koncert. Prvič v Sloveniji sta bili izvedeni *Berlinska maša* za zbor in godalni orkester estonskega skladatelja Arva Pärta, ob tej pa še skladba *Fratres* za violino, godalni orkester in tolkala istega skladatelja. V drugem delu koncerta je zbor predstavil štiri skladbe mladega skladatelja iz Bovca Ambroža Čopiija in sicer *Ave Mario* in *Pater noster* za ženski zbor ter *Totus tuus* za moški

zbor, na koncu pa še *Stabat Mater* za zbor in orkester. Prvi dve in zadnja so bile tokrat prvič javno izvedene. Zahtevni spored je obsegal še pesem *O crux* norveškega skladatelja Knuta Nystedta.

Na svečanosti v Zbornični dvorani univerze v Ljubljani sta prorektor za študente prof. dr. Wraber in dr. Matjaž Kmecl spregovorila o vlogi, ki jo je ta pevski zbor opravil v sedmih desetletjih svojega delovanja. Sledila je podelitev častnega članstva bivšim dirigentom Janezu Boletu, Marku Munihu in Jožetu Habjaniču, koroškemu župniku Poldeju Zundru za dolgoletno sodelovanje z zborom in še tržaškemu skladatelju Pavletu Merkušju. Ob jubileju je APZ izdal zgoščenko ali CD ploščo Merkušjevih zborovskih skladb. To zgoščenko - naslovljeno *Pavle Merkuš Per coro* - so ob tej priložnosti tudi predstavili. O posnetih zborovskih skladbah in njihovem avtorju je govoril primorski glasbeni kritik Ivan Silič.

Zgoščenka, ki jo APZ Tone Tomšič posveča temu tržaškemu skladatelju, je

vsebinsko zanimivo zasnovana in pomeni lep prerez skozi Merkušjevo skladanje za zbor. Ob poslušanju se najprej čuti, da je resnična trditev, ki jo je skladatelj sam zapisal, da je očaran od zvočnih zmogljivosti človeškega glasu. Na zgoščenki so posnete *Messa da Requiem* "Pro felici mei transitu", zelo zanimiva *VI. kantata*, ko se Merkuš podpisuje ob skladatelju Mariju Kogoju, ker je za izhodišče vzel rokopis s to zaporedno številko, ki ga je Kogoj napisal v bolnišnici. Merkuš je, kot sam pravi, "ohranil vse, kar je bilo čudovito dognano", Kogojeve odlomke pa je povezal z deli, ki jih je napisal v skladu z njegovo govorico. *VI. Kantata* nima besedila in dirigent po svoji uvidevnosti izbere vokalizo za izvedbo pesmi. Merkuš je jezikoslovec in zato pozoren na jezik, zaradi česar ni naključje, da rad seže tudi po besedilih, ki so napisana v drugih jezikih. Taki sta pesmi *Parcè a mi Signòr?* na besedilo furlanskega pesnika Leonarda Zaniera in *Lugòri*, ki jo je v sardščini napisal Ottone Bacareda. Merkuš rad sega po besedilih z eksistencialno vsebino.

Kuntnerjeva pesem *Bog ne daj, da bi nas strla nesreča*, je nagovorila skladatelja, da je napisal pretresljivo skladbo, sam o njej pravi, da je neke vrste molitev za zemljo in ljudi, ki so jo morali zapustiti. V zadnjem delu zgoščenke so posnete pesmi, ki so sad Merkušjevega zanimanja za etnografijo in etnomuzikologijo. Gre za vzorne obdelave ljudskih pesmi *Oj, pršu sen na sred vasi* po zapisu iz Štoblanka; *Te dan je usegà vesejè* iz Podutane v Benečiji; *Oré ti triji krajaue* po zapisu s Solbice v Reziji; *Da gòra ta Škarbinina in Injèn čeuà jti gna'* po zapisu iz Bile v Reziji.

Kaj dodati o posnetku? APZ Tone Tomšič je gotovo eden najboljših slovenskih zborov. Pod vodstvom Stojana Kureta zveni vseskozi prepričljivo, čeprav je slišati, da so snemali v daljšem časovnem razmahu in da se je sestava zbora verjetno spremenila. Tudi vzdušje se ob takih pogojih spremeni in to posredno vpliva na podajanje. Pri *Maši za rajne* je mogoče zaslutiti prej mladostno brezkrbnost pevcev kot pa mirno, globoko spokojnost skladatelja, ki neobremenjeno piše za svojo srečno smrt. Posebno

doživete se nam zdijo *VI. Kantata* in priredbe ljudskih pesmi. Vsekakor pa smo veseli, da je med nami ta monografska zgoščenka posvečena Pavletu Merkušju. Kdor ima rad zborovsko petje, jo bo rad in zbrano poslušal. APZ Tone Tomšič pa nam bo prav gotovo kmalu podal še eno Mer-

kùjevo pesem, saj mu je skladatelj, v zahvalo za zgoščenko in v poklon ob dveh tako lepih jubilejih, napisal *Veselo pesem*, da bi se prilegla zboru, ki se vedno znova prenavlja, kot je pač lastno zboru študentov.

M.T.

RESTAVRACIJA
VOGRİČ s.a.s.
di PODGORNİK JOŽICA & C.
(zaprti ob torkih in sredah)
ŠTEVERJAN, Klanec 23
tel. 0481-884095

- tipična domača hrana, specialitete na žaru
- dvorana za poročna kosila, slavnosti
- park

Vašci svojim obiskovalcem u zamejstvu in matični domovini veselo Veliko noč

TRGOVINA
Meri Kosič
Velika izbira torbic, dežnikov in raznovrstnih kvalitetnih izdelkov
GORICA - Raštel 23
tel. 33790

**TISKARNA
BUDIN
GRAFIČNO OBLI
KOVANJE IN TISK**

34170 GORICA
RIVA PIAZZUTA 18
TEL./FAX(0481)531676

DEBATIRANJE BREZ SKLEPOV V DRŽAVNEM ZBORU

ZA SLOVENIJO NI DRUGE POTI KOT ČLANSTVO V EVROPSKI UNIJI

MARIAN DROBEŽ

PREDVOLILNA NE- STRPNOST

Notranjepolitična dogajanja v Sloveniji - med njimi tudi tista najbolj odmevna, ki zadevajo gospodarske afere in nezakonita prilaščanja družbenega premoženja - ostajajo v senci zunanjepolitičnih tem. Videti je, da se politične stranke z opredeljevanjem do raznih vprašanj zanimajo predvsem za svoje volilne interese. Z vidika realne oz. praktične politike je to tudi razumljivo, saj je usoda strank odvisna od glasov, ki jih prejmejo na volitvah. Seveda pa pri tem nacionalni interesi pogosto niso dovolj izraženi.

V Sloveniji predvolilna nestrpnost narašča tudi zato, ker so predvidevanja o izidih volitev zelo različna. Temeljno vprašanje je, ali bo naša država sledila političnim gibanjem v državah t.i. enoumja, kjer se navzven spremenjeni komunisti z demokratičnimi in svobodnimi volitvami v večini primerov vračajo na oblast, ali pa bodo v Sloveniji volilni rezultati pomenili nezahvalno silam in strankam nekdanjega režima, s čimer bi se demokratično utrjevanje nove države, ki jo je pričela koalicija strank DEMOS-a, lahko obnovilo in nadaljevalo.

PRIČAKOVANJA

Pričakovanja t.i. strank slovenske pomladi so velika. Socialdemokrati Janeza Janše naj bi po napovedih nekaterih javnomnenjskih raziskav po pričakovanih volilnih izidih bili na drugem mestu, takoj za LDS.

2 NOVA MESEČNIKA

O pričakovanih "spomladanskih" strank pišeta tudi nova časnika (mesečnika). Krščanski demokrati so začeli izdajati *VIR*; Leon Marc v uvodniku poudarja, "da se je za reševanje nakopičenih težav v Sloveniji treba vrniti k virom naše državne samostojnosti, k virom slovenskega demokratičnega gibanja." Novo glasilo Socialdemokratske stranke pa se imenuje *DAN*, ki naj bo časnik za demokratično

Slovenijo. V prvi številki to glasilo podrobno obravnava predlog socialdemokratov za referendum o spremembah volilnega sistema, s katerimi bi sedanji proporcionalni sistem zamenjali z večinskim volilnim sistemom.

EU: ŽIVLJENSKA NUJA

Popolna je negotovost glede strategije in usmeritve slovenske zunanje politike, o čemer v državnem zboru oklevajo, saj se boje ali pa nočejo sprejeti jasnih in konkretnih stališč in sklepov do odnosov naše države z Italijo, Evropsko unijo in NATO-m. O teh temah se nadaljujejo debate, toda očitno je, da gre predvsem za koketiranje z javnostjo. Poslanci kar naprej ponavljajo trditve, da je za Slovenijo združevanje z Evropo prava življenjska nuja, hkrati pa zavračajo spremembe ustave in zakonov, s katerimi bi sprostili promet z nepremičninami, kar je pogoj za pridruženo članstvo v Evropski uniji. Takšno sprostitev je slovenskim poslancem in predsedniku državnega zbora Jožefu Školču svetoval tudi predsednik litovskega parlamenta Česlovas Juršenas

med obiskom v naši državi. Pri tem je navedel ukrepe in izkušnje iz Litve, kjer so s spremembo ustave tudi tujcem dovolili pridobivanje zemljiške posesti.

Pri razčlenjevanju odnosov z Evropsko unijo nobena politična stranka ne opozori (pač pa o tem pišejo nekateri časniki), da bomo v primeru, če si bomo pripravili sprejem v Evropsko unijo, v prvi fazi vsaj v pridruženo članstvo te mednarodne politične ustanove, lahko ponovno zdrknili v nekakšno novo Jugoslavijo, tokrat z nazivom *Evroslavija*, o čemer v tujini že krožijo razne teorije.

BELA KNJIGA

Na nedozorelost ter pomanjkanje izkušenj in modrosti slovenske diplomacije naj bi kazala tudi *Bela knjiga* o odnosih med Slovenijo in Italijo. V njej so objavljeni sporazumi in drugi dokumenti, ki obravnavajo medsebojne stike, vendar pa jih bodisi Slovenija kot tudi Italija različno tolmačita in ocenjuje. Urednik Jože Šušmelj je ob predstavitvi Bele knjige v Novi Gorici omenil, da mu je "zelo žal", ker sta v njej objavljena tudi dva dokumenta o italijanskih zločinih med drugo

svetovno vojno v Sloveniji. Tudi italijanska zunanja ministrica Susanna Agnelli je kritizirala obravnavanje omenjene teme o medvojnih zločinih ter je menila, da je s tem nastal nov spor med Italijo in Slovenijo.

FOJBE

Glede fojbe, v katere naj bi zmagovalci druge svetovne vojne metali žrtve iz Italije, je v slovenski javnosti razširjenih dvoje mnenj. Resnico o fojbah in številu pobitih v takih brezih naj bi ugotavljala sodišča, ki pa bi morala biti zelo objektivna in natančna. Po mnenju nekaterih zgodovinarjev in drugih uglednih posameznikov pa so fojbe predvsem politično vprašanje, ki bi ga morali rešiti državi. Tako razčiščevanje je domnevno predlagal tudi predsednik italijanske republike Scalfaro. Zgodovinar dr. Branko Marušič iz Solkana meni, "da gre za zapletene probleme, ki bi jih morali izločiti iz političnih manipulacij vsakdana. Morali bi veljati le strokovno podprti argumenti, ki bolj koristijo kot pa populistični izbruhi domoljubja."

NA IDRIJSKEM ODKRILI NAJSTAREJŠE GLASBILO V EVROPI?

ERIK DOLHAR

Slovenski minister za znanost in tehnologijo prof. dr. Umek je s sodelavci obiskal Znanstveno-raziskovalni center pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, kjer ga je sprejel dr. Luthar s svojimi sodelavci. Pogovarjali so se o programu razvoja in načinih financiranja Inštituta pri njegovih nalogah ter o sodelovanju ministrstva za znanost in tehnologijo pri izvedbi zastavljenih letnih nalog.

Dr. Turk je predstavil rezultate najnovejših arheoloških najd iz hribov v okolici Idrije. Najdba kosti, ki bi lahko bile tudi piščalke (glede na luknje in njihov položaj), bi utegnili spremeniti celovitost pogleda na kulturno in razvojno stopnjo neandertalca.

Arheologi v sklopu raziskovalnega dela Inštituta za arheologijo Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU pod vodstvom Ivana Turka izkopavajo v jami Divje babe pri Reki ob Idriji od leta 1989, pred jamo pa so začeli izkopavati že leta 1980. Našli so tako orodja modernega človeka *homo sapiens* kot pračloveka neandertalca. Najdišče ima 26 plasti - tretja plast loči dobo modernega človeka od dobe pračloveka. V jami so se izkopavanj lotili veliko

bolj temeljito (200 m³ tal je bilo na drobno presejanih in spranih), kot so to počeli zunaj nje, kar je privedlo do dveh zelo pomembnih odkritij.

V 8. plasti, stari 45.000 let, in v globini 12 m so 1 meter proč od ostankov ognjišča neandertalcev našli piščal. To je nekaj več kot 10 cm dolga stegnenična kost enoletnega medveda. V najdenem kosu kosti sta dve luknji, ob robovih pa sta vidna ostanka še dveh. Luknje so pravilne okrogle oblike in v enakomernih razmikih na kosti. Ivan Turk meni, da bi žival, ki bi jih lahko naredila z zobmi, če bi iz kosti hotela izsesati mozeg, kost gotovo zdrobila. Bolj verjetno se mu zdi, da so luknje delo človeških rok in da so zato našli piščal, ki jo je uporabljal neandertalec. V jami so našli tudi kamnite svedre. Piščal še čaka na analizo, ki bo ugotovila, s kakšnim orodjem so bile izdelane luknje; vendar je vznemirjenje že zdaj veliko: neandertalec je doslej veljal le za nabiralca in lovca, piščal pa bi bila lahko prvi dokaz o njegovem "kulturnem" življenju.

Raziskovalci iz Etnomuzikološkega inštituta ZRC SAZU so piščalko preizkusili in potrdili, da jo je mogoče uporabiti kot glasbilo. Doslej najstarejše

najdene piščali so polovico mlajše od te iz jame Divje babe. Za znanstvenike ni nič nenavadnega, da je na piščal igral *homo sapiens*; osupljivo pa je, da je vanjo morda pihal tudi neandertalec!

Prav tako so bile doslej pogoste najdbe odtisov dlak v sprimkih, kepicah zemlje, zlepljenih s fosfatnim lepilom. Pri izkopavanju v Divjih babah pa so arheologi našli v sprimkih fosilizirane dlake jamskega medveda, kar je prva takšna najdba na svetu. Zaradi natančnosti izkopavanj so fosilizirane dlake našli v vseh plasteh.

Pričakujejo, da bodo v jami Divje babe odkrili še kaj zanimivega; zato v to najdišče tudi vlagajo toliko truda. Šestindvajseti plasti z merilnimi instrumenti, ki so na voljo, sploh ni mogoče določiti starosti; v njej so zapuščine obdobja izpred 120.000 - 150.000 let.

Predstavniki Znanstvenoraziskovalnega centra in ministrstva so se pogovarjali tudi o mednarodnih raziskavah DNA v organskih substancah, ki so jih našli pri izkopavanjih. Ministrstvo za znanost in tehnologijo bo po svojih močeh podprlo te raziskave na mednarodnem nivoju.

100let
VIPAVA
1894

OBIŠČITE NAS V VIPAVSKEM HRAMU!

Svetišče vipavskega vina je VIPAVSKI HRAM. Slika prikazuje notranjost objekta, v katerem je tudi restavracija.

Vanjo radi prihajajo skupine in posamezniki tudi iz Italije.

TRAGEDIJA ZA BRITANSKO GOVEDOREJO

MARKO TAVČAR

V zadnjih tednih veliko beremo in slišimo o hudih posledicah, ki jih ima za britansko živinorejo bolezen norih krav. O ukrepih, ki naj preprečijo širjenje te bolezni, ki je posredno nevarna tudi za človeka, so razpravljali tudi na nedavnem evropskem vrhu v Turinu. Britanski ministrski predsednik Major je sprejel zahtevo evropskih zdravstvenih uradov, naj se sprejmejo drastični ukrepi. V najkrajšem času bodo izvedli prisilni zakol skoraj petih milijonov glav goveda. Najhujša težava pa bo, kako uničiti vso zaklano živino, saj v Veliki Britaniji ni dovolj velikih peči, da bi jo lahko v nekaj tednih upepelili. Evropa, ki je iz varnostnih razlogov blokirala uvoz mesa in več kot 30 mesecev starega goveda iz Velike Britanije, je Majorju zagotovila finančno pomoč za prizadete živinorejce.

Ob tej epidemiji in moriji se človek sprašuje, kako je mogoče, da je prišlo do te-

ga. Posiljevanje narave se vedno maščuje! Vsak šolarček ve, da krave in ovce niso mesojede živali. In vendar, z namenom, da bi bila prireja čim hitrejša in izkupiček čim višji, so ljudje začeli krmiti tudi govedo in ovce z mesno in kostno moko, ki jo je mogoče pridobivati z izsuševanjem in mletjem. Žal so nekatere celice bolezenskih klic tako odporne, da propadejo šele po 30-minutni obdelavi ob 130 stopinjah C in ob dodatnih varnostnih ukrepih. Nekatere industrije očitno niso spoštovale zdravstvenih predpisov in so predelale celo trupla crknjene živine in drobnice, ki so bila okužena s spongiformno encefalopatijo. Znale so sicer razne oblike te možganske bolezni, ki povzroča hude poškodbe živčevja in možganov. Prisotna je med ovčami, jelenjadjo, mačkami in še nekaterimi živalmi. Pri človeku se podobni simptomi kažejo pri Creutzfeld-Jacobovem sindromu.

Britanske oblasti so spro-

žile alarm prav zaradi skokovitega naraščanja smrti ljudi zaradi te sicer zelo redke bolezni. Zaradi kršenja osnovnih bioloških načel je torej bolezen, ki je sicer v naravi kar redka, stopila v prehrambeni krog in ob vsaki epidemiji, ki je povzročila smrt nekaj destin živali, se je očitno še razširila, saj so ta trupla ponovno predelali v mesno in kostno moko.

Bovina spongiforma encefalopatija ali bolezen norih krav se kaže v značilnih živčnih motnjah, ki so podobne tistim pri steklini ali listeriozi. Za bolezen pri govedu je značilna dolga inkubacijska doba (tudi šest let); zato so živinozdravniške službe zahtevale, da se zakolje vsa živina, ki je stara več kot 30 mesecev. Seveda so že pred časom prepovedali krmiljenje z mesno in kostno moko. Upati je, da bo mogoče to bolezen ustaviti. Posledice so že itak izredno hude. Mogoče pa bo ta epidemija tudi izučila ljudi, da bo živina odslej čim bolj naravno rejena. To pa bo dobro še zlasti za hribovite dežele, ki imajo veliko travniških in pašniških površin.

MOČ ZDRAVILNIH RASTLIN

JELENA STEFANČIČ

SVEŽE RANE

Staro zdravilo za celjenje ran je suličasti trpotec. Če iztisnemo na rano svež sok iz čistih listov, se bo rana hitro celila. Lahko pa položimo neposredno na rano čist, dobro zmečkan list.

Za zdravljenje ran je zelo znana arnikova tinktura. Uporabljamo jo vedno le razredčeno s prekuhano hladno vodo; štiri žlice arnikovega žganja na liter vode.

Rane v ustih zdravimo z močnim žajbljevim čajem. Dva ščepa žajblja damo v skodelico hladne vode in zavremo. Ko se primerno ohladi, lahko čaj grgramo in si izpiramo ustno votlino.

GNOJNE RANE

Gnojne rane dobro zdravijo preslica. Z močnejšim presličnim čajem (10 g zeli prekuhamo v skodelici

vode) rane izpiramo ter nanje polagamo tople obkladke.

Stare gnojne rane odlično zdravi prašek aloe, ki ga kupimo v lekarni. Enkrat na dan posipamo rano s praškom in jo zavežemo. Rana se začne kmalu celiti, naredi se krasta in pod njo mlada koža.

RAZJEDA ŽELODCA IN DVANAJSTNIKA (ČIRNA ŽELODCU)

Na razjede blažilno vpliva kamilični čaj. Dva ščepa kamilic poparimo s skodelico vrele vode in jih pustimo stati v pokriti posodi 10 minut. Poparek pijemo večkrat na dan v požirkih, tri do štiri skodelice.

Čirna želodca in dvanaajstnika zdravimo tudi s slezom. Cvetove, liste in korenino pomešamo v enakih delih. Ščep čaja namakamo čez noč v skodelici prekuhane mrzle

vode. Zjutraj izvleček precedimo in ga popijemo čez dan v požirkih. Najbolj koristi, če popijemo vsako uro po en požirek.

Če bolezen spremlja močna zgaga, je dober svež krompirjev sok. Zjutraj na tešče, pred kosilom in zvečer pred spanjem popijemo kozarec soka.

Začetne razjede zdravimo tudi takole: pest bezgovih cvetov polijemo z 1dl domačega kisa. Pustimo, da se nekaj časa namaka, nato nalijemo nanj liter vrele vode in pokrijemo. Zjutraj, opoldne in zvečer popijemo po eno skodelico zdravila.

Pri razjedah je dober čaj iz korenine srčne moči. Ščep zdrobljenih korenin najprej namakamo nekaj ur v skodelici hladne vode, nato zavremo in odcedimo. Čaj popijemo po požirkih čez dan.

DALJE

KMEČKA ZVEZA NAJ DOBI DEŽELNO RAZSEŽNOST

Kmečka zveza želi postati ustanova deželnih razsežnosti, tako da bi povezovala dejavnosti včlanjenih kmetovalcev iz vseh treh pokrajin, kjer živimo Slovenci v Italiji.

To je eden glavnih ciljev Kmečke zveze po občnem zboru, ki je bil v nedeljo, 31. marca, na Opčinah. Zasedanje je bilo seveda priložnost za analizo stanja kmetijstva na Tržaškem. Kot je poudaril predsednik Alojz Debelis, se evropska kmetijska politika negativno odraža tudi v našem prostoru. Kot primer je navedel neresno upravljanje s proizvodnimi kvotami mleka, saj je vsedrjavna ustanova AIMA, ki upravlja kmetijsko tržišče, razveljavila overovljene samoprijave živinorejcev o količini prirejenega mleka. Debelis je poudaril, da kmetijstvo v sodobni družbi nima več izključno ekonomskega pomena, ampak igra vse večjo vlogo na ravni zaščite naravnega okolja. V tem smislu Deželno kmetijsko odborništvo ob soglasni podpori vseh treh kmetijskih organizacij, ki delujejo na teritoriju, in ostalih krajevnih uprav, pripravlja globalni načrt za upravljanje kmetijskih in goz-

dnatih površin v tržaški pokrajini.

Glede ustanovitve Kraškega parka je Kmečka zveza mnenja, da je park le dopolnilna pobuda kmetijskih dejavnosti, ker je kmetijstvo v popolnem sozvočju z naravo in deluje v smislu ohranitve kraškega okolja, saj ga je dejansko tudi oblikovalo.

Iz poročila je bilo tudi razvidno, da razne ustanove (npr. Trgovinska zbornica, Sklad za Trst, komisarska uprava na tržaški pokrajini in druge) pozorno spremljajo in pomagajo tukajšnjemu kmetijstvu. Gre za pomembno novost, vendar pa je Debelis opozoril tudi na težave, ki jih morajo reševati nekatere zadruga na Tržaškem. Omenjene teme je podrobneje analiziral tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec, ki je posredoval tudi vrsto tehničnih podatkov o tukajšnji kmetijski stvarnosti. Povsem utemeljeno je bilo zato geslo letošnjega občnega zбора: *Reforme za prosto in sodobno kmetijstvo*.

Kot običajno, so na občnem zboru izvolili tudi nov glavni svet, ki bo na svoji prvi seji izvolil novo vodstvo Kmečke zveze.

Ilustracija Guida Birolle iz knjige *Oljke*, ki jo je izdala založba Zim-ska pomoč v Ljubljani leta 1944, ob stoletnici rojstva Simona Gregorčiča.

Zadnja leta pridobiva oljka v naših krajih zopet častno mesto. V slovenski Istri in v tržaškem Bregu so nasadi v polnem razcvetu; resno so začeli misliti nanjo tudi Brici na obeh straneh meje. Snov je torej sodobna in tu želim zgolj prikazati značilnosti tega rastlinskega plemiča, malo njegove zgodovine in simbolike.

Oljka nam je v teh dneh še bliže, saj je komaj za nami oljna nedelja, pred nami pa volitve, pri katerih se bomo vsi volivci, ki nam je poglavitna skrb, da

zajezimo napredovanje desnice, združili pod oljčno vejico.

PRASTARA ZGODOVINA

Zapis, ki postavlja oljko v najstarejšo dobo človeške zgodovine, najdemo v prvi Mojzesovi knjigi. Tu so opisani dogodki, ki se gube v temi preteklosti, ko se zgodovina še ni zapisovala. Po katastrofalnem potopu je pravični Noe izpustil goloba in ta se je proti večeru vrnil z zelenim oljčnim listom v kljunu. To je bil znak, da se je božja jeza polegla in oljčna vejica je še danes simbol miru. Zapis dokazuje, da je

OLJKA, NAŠA STARA SPREMLJEVALKA

DANILO ČOTAR

bilo to drevo poznano že v davnih časih in verjetno eno prvih, na katerega se je človek tesno navezal. Egipčani so oljko upodobili na slikah že v tretjem tisočletju pred Kr. V grobnice so poleg umrlih polagali oljne vršičke ter posode s plodovi in oljem. Prav tako starodavne so sledi na Kreti. O starih Grkih vemo, da so oljko oboževali. Oljne vence so polagali na glavo največjim herojem in z oljem mazili tiste, katerim so hoteli izkazati posebno spoštovanje. Grki so oljko verjetno zanesli na Sicilijo in od tu je začela pohod proti severu. Vse grške navade, povezane z oljko, so potem prevzeli Rimljani. Na španskih obalah so jo baje zasadili Feničani. Pri Judih so z oljem mazili kralje in uporaba se je ohranila pri krščanskih obredih. Poleg vode pride v poštev pri krstu, velja kot znamenje za prejetjo birmo in mašniško posvečenje, duhovnik mazili z oljem umirajoče in jih pripravi na srečanje s Stvarnikom.

Ni si težko predstavljati, zakaj se je oljka tako priljubila starim narodom. Dobrih lastnosti ima toliko, da jih je kar težko naštet.

Prva krepost je ta, da drevo ni zahtevno. Uspeva tudi na revnih kraških tleh in izredno vztrajno prenaša poletno sušo in vročino. Les raste počasi, je trd, gost, težak in se ne rad kolje, tako da je primeren za dragocene rezbarije. Drevo je trdoživo, zna vztrajati dolga stoletja in doseže tudi tisočletje. Čeprav živi skromno, bogato obrodi in plodovi imajo visoko hranilno vrednost. Slane olive s kruhom so bile od pamtiveka glavna hrana preprostega ljudstva v Sredozemlju. Kako dragoceno je šele olje! To je bila najprej hrana, ki daje moč in poživlja; z njim so zdravili žulje in rane, rabili so ga za lepoto kože. Olje je obvarovalo pred rjo orožje in orodje in nazadnje so ga nalivali kot gorivo v oljenke. Marsikatera dežela v Sredozemlju je opirala svoje gospodarstvo na oljne izdelke. Ni čuda torej, če je bila oljka v velikih časteh, saj bi si težko pričakovali še kaj več od ene same rastline.

DALJE

KALOS KAGATHOS TUDI V ATLANTI?

IVAN BAJC

Starim Grkom je šport pomenil šolo lepote, moči in hrabrosti. Bil je izredne važnosti v družbenem življenju, vojaških vadbah in pri razvoju telesnih vrlin, a tudi kulture, etike in religije. Pomembnost športa so Grki označili z izrazom kalos kagathos (lepo in dobro), vrhunski trenutek pa je dosegel na olimpijskih igrah.

Slabe štiri mesece pred začetkom XXVI. olimpijskih iger se je stara tradicija ponovila v svetišču športa v antični Olimpiji. Tam so po starodavnem izročilu med ruševinami templja Here in Zeusa prižgali baklo, ki bo najprej odpotovala v Atene, nato pa jo bo okrog deset tisoč tekačev poneslo do Atlante, kjer bo ob otvoritvi prižgala olimpijski ogenj.

Slovesnost je lepo uspela, veliko je bilo uglednih gostov, udeležila se je tudi žena ameriškega predsednika Clintona. Veliko pa je bilo razočaranje športnih izvedencev in predvsem Grkov, saj so si mnogi pričakovali, da se bodo najboljši športniki sveta zbrali ob 100-letnici modernih olimpijskih iger v domovini antičnega športa. Žal so finančni interesi danes močnejši od tradicije in ti so prepričali Mednarodni olimpijski komite, da je raje izbral Atlanto, eno najpomembnejših gospodarskih prestolnic na jugu ZDA, kjer imata svoje centrale tudi Coca Cola in CNN. Organizacijski komite je za izvedbo iger odobril 1,61 milijarde dolarjev visok proračun; predvideva pa tudi, da si bodo ogledali športne napore deset tisoč (pričakovanih) atletov iz okrog rekordnih 200 držav, več kot dva milijona turistov, dve tretjini svetovnega prebivalstva pa bo igre uživalo prek malih ekranov. Dohodki naj bi bili zagotovljeni s prodajo televizijskih pravic, vstopnic in s sponzorskimi aktivnostmi.

"Revna" grška država ne more preboleti bolečine zaradi žalitve domovini antičnih iger. Grki se čutijo oropani stare tradicije, ki jo je točno pred stoletjem obudil francoski baron Pierre de Coubertin. Iz drugega zornega kota pa tudi večina prebivalcev Atlante ni navdušena nad igrami. V Atlantii predstavlja namreč največji problem dobri organizaciji iger veliko število temnopoltih revežev. Tudi za to je tiskovni predstavnik organizacijskega komiteja Brennan našel rešitev; svetoval je, da jih je najbolje ignorirati. Brez dvoma pa ga nista za tako "visoko in modro" rešitev navdihnili starogrški izraz *kalos kagathos* in prvotno športno geslo Mednarodnega olimpijskega komiteja *citius, altius, fortius* (hitreje, više, močnejše).

Začnimo s planinci. V petek, 29. marca, je bil v Trstu občni zbor Slovenskega planinskega društva Trst. Predsedniško poročilo Lojzeta Abrama je bilo tokrat precej "politično obarvano", kot je sam povedal. Največ besed je namreč steklo o nedavni davčni inšpekciji, ki je doletela tudi to društvo, oz. predsednika Abrama samega. Zakaj je do tega prišlo, bo morda bolj jasno, če povemo, da je gospod Lojze Abram med 15 delničarji TKB, ki so bili deležni podobne preiskave doma in povsod, kjer imajo kak interes, torej tudi v društvu, ki mu predsedujejo...

Preselimo se iz nemirnih planin na mirno morsko gladino. V športnem centru v Vižovljah je istega dne potekal 24. redni občni zbor Jadranskega kluba Čupa. Na dnevnem redu je bilo predsedniško poročilo, odborniški referati, letni obračun, razprava in razno. **Predsednik Marino Košuta** je tako povzel

svoje poročilo in podal obračun enoletnega delovanja:

"Lanska sezona je bila izredno bogata, tako vsebinsko kot po športnih rezultatih. Članstvo smo ponovno povečali, tako da smo s Sireno v samem vrhu tržaških jadranskih klubov. Žal v selsljanskem zalivu ni nič posebno novega, zato je vprašanje našega društvenega sedeža še vedno negotovo.

Glede društvenega delovanja bi rad omenil le nekaj važnejših dosežkov: Johana Križnič je letos prvakinja Alpe-Jadran v kategoriji optimist, Franko Sedmak je zmagal v eni od kategorij na lanski *Barcolani*, Aleks Bezin in Devan Košuta sta prva člana, ki sta preplula Atlantik (intervju z njim v prihodnji številki, op.ur.). Izreden kulturni dosežek, sicer izven Čupe, vseeno pa znotraj našega klubskega dogajanja: kapetan Bruno Volpi je izdal izredno pomembno zgodovinsko

DELOVANJE DRUŠTEV

OBČNI ZBORI: V GORAH NEVIHTE, MORJE MIRNO

ERIK DOLHAR

publikacijo, na katero smo vsi ponosni.

V letošnji sezoni pa nas čaka izredno zahtevna in v dosednji zgodovini Čupe najbolj odgovorna naloga: organizacija vsedravnega prvenstva *Prvo jadro*, oz. *Coppa prima vela*, ki se ga bo udeležilo približno 180 tekmovalcev iz cele Italije. To manifestacijo organiziramo s sorodnim društvom Pietas Julia in bo zahtevala

važnejši dosežek pretekle sezone nedvomno predstavlja kvalifikacija Ariane Bogatec na olimpijske igre. Dejstvo, da je Ariana že skoraj leto prej vedela, da bo nastopila na olimpijskih igrah, ji omogoča bodisi bolj tempirano pripravo kot tudi manj stresa in živčnega napora, kar je nenazadnje olajšalo delo tudi samemu društvu. Na občnem zboru sem omenil še običajno športno delovanje. Društvo je, kot vsako leto, organiziralo štiri regate, eno v klasi optimist, dve v laserju in Evropi ter regato za kajutne jadrnice Trst-Brioni. Več jadrancev se je dobro obneslo, kar je važno, tako da lahko pokažemo, da nimamo samo Ariane Bogatec, temveč tudi Močilnika, Guština, Omarija, Tomšiča in Zidariča. Tudi do članov je imelo društvo precej pozornosti. Priredili smo precej večerov, običajno veselico sredi avgusta idr."

izredni organizacijski napor in veliko strokovnega dela. Upam, da se bodo člani odzvali pozivu odbora in sodelovali pri tej prireditvi."

V soboto, 30. marca, je bil v Barkovljah še redni občni zbor pomorskega kluba Sirena. **Predsednik Livij Pertot**:

"Kot sem orisal na tem 19. občnem zboru, je bil to prehodni občni zbor, ker ni bilo volitev. Odbor je orisal svoje delovanje v pretekli sezoni in povzel sem pomembnejše zadeve. Naj-

KOŠARKA

JADRAN: ŠE MINIMALNE MOŽNOSTI ZA NAPREDOVANJE

Naša združena ekipa je po porazu v Padovi izgubila že skoraj vse možnosti za napredovanje, saj ima vodilna Biella že štiri točke naskoka nad ostalimi.

Predsednik Pavel Vidoni je takole komentiral sobotni poraz in obrazložil, kaj lahko pomeni ta spodrslijaj:

"Nasprotniki so pokazali več volje in zagrizenosti do zmage, tako da so v Solezinu tudi zasluženo slavili. Treba je povedati, da so se odločili za majhno telovadnico, kjer so navajeni igrati. Primerjali bi jo lahko z našim Portualejem, kjer smo v zadnjih dveh sezonah izgubili le enkrat. Predvsem v drugem polčasu smo igrali nezbrano, neborbeno; kljub temu smo še imeli možnosti za zmago, kajti približno minuto pred koncem smo zaostajali le za štiri pike in so nam domačini pobrali skok v napadu po zgrešenem prostem metu. Potem smo imeli še eno priložnost, ki pa je nismo izkoristili, tako da so

nas Padovanci zasluženo premagali.

Pred našim porazom je iz Čedadada prišla vest, da je Biella petič zaporedoma slavila v tej končnici prvenstva in še naprej ostaja nepremagana in trdno v vodstvu. Sedaj zaostajamo za štiri točke, ni pa še vse izgubljeno, vendar so naše možnosti še minimalne. Poleg tega, da moramo zmagati v Bielli, moramo upati še v kak njihov spodrslijaj; to pa je zelo malo verjetno, ker so zelo dobra in homogena ekipa. Tudi ko igra slabo, ji uspe zmagati. Če k temu prištejemo še malo športne sreče, mislim, da v taki sezoni imaš vse možnosti, da dosežeš zastavljeni cilj, oz. napredovanje, ki si ga oni zelo želijo. Kot društvo so zelo profesionalno strukturirani, saj imajo precej poklicnih igralcev, trenerji so profesionalci in tudi struktura sodi v višje lige; ne govorim le o B-1 ligi, ampak celo o prvi italijanski ligi.

ED

NOGOMET

Slovenski derby gladko Juventini

Štandrežci so sredi Sovodenj gladko odpravili domačine v dvoboju promocijske lige, ki je tokrat veljal za vrh lestvice, na katerega se je sedaj povzpela Juventina.

Mladinci: obračun najmlajših Gaje

Preteklo nedeljo so prvenstvene (ne pa sezonske) napore zaključili nogometaši združene ekipe najmlajših, ki je letos nastopala pod okriljem padriško-gropajske Gaje. *Zelenorumeni* so zasedli solidno četrto mesto, ki je glede na to, da bo večina igralcev ostala v tej kategoriji tudi naslednje leto, prav gotovo lep dosežek. Prvenstvo je pripadlo premočni Olimpui, ki je osvojila vse tekme. Gajejci pa so se z Montebello-Don Boscom vseskozi borili za končno tretje mesto: žal se jim je ta cilj na koncu izmuznil.

Trener **Rajko Žeželj** je več kot zadovoljen s svojimi fanti: "Med sezono smo pokazali viden napredek in lahko rečem, da smo dosegli vse zastavljene cilje. Izboljšali smo taktiko v igri in smo hkrati vsakega nogometaša usposobili za dve ali tri igralna mesta. Napredovala je organizacija igre in slednjič smo z zahtevnejšimi treningi okrepili fizične sposobnosti posameznikov."

April seveda še ni čas, ko nogometaši odhajajo na počitnice. Gajejce čakajo številni poprvenstveni turnirji. Nastopili bodo na velikem mednarodnem turnirju, ki ga na Opčinah organizira Olympia in kjer bodo nastopile ekipe iz vseh bližnjih držav, nato pa še na turnirjih pri Portualeju in Aquilei, kjer bodo igralo predvsem kakovostne ekipe iz deželnega prvenstva. Prava poslastica in nagrada za trud, ki so ga letos vložili, bo za fante ponovno gostovanje v Španiji. V okolico Barcelone se bodo konec junija letos podale vse tri združene mladinske ekipe, turnirjev v različnih starostnih kategorijah pa se bodo udeležile ekipe takega kalibra kot Barcelona, Atletico Madrid, madžarska Ujpest Dozsa in celo beograjska Crvena Zvezda. Skratka, mali pokal prvakov. D. KRŽMAN

ODBOJKA

Sloga sanja B-2, Olympia uspešna

V višjih ligah smo tokrat zadovoljni le z zmagama obeh Sloginih šestek v C-1 ligi. S tem uspehom so tako Blahutovi fantje kot Sainova dekleta bližji napredovanju v B-2 ligo.

Tokrat so povsem zadovoljile naše ekipe, ki nastopajo v nižjih ligah. Mislimo na Olympia, ki je tako v ženski kot v moški C-2 ligi odnesla z igrišča obe točki.

MLADINCI: VRSTA NASLOVOV ZA NAŠE

Deklice Bora so z zmago v povratni tekmi proti Kontovelkam osvojile pokrajinski naslov. Na deželni ravni pa sta se tržaški postavi Sloge (moški in ženske) z goriškima šesterkama Espega in Vala borili za mladinski naslov. Uspelo je le Espegu, ki je tretjič zapored osvojil deželni naslov, medtem ko so Valovke pristale na tretjem mestu. Slogini postavi sta razočarali.

TENIS

Gaja prvič doma

V najvišji italijanski ligi so fantje padriško-gropajske Gaje v drugem kolu (v 1. so izenačili) igrali doma proti slavnemu bolonjskemu Virtusu. Brata Plesničar in slovenska okrepitev Jaka Božič so žal izgubili, močnejšim nasprotnikom pa sta Aleš Plesničar in Božič z zmagama pokazala zobe.

ATLETIKA

Svetovni rekord Bukovčeve

Slovenska sprinterka Brigita Bukovec je na španskem državnem prvenstvu postavila nov svetovni rekord v teku na 60 metrov.

AVTOMOBILIZEM

Hillu VN Brazilije, Zenič uspešno začel

Velika nagrada je bila zanimiva, ker je bila na mokrem cestišču. Hill je bil na koncu boljši od Alesia.

S poskusnimi voznjama na svojem novem Clui je začel tudi zamejski dirkač Albert Zenič, ki je pred začetkom *Clio-prvenstva Slovenije* poskušal na hrvaškem dirkališču v Grobniku. S to poskusno serijo je povsem zadovoljen, saj je le za 5" zaostajal za najboljšimi časi, ki so jih postavili na tem dirkališču.

HODIL PO ZEMLJI SEM NAŠI

ANTEK TERČON

Bilo je pred kakimi dvajsetimi leti, ko sem stopil do takratnega župana v Dolini in mu napovedal, da misli sorodnik predstaviti načrt za štiristanovanjsko hišo, čeprav je regulacijski načrt takrat dopuščal vsaj trikrat večjo zmogljivost. Odgovor je bil jasen in odločen: "Že jutri dobi dovoljenje za gradnjo dveh stanovanj, ker je to, kar potrebuje; če pa bi hotel kaj več, mu ne bom nikoli dovolil, naj me kar

prijavi zaradi neizpolnenih uradnih dolžnosti. Ne želim, da bi se v moji občini zidali kondominiji, in si za to odločitev prevzemem vso odgovornost!"

To takrat! Ko pa se danes sprehajaš po naših vaseh, se iz dneva v dan srečuješ s kondominiji, z vrstami hiš, ki so v popolnem nasprotju s tipično kraško arhitekturo in predvsem s tipično miselnostjo, ki se je ohranila (in nas ohranjala) skozi stoletja in vsakega Kraševca spodbujala, da bi le prišel

do svojega - tudi če majhnega - doma z vrtičkom in brez sosedov v neposredni bližini. Kaj se je danes pravzaprav zgodilo, da naši upravitelji nočejo ali niso sposobni ohranjati kraške podobe vasi, kot so jim predniki zapustili?

Znano mi je, da so se naše organizacije že pred leti zavedale nevarnosti tujega priseljevanja v naše vasi in zlasti gradenj večjih stanovanjskih blokov oz. kondominijev. V devinsko-nabrežinski občini, ki je bila pod največjim pritiskom, so se slovenski predstavniki trudili ter vztrajali, da bi se onemogočila gradnja večjih stanovanjskih blokov. Vsi so se načelno strinjali, podpisani so bili sporazumi med takratnimi koalicijami. Izvoljeni župani so na predstavitveni seji občinskega sveta slovesno zatrjevali, da je konec velikih gradenj; dejstva pa so kmalu dokazovala, da se večstanovanjske gradnje širijo in razmnožujejo kot gobe po dežju, gradbeni krizi navkljub!

Danes smo priče tako v vaseh dolinske kot zgoniške občine, da devinsko-nabrežinske niti ne omenimo, velikemu številu vrstnih hiš, ki so popolnoma iznakažale tipični videz naših vasi.

Da ne bo nesporazumov, ne mislim na vasi, ki so zadnja leta dosegla velik, nesorazmeren razmah, kot Devin, Sestlan, Vižovlje. Mislim na Šempolaj, Nabrežino, Ricmanje, Dolino, da Briščkov (Girandole) sploh ne omenjam. Dogaja se, da vsak kvadratni meter še zazidljivega zemljišča

pokupijo gradbeniki, ki - jasno - skušajo izkoristiti celotni (gradbeni) potencial, kar je tudi razumljivo. Nerazumljivo pa ostaja dejstvo, da "naše" občinske uprave nimajo sredstev (ali odločnosti), da se temu uprejo. Ne le zato, ker se v večino stanovanj vselijo prišleki, ampak in predvsem, ker velike večstanovanjske zgradbe kvarijo tradicionalno kraško arhitekturo naših vasi. Nerazumljivo se mi zdi, da so naravovarstveniki (in občinski upravitelji, ki jih poslušajo) tako zavzeti, da se le ne bi posekalo kako posušeno drevo, kjer se namerava graditi delavnica ali kaj produktivnega. Ne vidijo pa, kako se uničujejo (v samem centru vasi) doline, ki so zaklad ne le Krasa, ampak vsega občestva. Kaj bi rekli naši predniki, ki so se tudi s puško v roki borili za osamosvojitve te naše zemlje, ko bi se vrnil npr. v Šempolaj in videli v samem centru, kako se prodajajo stanovanja v kondominiju?

Ne vem, če to moje razmišljanje sodi med velikonočne teme, vendar sem prepričan, da smo premalo pozorni (ali smo izgubili voljo braniti kulturno bogastvo) na razvoj (nujen?) naših vasi. Večkrat podvomim o tem, ali sam še živim v štric s časom ali nisem morda zaostal in to, kar se dogaja, je ne le sad "civilizacijske nuje", ampak pravilne "odprtosti" Kraševca do meščanov, ki si želijo le nekoliko čistega zraka, ki ga v mestu ne morejo uživati. Morda pa je najbolje, da kot stari Rimljani vzkliknem "O tempora, o mores!"

ZGODBE ŽIVLJENJA

ZAJTRK

Bližala se je dvajseta obletnica njune poroke. Nekega dne je ona spakirala svoje stvari in se odselila. Doma je poleg moža pustila še tri otroke. Najstarejši je polnoleten, mlajši pa še ne. Sin je v začetku skušal narediti vse, da bi mamu prepričal, naj se vrne. Ko je videl, da se ne dá, se je vdal. Tega dejanja pa ni nikoli prebolel in ga tudi - kot se zdi - ne bo nikoli razumel.

V bišno pomoč je vskočila nona. Z očetom se izredno razumeta, čeprav se zelo malo videvata. Edina, ki ima nad tem razdejanim gnezdom največ pogleda, je nona, ki skrbno bdi nad njimi. Ko so bolni, jim kuba čaje, pere, lika, da gredo "med ljudi normalni", kot pravi; vedno pa rada dostavi: "Jaz sem samo vaša nona!"

Nekega dne pa se je tudi v tem gnezdu dogodilo nekaj izrednega. Oče je sklical družinski posvet. Najstarejši se je najprej zbal, da bo k njim prišla kaka "nova mama", mlajša pa sta pripomnila, da ima verjetno kakšno krizo... Spoznal je, da ta njegova družina nima nekega veznega tkiva, nečesa, kar bi jih povezovalo ali sploh kazalo, da so pod to strebo družinski člani. Videli je, da eni še spijo, ko drugi že odbajajo od doma; da zopet eni jedo, ko so drugi že v postelji, da tako tečejo tedni, ne da bi se sploh srečali... Edino nona je tista, ki ima vedno kaj za zob, da ni nihče lučen, pa ne glede na to, kdaj pridejo. Na štedilniku se vedno najde kaj zanje... Isto je ob nedeljah. Nona običajno hodi k maši. Vsaj včasih "zgunca" kakšnega mlajšega člana; potem je kosilo okrog enih do dveh popoldan, ko je hkrati zajtrk in malica... Nato se družina zopet razide. Eni v disko, drugi na tekme, tretji po svoje... njej pa ostajajo lonci in štedilnik... Sodobna družinska ekonomija! Ob posvetu oče kratko zaključil: "Mi se sploh ne vidimo več in niti ne vemo, kdo je doma. Od danes naprej bomo vsi skupaj zajtrkovali ob sedmih zjutraj! Jaz bom namesto jutranje telovadbe hodil po mleko in krutb samo zato, da bomo skupaj zajtrkovali!" Debelo so ga pogledali, bili pa so vsi tibo, ker tudi očeta rabijo; če ne za drugo, da jim je družinski blagajnik. Cel mesec je minil, preden so se na to očetovo zahtevo navadili. Bilo je toliko besed in pripomb, da bi ob vsem tem negotovanju z labkoto dokončali roman, ko bi ga kdo pisal. Danes je ta družinski zajtrk postal nekaj normalnega; in če kdo manjka, se to tudi čuti in celo priznajo, da jim to jutro zajtrk ne tekne... Ob sedmih trideset prvi že odidejo od doma, nekateri še poležijo; skratka, zjutraj so se videli vsi skupaj!

Na prvi pogled je vse skupaj nesmiselno, pa ni tako. Končno je prav oče odkril, da je v njegovi družini manjkalo nekaj, kar bi jih povezovalo, čeprav so bili na videz izredno urejena družina. Ta skupni zajtrk ni samo družinski obed, postal je mnogo več, del njihove medsebojne soodgovornosti in tudi za otroke spoznanje, da v družinskem gnezdu dejansko bivajo bratje in sestre, pa tudi oče in nona. Vsi so drug do drugega soodgovorni, kot morajo drug za drugega tudi skrbeti...

A.-

50-LETNICA

8. ŠTEVILKA PASTIRČKA

V mesecu aprilu pred petdesetimi leti je izšla prva številka Pastirčka. Zato je letošnja aprilka - osma - številka zlato obrobljena. Petdesetletnica je lep jubilej, ki ga bo Pastirček lepo obeležil, saj se pripravlja *Pastirčkov dan*, na katerem bo veselo in slovesno.

Osma številka Pastirčka prinaša članke Zore Saksida, Anke in Danile Komjanc; Danila je revijo tudi tokrat likovno opremila lepo, kot ona zna. Tu so še članki, pesmice in uganke Marize Perat, Janeza Povšeta, Vojana Tihomirja Arharja, Anamarije Zlobec, slikanica Walterja Grudine, zapis o ptičku kraljičku izpod peresa Danila Čotarja; pesmico z naslovom *Pomladna* je uglasbil J. Bitenc,

spremljavo z Orff-instrumenti pa je dodala prof. Marja Feinig, Ljuba Smotlak nadaljuje s pisanjem o Pastirčkovi zgodovini, Barbara Rustja pa s svojim Superkuharharijem, ki tudi tokrat svetuje. Seveda je v Pastirčku najvažnejša Pastirčkova pošta, ki je je tudi tokrat zelo veliko, važen pa je tudi razpis nagradnega natečaja za naslovno stran Pastirčka za leto 1996/97, ki velja do 31. maja letos. Obenem urednik sporoča, da bodo na Pastirčkovem dnevu nagrajeni najbolj zvesti sodelavci Pastirčka in lastniki najlepše pobarvanih izvodov Pastirčka v tem letu.

Pastirčkov dan bo v nedeljo, 12. maja, in to ves dan. Nanj so vabljeni mali in veliki.

PALACE HOTEL

"Nikoli več velikega petka za slovenski narod, temveč samo resnično ustajenje in zmaga dobrega nad zlím. Rane, ki jih je to zlo prineslo slovenskemu narodu, se še ob ustajenju vidijo in bolijo." Daj Bog, da bi se kmalu zacelile!

To so moja velikonočna voščila slovenski državi in vsem rojakom tako v domovini kot v zamejstvu in drugod po svetu.

Vinko Levstik - Gorica

PALACE HOTEL
Corso Italia 63
34170 Gorica
tel. 0481 / 82166,
fax 31658

HOTEL EMONA
Via Statilia 23
00185 Rim
tel. 06/7027911,
fax 7028787

V SREDIŠČU GORICE - NASPROTI KATOLIŠKE KNJIGARNE

URARNA IN ZLATARNA

Lo Scigno

Vam nudi vse po najugodnejših cenah.
Na izbiro so Vam ure znamk

SECTOR
SPORT WATCHES

CASIO.

CITIZEN

RAYMOND WEIL
GENEVE

SEIKO

Neposredno po tovarniških cenah zlati in srebrni izdelki znamenitih vičentinskih delavnic, lastni laboratorij in tudi takojšnje graviranje.

Gorica - ul. Arcivescovado 3 in 7 - tel. 534633

K2SPORT

Ul. Raštel 19
Tel. 531884
Fax 534470

**TRGOVINE
OBUTVE**

Ul. Raštel 7 - Tel. 535162
Ul. Oberdan 7 - Tel. 535520
Ul. Raštel 8 - Tel. 33465

**KOSIČ
GORICA**

★★★ KDOR OB NAKUPU PREDSTAVI TA
IZREZEK, IMA 10 % POPUSTA. TA UGODNOST
VELJA DO 31. JULIJA. Pričakujemo Vas!

INTERVJU / ASTRONAVT RON ŠEGA

AMERIŠKI SLOVENEK SPET V VESOLJU

ERIK DOLHAR

Cape Canaveral - Minuli teden je poletel v vesolje ameriški raketoplan Atlantis, ki se je nato že tretjič združil z rusko orbitalno postajo Mir. Ta misija je za nas toliko bolj zanimiva, ker je na krovu šestčlanske posadke Atlantisa ponovno astronaut slovenskega rodu Ronald Šega. Med svojo delovno izkušnjo na Glasu Amerike v Washingtonu sem imel priložnost поблиže spoznati tega doktorja ob njegovem prvem poletu v vesolje na krovu Shuttleja jeseni 1993. Takrat sem ga tudi intervjuval (Novi list, 16.12.1993, str.7). Glede na to, da so nekatera vprašanja še vedno aktualna, jih bom ob novem podvigu povzel.

Dr. Ron Šega se je rodil v ameriški zvezni državi Ohio, že več let pa stanuje v vesoljskem centru v Houstonu. Dr. Šega ne govori slovensko, ker pripada tretji generaciji; se pa zaveda svojega slovenskega rodu in upa, da je slovenski skupnosti v Združenih državah prinesel iz vesolja še en razlog za ponos in samozavest.

Odkod so prišli Vaši predniki in kako ste postali astronaut?

Leta 1913-14 so moji predniki prišli iz Dolenjske, iz vasi Loški potok, Travnik in Šegova vas. Jaz sem se rodil v Clevelandu, v Ohio, kamor so prišli moji starši v glavnem zaradi službe; tam so se spoznali. Bili so prepričani katoličani, kot sem tudi jaz. Družina je sodelovala s cerkvijo v kraju

Northfield pri Clevelandu, kjer sem obiskoval ameriško javno šolo. Za vesolje sem se začel zanimati v tretjem razredu osnovne šole, ko sem na črno-beli televiziji sledil prvemu poletu Alena Shepparda, za tem pa gledal vesoljske polete Mercuryja, Geminija in Apolla. Takrat si sploh nisem mislil, da bom nekoč imel priložnost postati astronaut. Z veseljem sem

se učil matematike in kasneje znanstvenih ved na letalski akademiji ter se začel učiti za pilota. Leta 1989 pa sem se udeležil astronautskega programa. Imel sem srečo, da sem bil izbran. Leta 1990 sem se začel pripravljati na svoj novi poklic.

Kako ste se pripravljali na vesoljsko misijo?

Stalno sem bil izredno zaposlen. Pred misijo sem se udeleževal različnih vrst treningov. Astronavti namreč preživimo precej časa v predavalnicah, veliko se urimo na nadzvočnih letalih, na letalih vrste Cesna, vadimo koordiniranje posadke; veliko časa prebijemo v simulatorjih ali simulacijskih aparatih, ki so narejeni prav kot pravi Shuttle. To so tri študijska področja, na katerih sem z ostalimi astronauti preživel največ časa pred vesoljskim poletom.

S kakšnimi občutki ste pričakovali izstrelitev v vesolje?

Letenja v vesolju sem se seveda izredno veselil. Poleg tega pa sem zadovoljen, da sem lahko izvedel tiste poizkuse, s katerimi sem se ukvarjal celo vrsto let. Med njimi je najpomembnejši poskus, v katerem smo za dva dni postavili v vesolje jekleno ploščo s premerom štirih

metrov, za katero smo astronauti s posebnim postopkom merili vakuum in prisotnost mikro-delcev. Od ostalih članov posadke sem se marsikaj naučil, saj so imeli že veliko vesoljskih izkušenj.

Vaše sanje so se očitno uresničile...

Tako je! Pristavil pa bi, da cenim zanimanje ameriških Slovencev in upam, da so ponosni name.

Da so vsi Slovenci ponosni na Rona, je dokazal predsednik Republike Slovenije Milan Kučan sam, ko mu je v pismu pred izstrelitvijo v vesolje med drugim zapisal: "Ob vašem poletu na orbitalno postajo Mir vam v svojem imenu in v imenu številnih Slovencev

sporočam najboljše želje za uspešen polet raketoplana Atlantis... Z dobro mislijo v srcu bomo Slovenci spremljali pot Atlantisa in njegovo združitev z Mirom. Tudi zaradi vas, ki smo vas med obiskom v domovini vaših prednikov imeli priložnost поблиže spoznati..."

Z drugačnimi besedami bi lahko tudi sam zapisal, da sem izredno ponosen, da sem dr. Šega lahko spoznal, čeprav le telefonsko, za kar se iskreno zahvaljujem tistim, ki so mi dali možnost delati v Združenih državah Amerike.

verd'ufficio
di Lorian Barucca
Sistemi per l'ecologia nell'ufficio
Originalni in ekološki repromaterial za pisarno
34077 RONKE (Gorica), ul. G. Bugatto 5 (blizu letališča), tel. 0481-475510 - fax 475511

PEKARNA - SLAŠČIČARNA
VIATORI
Vse, kar potrebujete za vsakdanjo oskrbo, in vse, kar si želite ob raznih pogostitvah ter svečanostih družinskega in društvenega značaja, lahko dobite v največji izbiri v naših goriških prodajalnah.
GORICA - TEL. 520905

Nova KBM d.d. Področje Nova Gorica - najbolj uspešna v ostri bančni konkurenci

Nova KBM d.d. Področje Nova Gorica sodi sicer pod okrilje Nove KBM v Mariboru, kamor so jo očitno brez tehtnega premisleka in razlogov vključili, toda uspešno posluje in dosega uspehe, ki opravičujejo težnje vodstva in bančnih delavcev, da se banka čimprej ponovno osamosvoji in nadaljuje poslovanje kot samostojna pravna oseba z imenom **Komercialna banka Nova Gorica**.

Vendar uspehi tudi v sedanjih utesnjenih statusnih in organizacijskih okvirih Novo KBM d.d. za področje Nove Gorice uvrščajo na prvo mesto v naraščajoči bančni konkurenci na območju Nove Gorice, kjer deluje že osem bank oz. njihovih enot ali poslovalnic. Novogoriški del banke se je lani uspešno saniral (izključno z lastnim delom, sposobnostmi in naporji), kar kaže njegov ugoden finančni rezultat; ima znatne presežke sredstev v tolarški in devizni likvidnosti; ima 5,3 milijarde tolarjev kapitala; 18% kapitalsko ustreznost; 60 milijard tolarjev bilančne vsote; depoziti gospodarstva so narasli za

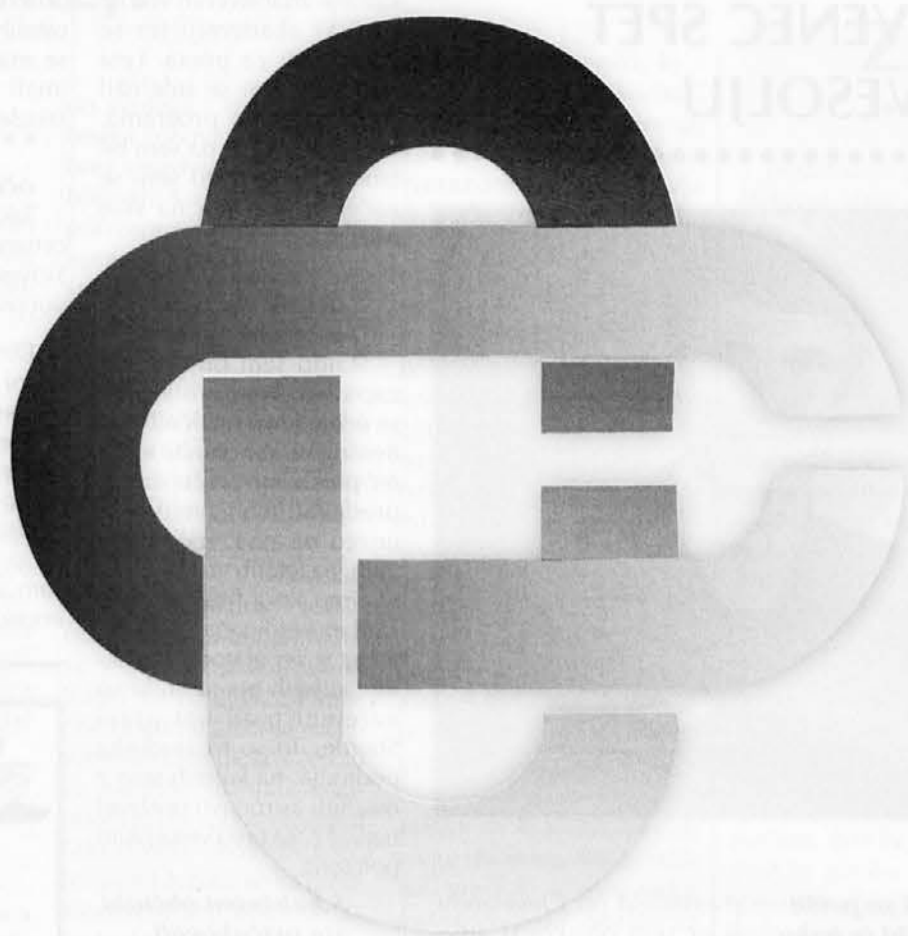
Nova KBM d.d.
Področje Nova Gorica

Sedež Nove KBM d.d. Področje Nova Gorica

30%, depoziti prebivalstva z 34%, plasmaji v gospodarstvu za 20% in odobreni krediti strankam (klijentom) za 33%. Ti podatki kažejo na to, da je novogoriški del banke kadrovsko, strokovno, organizacijsko in tržno usposobljen samostojno poslovati, kar so sicer že decembra leta 1995 ugotovile strokovne službe Agencije za sanacijo bank in hranilnic Slovenije, ko so predlagale združitev Nove KBM d.d. na dve samostojni banki, v Mariboru in Novi Gorici.

Kot poudarjeno, Nova KBM d.d. za področje Nove Gorice zelo uspešno posluje, in sicer po najmodernejših načelih, metodah in postopkih sodobnega bančništva. Svoje dejavnosti izvaja na sedežu Področja v Novi Gorici, v podružnicah v Ajdovščini, Tolminu in Idriji, nadalje v 22 bančnih enotah oz. poslovalnicah v raznih krajih na Goriškem in na 19 bančnih avtomatih. Gotovino je mogoče dvigati 24 ur na dan vse dni v letu. Omenjena banka Področja Nova Gorica ima 383 zaposlenih, ki svojim komitentom (klijentom) nudijo kvalitetne storitve. Z vključenostjo v mrežo bančnih avtomatov banka omogoča dvig denarja na več kot 200 bančnih avtomatih po vsej Sloveniji s plačilno kartico Activa/Eurocard/Mastercard, pa tudi na bančnih avtomatih v tujini. Vzpostavljene ima neposredne odnose s 60 bankami v tujini, njena korespondenčna mreža pa obsega prek 600 bank iz vsega sveta. Nova KBM d.d. Področje Nova Gorica je tudi članica svetovnega bančnega sistema SWIFT-a.

Sedež Področja je na Kidričevi ul. 11.
tel. 1270, telefaks 27-481.

VESELO VELIKO NOČ ŽELIMO

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

SEDEŽ: *OPČINE, ULICA RICREATORIO 2*
TEL. 040 / 21 491

PODRUŽNICE: *TRST, TRG LIBERTÀ 5*
NABREŽINA, TRG SV. ROKA 106
SESIJAN, SESIJAN 44
BAZOVICA, ULICA GRUDEN 23

ZADRUŽNA KREDITNA BANKA V DOBERDOBU

SEDEŽ: *DOBERDOB, ULICA ROMA 23*
TEL. 0481 / 78 063

PODRUŽNICA: *RONKE, ULICA C. D'ANNUNZIO 96/A*
TEL. 0481 / 47 41 60

ZADRUŽNA KREDITNA BANKA SOVODNJE OB SOČI

SEDEŽ: *SOVODNJE OB SOČI, /GO/
PRVOMAJSKA 75, TEL. 0481 / 88 21 55*

PODRUŽNICA: *ŠTANDREŽ, /GO/
ULICA DEL CARSO 73/A, TEL. 0481 / 52 08 32*

Tvoje domače banke !